

- Zakaj, Franjo, teroriziraš te ljudi!

OTO REISINGER, Vjesnik

Sosedov si nihče ne izbira

Ne pomnim, da bi bilo med slovenskim prebivalstvom kadarkoli po letu 1945 toliko odpora in nenaklonjenosti do vsega, kar prihaja iz Srbije, kot je tega v sedanjem trenutku. Odpor in nenaklonjenost počasi, a vztrajno načenjata tudi ideološko in politično popolnoma nevtralne etnične in kulturne simbole srbskega naroda, od pisave do drugih znamenj pripadanja pravoslavnemu krščanskemu kulturnemu krogu, piše v Naših razgledih sociolog dr. Zdenko Roter.

Z balkanizmom, balkanizacijo in bizantizmom se ne označujejo samo za našo kulturo nesprejemljivi postopki in ravnanja v politiki in vsakdanjem življenju, marveč vedno bolj skoraj vse, kar je povezano s sedanjim življenjem srbske etnične skupno-

sti bodisi v matični republiki ali drugod. Vse to je prišlo do izraza tudi v sedanjem trenutku najhujših sporov in spopadov med srbskim življenjem in sedanjem politično oblastjo na Hrvaškem.

Tega političnega gibanja Srbov na Hrvaškem ni mogoče omejiti, skrečiti le na toliko omejitve scenarije politične destabilizacije, ki prihajajo iz Beograda, še manj pa na politični terorizem, čestno razbojništvo in hajduštvo. Korenine srbsko-hrvaškega prepada, posebej na Hrvaškem, so globlje in vzroki zapleteni in raznovrstni. Jasenovac, okrutno koncentracijsko taboriš-

če medvojne pronemške Neodvisne države Hrvaške pričuje, da so bili velika večina žrtev prav Srbi.

Rad verjamem v iskrenost vseh javnih izjav sedanjega predsednika hrvaške republike dr. Franja Tuđmana o odklonilnem stališču do medvojne ustaške države, toda, storiti bi bilo treba nekaj, kar bi duhove pomirilo, razvija svoje misli Z. Roter.

To pa bi bilo v dobro tudi Sloveniji in slovenskemu narodu, saj bomo tudi v primeru popolnoma samostojne države še vedno imeli v sosedstvu iste narodne skupnosti, iste mejejaše.

Kadijević ni najpomembnejši

»Kot razumem ameriške in zahodnoevropske izjave, si resnično želijo enotno in celo Jugoslavijo, vendar pri tem vedno pravijo, da prepuščajo republikam, naj jo znotraj demokratsko uredijo. Vsi razumijo, da imamo pravico do samoopredelitve in odcepitev ter nas podpirajo v procesih demokratizacije,« je za Večernje novosti povedal predsednik slovenske vlade Lojze Peterle. »Načelno te države ne morejo nasprotovati suvereni politični volji posameznih republik oziro-

ma jugoslovanskih narodov. Ne spominjam se, da bi kdorkoli protestiral zaradi sprejetja nove srbske ustave, ki prav tako vzpostavlja suverenost Srbije. V njej je jasno zapisano, da zvezni zakoni ne veljajo, če bi bili ogroženi interesi Srbije. Menim, da isto velja za Slovenijo in Hrvaško in druge... Po mojem mnenju bo tako izražena politična volja narodov tudi s stališča mednarodnega prava zadostovala za priznavanje suvereni republik kot novih subjektov v mednarodnem kontekstu... S Kadijevićem se nismo mogli pogovarjati, čeprav sva bila Janša in jaz doslej trikrat v Beogradu. Kljub našim zahtevam gospod Kadijević ni prišel na sestanke. Dobil sem celo vris, da Kadijević ni najpomembnejša oseba, kadar gre za urejanje vojaških zadev. Zadovoljen bi bil, če bi se resnično dogovorili z zisom in vojsko, kako urediti prehodno obdobje do novih ustav.«

Vprašanja brez odgovorov

Akademik Vladimir Dedijer je v Borbi objavil nekatere svoje poglede in teze o aktualnem dogajanju v svetu in pri nas. Tako na primer trdi, da sta se obe superstili vse od Teherana do Jalte tajno dogovarjali o svojih interesih. Trdi tudi, da se na svetovnem prizorišču vse bolj uveljavlja Nemčija in Japonska, za Arabce pa pravi, da bodo nova

velesila, čim se bodo poenotili in se odvadili podkupovanja s strani razvitih zahodnih držav.

Pred nedavnim sta Sovjetska zveza in Nemčija sklenili poseben dogovor o sodelovanju, ki je velikega pomena, sloni pa na tradiciji politike ruskega carja Petra Velikega in pruskim kraljev. Nemčija bo tako prišla do surovine, ki jih ima SZ v izobilju.

Dedijer meni, da nameravajo ZDA, združena Evropa pod nemško taktirko in Japonska spremeniti Sovjetsko zvezo, druge vzhodnoevropske države in Jugoslavijo v svojo kolonijo. Ob tej predpostavki ga tudi zanima, kdo vse financira novonastale stranke v Jugoslaviji. Če bi vedel to — pravi — potem bi mu bilo vse jasno.

Znani zgodovinar, ki sicer živi v Sloveniji, je že nekaj časa v sporu z njeno politiko, med drugim trdi, da se v desničarskih krogih v Italiji vse česče pojavljajo izjave, da mora z združitvi Nemčije priti tudi do združitve Italije. Ve se, kaj je s tem mislil.

Iz Beograda piše

Zadnje čase na veliko govorimo o lastninjenju vseh vrst lastnine, kot da gre za prasičje sorte — in kot smo nekoč poslušali o uvedbi gumijevke (pendreka) kot socialistični pridobitvi.

Modrovanja o državi, družbeni, zasebni, mešani in drugače komplotirani lastnini, pa v smislu decentralizacije v nekakšnih pisarniških obkah reprivatizacije, privatizacije, denacionalizacije in še marsikako zakumufirano, dandanašnjih še kar pametnih delavcev nikakor ne more zaslepiiti.

Vse skupaj preveč spominja na zgodbo o hlapcu Jerneju in njegovi pravici: ljudje v vinogradniških okoljih kar naravnost rečejo temu: vračajo nas v viničarje...

Če se nam je desetletja zdela, da delamo brez gospodarjev, ki bi nas lahko kar tako pognali z dela, nam je zdaj že povsem jasno, da smo ves ta čas delali z gospodarjem, ki nas je cenil ali vsaj imel za spoštovanja vredne; in da smo doživeli isto kot hlapec Jernej po gospodarjevi smrti: dediči so nas osteli s slugami in dali so nam tako in drugače vedeti, kdo je gospodar v hiši.

Sodobni gospodarji (kajti v sodobni zgodbi več ne gre samo za enega dediča in samo za eno hišo, kot tudi ne samo za enega hlapca Jerneja), si bodo nemara medsebojno požgali hiše, še preden pride to na pamet hlapcem, in kdo ve kako bo to popisal sodobni Cankar, ki je o delu in človeku razmišljal prej, kot je tuhtal Kardelj o združenem delu, ki ga je mogoče uresničiti z zveznimi predpisi.

Naj se še tako obmetujemo z oblikami ekonomije, res je, da sta profit in delo le dva konca palice, ki jo na obeh koncih držijo ljudje in jo imajo za svojo. Močno se mi zdi, da kratkovidni politiki tega ne vidijo, ko pa se tako goreče pestijo s skrajnostmi: lastnino krstijo z najrazličnejšimi imeni, kot da imajo opravka z rojevajočimi se otročki, ne pa z vsebino človeka, ki sploh ni lastnik sveta, temveč le delček narave, ki ta svet je, a je človek še vedno ni dojel drugače, kot prostor za razdejanja.

Delavci, pa naj jih imajo za še tako neumne, pa to zadevo čutijo, če je že ne vedo razlagati.

V sredstvih obveščanja, časnikih, na radiu, televiziji vse pogostejše slišimo, da so nas oblastniki, politiki ali državniki (ali pa kar oboji)

Zmotivacija

prodali, oziroma nas prodajajo. Menijo namreč, da je lastnina njihovo delo, vloženo v obnavljanje in povečanje vrednosti lastnine, ki je bila prej last kogarkoli že — in je že treba komu kaj vrniti, potem je treba ob tem obračunati tudi vrednost dela delavcev: ne ravnati z njimi kot s hlapci Jerneji.

Delavci so žal že desetletja ravnali kot hlapci Jerneji, vsaj tisti, ki so v zmešnjavah tako imenovanega samoupravljanja tudi po deset in več let iskali svoje pravice in obhajali pragove premnugih uradov in v njih bivajočih uradnikov, ki so jih vedno pošiljali skozi druga vrata, prepričani, da se bodo ti ljudje slej ko prej naveličali, preden bodo znoreli.

Zgodba o vrednosti dela v lastnini z vsemi človeškimi dimenzijami človeka v vseh delih človeštva že zdavnaj ni samo stara Cankarjeva pripoved, zgolj nekakšen Kardeljev ponesrečen eksperiment ali Marxova ideologija z verskim religioznim prizvokom slavljenja boga, saj jo posodablja številni znanstveniki, da o praksi držav sodobnega sveta, kapitalizma in socializma, ne govorimo.

Zavzeti oblast in ne odgovoriti na to vprašanje je slej ko prej Sifzov posel vseh naših tako imenovanih političnih strank, ki se bolj uveljavljajo z mišicami kot pa s pametjo. To so najprej spoznale komunistične partije, ki so menile, da si odpirajo pot v komunizem s sekanjem gordijskega vozla. Enako postopanje nasprotnih strank pri odpiranju poti v prihodnost bo imelo pač enake posledice, če bo njihovo ravnanje le navidezno temeljito, pa brez odgovorov na temeljna vprašanja o prihodnosti človeka in s tem kajpak človeštva.

Sedanjost se bo, s svojimi mednarodnostnimi, narodnostnimi, državniškimi in drugimi problemi, kaj kmalu ustavno in drugače izkikhala, spoznala, da je svet premajhen za deljenje in bo presahnila v preteklost, ko se bo človeštvo srečalo z obstankom kot resničnostjo nasproti propasti, v katero tako čredniško drvim.

Nagon obstanka, preživetja, je pravzaprav tisto, kar resnično motivira človeka. Motivacija je delo, vse drugo je zmotivacija. Saj pravimo: brez dela ni jela! To je močnost brez modrovanja.

Viktor Širec

RAČUNI Z NAFTO — IN VOJNO

Spominimo se nekaj mesecev nazaj, ko se proizvajalke nafte v združenju OPEC niso mogle sporazumeti glede nove cene nafte. Irak je zahteval 2 dolarja več, namesto 22 pač 24 dolarjev za sod, s čemer se niso strinjali ostali v OPEC. Potem je prišlo do iraške okupacije Kuvajta in cene nafte na svetovnem trgu so dosegle 40 in več dolarjev za sod. Če bi to malo premislili, bi lahko rekli, da je Iraku uspelo iztržiti veliko več kot je prvotno predlagal. Seveda se je vse skupaj zapletlo z grožnjo z vojno.

Upravičen in utemeljen strah pred vojno, nepredvidljivih razsežnosti, ki lahko izbruhne v Zalivu zdaj zdej in med katero bo gotovo zmanjkalo nafte, seveda sili vse, ki to zmorejo, da poveč-

jejo zaloge, piše v Delu Miro Poč. Zalivska kriza se je ujela tudi s časom, ko — vsaj na severni polobli — vsi povečujejo zaloge nafte zaradi strahu pred morebitno hudo zimo. Hkrati pa se je že

V žarišču dogodkov

pred dvema mesecema začela povečevati poraba nafte. Strahotni vojaški stroji, ki ves ta čas po 24 ur na dan hrumi v Zalivu in ob njem, pa še v Sredozemlju (v Turčiji in v Izraelu na primer) in na vseh pomorskih in letalskih

globus

BAGDAD — Sovjetska zveza celoti strinja s sklepom nevrov držav, po katerem naj bi misijo volje za premostitev sporov med kom in Kuvajtom prevzela jugoslovanska, trenutno predsedujoča država, banju nevrščeni. To je na konferenci izjavil predstavnik sirske vlade Gerasimov ob obisku v ku.

DUNAJ — Avstrija se noče vati v jugoslovanske zadeve, je vi za avstrijski radio povedal F. Vranitzky, marveč si želi dobre sosedske odnose.

ŽENEVA — Na švicarskih menjalnicah so v drugi polovici prejšnjega tedna zabeležili padec vrednosti dinarja pri menjavi s carske franka. Nekatere banke so se prav tiste dni odločile, da začasno ne bodo menjavale jev v šilinge in druge konveribilne valute.

BUKAREŠTA — Romunski tiki opozarjajo, da se v Transilvaniji prebiva pretežno pripadnikov madžarske narodnosti, ugovarjajo nekaj podobnega kot na Krimu, kjer so pisopi navajajo številne primere ganjanju romunskih otrok in židovskih sol.

MOSKVA — Sovjetski parlament je sprejel zakon o družbeni organizaciji, s katerim je izredno stranke in gibanja, in tako tudi pravnomočno uzakonil večstrankarski sistem, so ga v Sovjetski zvezi pa izoblikovali že prej.

MOSKVA — Poljaki, ki živijo v tvi, so razglasili lastno avtonomno enoto v okviru te prioblasti, vendar Litovsko vodstvo je ogorečen odgovorilo na to odločitev. Avtonomna enota Poljakov v Litvi zajema ozemlje, v katerem živijo državljani poljskega du, sega do glavnega mesta Litve in šteje več kot 250 tisoč prebivalcev.

MADRID — V intervjuju s španski dnevnik El Mundo je predsednik ZIS Nate Marković izjavil, da »zveza reformskih sil« deli skoli do milijona pristavev po vsej Jugoslaviji. Na vprašanje o vlogi JLA v Marković dejal, da ta doživlja »neke spreembe« in da se bo vojna popolnoma depolitizirala.

globus

VRANITZKY ZA EVROPO

Vključitev Avstrije v Evropsko skupnost je eden glavnih ciljev novega štiri letnega mandata kanclerja Franza Vranitzkega, sledi iz intervjuja, ki ga je šef zmagovitih avstrijskih socialistov dal pariškemu Figaroju. »Pretrsi na evropskem Vzhodu postavljajo Avstrijo v središče Evrope, zato je treba okrepiti naše mednarodne odnose,« je med drugim dejal kancler Vranitzky ter napovedal nov razvoj sodelovanja s sosednjimi vzhodnoevropskimi državami.

Kar zadeva novo dunajsko vladno garnituro, Franz Vranitzky ne napoveduje posebnih novosti. Prizadeval si bo ohraniti sedanjo koalicijo z ljudsko stranko (DVP), s katero pa si je treba zastaviti skupne politične cilje in se dogovoriti o spremembah na vodilnih mestih ministrov (dunajski dopisnik Figaroja Xavier Gautier, omenja možnost, da bi socialisti glede na volilni uspeh prevzeli zunanje zadeve, pravosodje in gospodarstvo). Kancler Vranitzky je celo pripravljen oblikovati enobarno vlado, ki v parlamentu ne bi

imela poslanske večine, zavrača pa »malo koalicijo« s svobodnjaško stranko. Po njegovem mnenju se je treba postaviti po robu nacionalpopulističnim težnjam šefa svobodnjakov Jörga Haiderja, češ da lahko samo škodijo podobi Avstrije v tujini.

Akademik Vladimir Dedijer je v Borbi objavil nekatere svoje poglede in teze o aktualnem dogajanju v svetu in pri nas. Tako na primer trdi, da sta se obe superstili vse od Teherana do Jalte tajno dogovarjali o svojih interesih. Trdi tudi, da se na svetovnem prizorišču vse bolj uveljavlja Nemčija in Japonska, za Arabce pa pravi, da bodo nova

JUGOSLOVANSKI PREBLISKI

Ali ni Vasil Tuporkovski še eno žrtveno jagnje, ki bo na koncu — kot se je to zgodilo že mnogim kadrom iz Makedonije — obtožen za razmere na Hrvaškem?

(Nova Makedonija — Skopje)

x x x

V Miloševićem kabinetu bi morali vedeti, da državljanska vojna pomeni vojaško diktaturo in da te vojne Srbija ne more dobiti.

(Delo — Ljubljana)

x x x

Osemsto tisoč Srbov, zahodno od reke Bosne in Neretve, je dobilo nalog »od zgoraj«, naj zbršejo meje dveh suverenih držav in naredijo »zahodno srbsko državo«. In to vse pred očmi petih milijonov Hrvatov in dveh milijonov Muslimanov.

(Nedeljna Dalmacija — Split)

Koridor in plebiscit

Kučan je na nekoliko gosje neumno vprašanje moderatork slovenske televizije, če naj ga naziva z gospodom ali tovarišem, odgovoril, da še nima pogojev za gospoda. S tem je v resnici rekel naslednje: saj bi želel biti in se imenovati gospod, vendar mi še nekaj manjka do te višine.

Po prekmursko biti gospod pomeni, da si »san svoj gospod pod svojim krščakom«. Zato so tam, kjer se tako nazivajo brez komunistične historije, ki kaže na to, da komunisti domnevajo, da je za gospodarstvo potrebna neka posebna milost, gospe in gospodje vsi. Od pometacev do ministrov.

Dejstvo pa je, da tisti večer, ko je priletel iz Beograda in ga je novinarka spraševala, o čem so se tam pogovarjali, v resnici ni izpolnjeval prav velikih pogojev za gospoda. Pokazalo se je namreč, da se Srbi znajo iti politike. In tako ni mogel imeti občutka, da je »san svoj gospod pod svojim krščakom«.

Zdaj nas Srbi potiskajo k odločitvi za odcepitev. Naši pa so zato toliko vpili o njej, ker so domnevali, da jih bodo s tem prestrašili in bodo skušali storiti vse, da nas zadržijo v slinastem bratskem objemu.

Ker izvozimo na jug trideset odstotkov proizvodnje, česar po odcepitvi več ne bi mogli, bi po Kučanovem mnenju potrebovali vsaj milijardo dolarjev, da bi si po razhodu nekoliko opomogli in bi si potem začeli prizadevati za mednarodno priznanje. Nekateri pa celo govorijo, da bi se po odcepitvi slovensko gospodarstvo prepolovilo.

Francozi so nam tudi dali vedeti, kolikšne nas vidijo pod svojimi klobuki. Pribaltičanom, nam in Hrvatom so sporočili, da naj ne hodimo na evropsko konferenco o varnosti in sodelovanju, ker so tja poklicane samo cele države, ne pa njihovi deli.

Srbi nagovarjajo Italijane, naj ponovno postavijo vprašanje meja z Slovenijo in Hrvaško. Obstojče meje so bile sprejete po podpisu sporazumov z Jugoslavijo, po razpadu pa te države ne bo več, torej ne bodo več veljali tudi sporazumi, sklenjeni z rajnko.

Slovenska historia calamitatum zadnjih dni s tem še ni končana, kajti Nemčiji sta združeni in avstrijski korak v povorkah ob proslavljanju plebiscita začenja za izkušeno slovensko uho malce trše udarjati in poplesavati proti eksperimentu. Za nameček se Hrvaši mečkajo pri konfederalni pogodbi, v bankah pa ni deviz — da bi si jih zatlačili pod slamnjače in bi nam bilo topleje pri srčih. In nam, Pomurcem, tačas ne gre v prado izdatno kemiziran krompir.

Za slovensko politiko je potemtakem prišel čas pogodspodenja, kar pomeni, da si je potrebno ob teh križajočih se vetrovih klobuk trdneje pritiskati na glavo in se za toplotu pri srcu položiti s samozavestjo. Namesto da se trapi pod Beogradu in po hodnikih evropskih vladnih hiš čuka za rokave nadute birokrate, naj bere raje zgodovinske knjige.

Na mirovni konferenci v Parizu po prvi svetovni vojni so Čehi predlagali načrt, po katerem bi bil med Prekmurjem in Slovaško koridor. Za ohranitev etnogenetične povezave. Francozi so bili takrat za to zadevo. Zdaj, v času srednjeevropskega, se bo dalo brez koridorja priti čez Madžarsko do Češkoslovaške in Poljske, vse do Pribaltika. Po železniški progi čez mejni prehod Hodoš, kljub Srbom in vsem drugim. Tistih trideset odstotkov bi lahko izvozili v tej smeri. Toda čimprej, preden vse zavzamemo Nemci. In vsak srednji pomurski kmet bi bil na ondodnih kolhozih pri vodenju gospodarstva v veliko pomoč. — Toliko, da se ve, in za samozavest pri prihodnjih pogajanjih s Srbi.

MANJ TREPETANJA PRED OCENJEVANJEM

Starši, ki imajo svoje otroke v osnovni šoli, gotovo skupaj z njimi velikokrat doživljajo stiske in strese zaradi dokaj pogostega ocenjevanja (spraševanje, kontrolke), in to že zato, ker je predpisano, da mora vsak učenec v vsakem od štirih ocenjevalnih obdobj (redovalnih konferenc) dobiti najmanj po dve oceni. Ker so vsebine učnih predmetov precej natrpane, so učitelji nekako prisiljeni »vzeti« predpisano snov, zmanjkuje pa jim čas za preverjanje in ocenjevanje, tako da mnogi storijo to tik pred koncem posameznega obdobja. In to je tisto, kar pri učencih najbolj povzroča stresna stanja.

Na 17 osnovnih šolah v Sloveniji naj bi bilo posledje drugače.

Gre za projekt **Trimestri v osnovni šoli**, ki so ga v minulem šolskem letu že preizkusile tri srednje in ena osnovna šola v Ljubljani. Prvi rezultati so ugodni. Po mnenju učencev, učiteljev in staršev je bilo počutje vseh udeležencev v vzgojno-izobraževalnem procesu prijetnejše, ocenjevalna mrzlina se je zmanjšala, več pa je bilo sprotnega preverjanja znanja. Medtem je bil sprejet tudi nov pravilnik o šolskem letu, ki precej spreminja organizacijo dela v šolah. Vse to je spodbudilo Republiški sekretariat za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo in Zavod Republike Slovenije za šolstvo, da sta pripravila omenjeni projekt. Vanj sta vključeni tudi **OS Dane-ta Šumenjaka v Murski Soboti** in **OS Veržej**.

Prvi trimester bo trajal od 1. septembra do 24. decembra (od 25. decembra do 2. januarja bodo počitnice), drugi trimester se bo začel 3. januarja in se končal 26. aprila (vmes bo teden dni zimskih in teden dni prvomajskih počitnic), tretji trimester pa je načrtovan od 3. maja do 25. junija oziroma za učence 5. razredov do 15. junija. Vsaj enkrat bodo torej učenci in učitelji razbremenjeni ocenjevalne mrzlice pred redovalno konferenco, in to pomeni, da bo lahko tudi manj ocen (3 x po 2 najmanj), sicer pa bo več sprotnega preverjanja znanja, in tudi samo ocenjevanje mora biti razporejeno enakomerno na celotno šolsko leto, vendar tako, da bo zadnji trimester namenjen predvsem poglobljanju in izpopolnjevanju znanja. Učenci bodo dobili izkaz le ob koncu šolskega leta, s tem da bodo morali biti starši sproti obveščeni

o učenčevem znanju in napredovanju.

»Pobude za spremembe pri ocenjevanju in preverjanju so bile večkrat tudi na našem učiteljskem zboru, pa tudi sam sem v svoji dolgoletni pedagoški praksi o tem veliko razmišljal, ker sem ugotavljal predvsem pred ocenjevalnimi obdobji velike stiske tako pri učencih kot učiteljih in starših. Zdaj bo tega manj, seveda pa je treba ločiti, kaj je preverjanje in kaj ocenjevanje znanja. Učitelj mora stalno preverjati, ali učenci obvladujejo snov, ki jo obravnavajo, z ocenjevanjem pa potem ugotovi, koliko znanja osvojijo posamezni učenec,« nam je o tem projektu med drugim povedal ravnatelj soboškega osemletke **Jože Brumen** in dodal, da je tak način dela že podprl svet staršev, oktobra pa bodo roditeljski sestanki, na katerih se bodo o novostih pogovorili podrobneje z vsemi. Obenem smo zvedeli, da je bila njihova šola izbrana tudi za izvajanje projekta **Integriran pouk v prvem razredu**. Bistvena sprememba je v tem, da učitelj izhaja pri pouku od celote k posameznim delom. Pri tem jih ne prekinja zvonec, saj imajo samo glavni odmor, urnik predmetov ni določen, ampak se le-ti prepletajo, in tudi vse drugo učitelj/ica prilagaja sproti. Otrok dela predvsem po svojih interesih. Pisne ocene bodo dobivali šele v tretjem trimestru. Kaže pa, da bo v prihodnje tako, da učenci v prvih treh razredih sploh ne bodo imeli pisnih ocen, temveč le opisne. Med pomurskimi osemletkami je v ta projekt vključen tudi **OS Ivana Cankarja Ljutomer**.

Jože Graj

Rad bi, prosim, delal!

Na Mladinskem servisu v Murski Soboti je bilo to poletje še več iskalcev priložnostnih del kot lani. Mladi, ki imajo sicer med šolskim letom veliko dela s knjigami, med počitnicami vse pogostje iščejo delo, s katerim bi zaslužili za kakšno potovanje, knjige in podobno.

Plitvi žepi staršev so le eden od razlogov, da se mladina odpravi na borzo dela in želi dobiti čim bolj donosen posel. Tako družbena kot zasebna podjetja in obrtniki pa s priložnostnimi zaposlitvami dijakov, študentov in brezposelnih brez težav nadomestijo dopustnike, bošne in sploh manjkajoče. Tovrstni »delavci« (tisti s servisa) so namreč precej cenejši, saj delodajalcem zanje ni potrebn plačevati nobenih obveznosti (zavarovanja ipd.).

Letos so delavci v podjetjih izvedli za priložnostno delo, se preden so prišle ponudbe na servis, kajti starši so hoteli delo predvsem za svoje otroke. Ti so v eni uri zaslužili najmanj 25 dinarjev, za zahtevnejša dela pa so bile urne postavke višje. Med

slednja sodijo zlasti nameščanje računalnikov in delo z njimi, vendar se delodajalci še vedno najčese spominjajo Mladinskega servisa, ko gre za enostavnejša dela, kot so delo v proizvodnji, čiščenje, selitve ipd.

Mladinski servis v Murski Soboti vključuje več kot tisoč članov in se je pred kratkim preselil v nove prostore v soboškem gradu. Njegov direktor Darko Kušoš je med drugim dejal, da se med šolskim letom pri njem oglašajo največ tistih iskalcev dela, ki so šolanje že končali in nimajo služb. Medtem ko čakajo na delo na seznamu brezposelnih na zavodu za zaposlovanje, pa jim pride kakšen prek servisa zaslužen dinar še kako prav.

Lidija Kosi

Če Slovenija konfederacija

PREKMURJE REPUBLIKA!

Vzemimo, da bo tole — za zdaj še! — parodija na zadnje dogajanje v slovenskem parlamentu (27. in 28. septembra), čeprav zna biti v njej zrno resnice.

Sicer pa čemu ne bi javno špekulirali s Prekmurjem kot republiko, ko pa, recimo, slišimo za tajno ložo za novo slovensko stranko, ko so pobude, naj se ljubljanska univerza več ne imenuje po Edvardu Kardelju, ko z javnih mest začenjajo izginjati slike in kipi Josipa Broza Tita, ko po nekaterih južnih medijih kanijo vpeljati rubrike ali oddaje pod naslovom: Iz življenja kraljevske družine ali Novice z dvora. Končno je v eni zadnjih števil Mladina objavila zemljevid konfederalne Slovenije s pripombo, da pač pokrajina med Muro in Rabo Vendska republika že ne more biti; no, v teh prekucskih časih se pravzaprav nikdar ne ve.

Torej — kakšne so možnosti, da se slovenska pokrajina Prekmurje prelevi v samostojno republiko ali vsaj avtonomno pokrajino ali kanton ali banovino ali kraljevino ali kneževino, skratka, da se vzpostavi prekmurska avtonomija in suverenost. Dopolnila k ustavi države Slovenije v tem pogledu ne zbujaajo kaj dosti upanja. Poglejmo, kaj velewa eden od členov! »Sosednje občine se lahko povežejo za opravljanje skupnih zadev prebivalcev njihovega območja v širše lokalne skupnosti. Take skupnosti se lahko ustanovijo tudi z ustavnim zakonom.« Nikjer ni govora o kakršnikoli regiji ali regionalizaciji. Mi pa se spomnimo, da

smo nekoč — v prejšnjem režimu! — že imeli skupnost štirih pomurskih občin, ki se ni kdo ve kako obnesla. Spomnimo se tudi, da je imel recimo dr. Stefan Špilak, prej svetnik Medobčinske gospodarske zbornice za Pomurje, zdaj direktor lendavskega Varstroja, razdelan model podjetniškega scenarija za Pomurje kot okraj ali okrožje s parlamentom, upravo in partnerji oblasti.

Pa se ti utrne: da ne bo potrebna tudi pri nas neke sorte na novo postavljena koalicijska (zavezniška pogodba!) med levim in desnim bregom Mure, med Prekmurjem in Prlekijo, saj kar odcepiti se

pač ni mogoče. Kaj pa priključitev k Hrvaški ali Madžarski ali Avstriji?

Tu se parodija konča in začne spraševanje: pa če bi bilo res?

Kakšen poseg bi to pomenilo v prerazporeditev moči in vpliva na ravni države Republike Slovenije in na ravni Pomurja in Prekmurja? Kako bi bilo s pretokom ljudi, znanja, kapitala? Pa vstop v Evropo? Evropa zdaj? Evropa kdaj? Na odgovore bo treba še počakati.

Branko Žunec

LOKALNE VOLITVE NA MADŽARSKEM

SAMOUPRAVA V VSAKO VAS

13. septembra so naši severni sosedje opravili drugi krog lokalnih volitev. Le-ta je bil potreben predvsem v velikih mestih, kjer štirinajst dni prej ni prišlo na volišče 40 odstotkov volilnih upravičencev. Tudi tokrat pa je prišla volit le približno četrtnina Madžarov z volilno pravico.

Kaj so pokazale volitve? Na podeželju so zmagovali predvsem neodvisni kandidati, v mestih bolj strankarski, predvsem člani Zveze svobodnih demokratov, ki so tokrat premagali tekmeča in vodilno madžarsko stranko — Madžarski demokratični forum.

In kako je bilo v Porabju? Tukaj je prišlo že prvič na volišča čez 50 odstotkov volilcev,

tako da jim ni bilo treba ponovno na volišča. Za župane pa so bili izvoljeni: Martin Ropoš (Gornji Senik) Elizabeta Bartok (Dolnji Senik), József Fascching (Sakalovec), Sandor Holcz (Sakalovec), József Tenczel (Andovec) in dr. Zsolt Talaber (Verica) — Ritkarovci. V Monostiru so volilci dali svoj glas dosedanjemu županu Károlyu Bauerju.

Takoj po volitvah je težko ocenjevati, kaj je to peto glasovanje v letu dni sploh prineslo. Dejstvo je, da so Madžari spremenili stari sistem lokalne uprave in da naj bi šlo zdaj za samoupravo, ki bo prišla praktično v vsako vas. Bo to dobro ali ne? Se bodo kraji, ki so manj razviti in na obrobju (tudi Porabje), zdaj bolj razvijali?

To skoraj težko verjamem in videti je, da temu niso verjeli tudi mnogi volilci. Težke razmere v gospodarstvu, vsakodnevno vihanje cen in strankarski spori v parlamentu so pov-

dvigovala, bo to povzročilo socialne in politične probleme, opozarjajo odgovorni javniki v Pomurju.

V praksi bo gotovo največ problemov in vprašanj v zvezi z zaščito delavcev, katerih delo ni več potrebno. Tudi presežkov delovne sile. Tudi v regijskem odboru sindikata delavcev družbenih in državnih organov opozarjajo, da je treba glede presežkov delavcev upoštevati vse kriterije določila zakona o delovnih razmerjih ter zagotoviti njihovo socialno varnost. Madžari namreč, da se sindikat vedno prepočasno ukvarja s problematiko reševanja presežkov delavcev, največkrat pa šele takrat, ko je težko kaj spreminiti. Ob tem pa da ima večina podjetij v tehnološke presežke delavcev, ki nimajo kaj delati, prejemale 80-odstotne osebnih dohodke, hkrati pa zaradi težav ne bodo razpisovali penzij, ni videti razvojne perspektive. In to je nedvomno najbolj pesimistična napoved, ki smo jo zadnje dni lahko večkrat slišali. Ali bo do vlaganja tujih podjetij pri nas vidijo interese, priselja pocieni delovne sile, priselja kak napredek, pa bo pokazala prihodnost!

Milica Jokić

MURA MURSKA SOBOTA

Karavana gre dalje, bodo potihnili tudi psi

Konec junija smo soboški Muri zaželeli srečo tudi na naših časopisnih straneh. Po dobrih treh mesecih je želja nastala, ko pridobila »na teži«, kajti inšpektorji soboškega SDK pri podrobnem pregledu poslovanja podjetja niso našli ničesar, s čimer bi potrdili javno izrečene obtožbe o »nečistih« poslih vodilnih v Muri. Na zahtevo sindikata in glavnega direktorja Mure Boža Kuhariča je namreč SDK preveril Murino poslovanje in odkril tri manjše kršitve zakona, pa še te so potrdile v prid. Soboški inšpektorji niso odkrili ničesar, kar bi potrdilo sum in očitke. Med drugim tudi tega ne, da so dresniki prenesli na račune v tujih bankah kar 35 povprečnih osebnih dohodkov več kot 6 tisoč zaposlenih. Murino poslovanje, lasti zunanjetgovinsko in devizno, so vseskozi nadzirali in pregledovali tudi zvezni in tržni inšpektorji. Bi ob vsem tem še lahko v Muri delal kdo po svoje? Bi kdo od zaposlenih, četudi med vodilnimi, kljub vsem nadzorom vendarle uspel iz skupne kršitve natresti kaj v svoj žep?

Tudi soboška Uprava za notranje zadeve je vodstvo Mure pisno obvestila, da niso uspeli najti dokazov o morebitnih nepravilnostih v poslovanju podjetja in nečednih poslih njegovih direktorjev. Govorice pa še ne pomenijo suma in prizadevanja, ko vložijo zasebne tožbe zaradi natolcevanja in obrekovanja.

Mura je kljub vsem težavam v gospodarstvu in družbi sploh uspešno in dobro podjetje. Večino izdelkov prinaša na tuje, čeprav so tujci zbežani zaradi dogodkov v naši državi. Imeti v svetu ime in ugled niso mačje solze in do njih vodi strma in trnova pot. Mura jo je prehodila. Gotovo ne brez napora. Res pa je, da je pot navzdol neprimerno hitrejša in lažja. Se zlasti, če so pri tem pripravljeni pomagati tudi zlobni in zavidni. Bodo ti zdaj, ko so stokovnjaki ovrgli očitke o nepoštenih poslih, potihnili in raje govorili o koristnejših stvareh? Spodkopavanje hiše šeststisoččlanske družine nikakor ni karjstno. Posledice junijskih dogodkov in govorice za zidovi Mure in zunaj njih utegnejo namreč poleg marljivih Murinih delavcev tepsti tudi širšo pomursko skupnost. Zatorej naj vsak delavec za svoje delo in dela dobro, delo vodilnih delavcev pa je, da dobro gospodarijo. In Murinim tega ne bi mogli oporekati.

Lidija Kosi

VPRAŠANJA BREZ ODGOVORA

Niti zakon o delovnih razmerjih niti kolektivna pogodba ne urejata postopka za ugotavljanje začasnih presežkov delovne sile. V največ primerih seznam delavcev, ki jih pošljejo na prisilni dopust, naredijo kar v vodstvu podjetja, brez kriterijev in postopka, ki je zakonsko opredeljen za trajne presežke. Bati se je, pa tudi konkretni primeri govorijo o tem, da so delavci, ki čakajo na delo doma, trajni presežki. Zveza svobodnih sindikatov si zato prizadeva, da bo, kolikor je v danih razmerah možno, pomagala delavcem in sindikalnim zaupnikom pri reševanju teh težav.

Vemo pa, da brezposelnost v Pomurju hitro narašča.

Možnosti zaposlovanja se zmanjšujejo iz meseca v mesec. Le v zasebnem sektorju je zaposlenost nekoliko več-

ja, pa še tu predvsem na račun novih obrtnikov, od katerih le malokdo zaposluje več kot enega delavca. Edini pozitivni podatek o gibanju zaposlenosti v Pomurju je potemtakem le upadanje deleža zaposlitev za določen čas, če seveda tudi to ni še ena možnost manj, da brezposelnost dobi vsaj začasno delo. Po zadnjih podatkih je v Pomurju brez dela že okrog 4100 občanov. Pričakovati je, da se bo na jesen število brezposelnih še povečalo, saj v mnogih pomurskih podjetjih napovedujejo tudi odpuste delavcev.

Poleg tega je treba računati na najmanj 8 tisoč latentne delovne sile, ki se lahko vsak čas pojavi v skupnostih za zaposlovanje, in na 4900 naših delavcev, zaposlenih v tujini, med katerimi se marsikdo želi vrniti v domovino.

Med iskalci zaposlitve pa je, kar je najbolj skrb zbujajoče, največ mladih do 26. leta starosti in strokovnih kadrov, pa tudi žensk. Če se bo nezaposlenost še naprej vrtoglavo

»ZELO BLIZU MI JE PREDSEDNIK NEMŠKE REPUBLIKE!«

Končno nam je uspelo, da se za dobro uro — posebej za naš časnik — dobimo s predsednikom Predsedstva Republike Slovenije Milanom Kučanom, tačas nedvomno eno ključnih osebnosti na slovenskem (in jugoslovanskem) političnem prizorišču. Šlo nam je za to, da moža z več kot tremi desetletji politične kariere, z rodovnimi koreninami v prekmurskih križevih in pomenljivimi vzdevki kot so: novi Trobar, slovenski Voltaire, razbijalec Jugoslavije, guru slovenske politike, povprašamo o so: novi Trobar, slovenski Voltaire, razbijalec Jugoslavije, guru slovenske politike, povprašamo o njegovih pogledih na zdajšnjost in tukajšnjost in seveda prihodnost Slovenije, vlogo in položaj slovenskih pokrajin, zlasti Pomurja, usodo jugoslovanske (kon)federacije in tudi lasten osebnostni, značajski-politični pedigre. Srečali smo se pred tednom dni v predsedniški palači, ko je bila slovenska prestolnica malone oblegana z domačimi in predvsem tujimi novinarji. Povod: t. l. »operetna epizoda« z vsemi vzroki in posledicami 5. oktobra na Republiškem štabu za Teritorialno obrambo v Ljubljani. Razumljivo, če je bilo prav na slednje ubrano prvo vprašanje s potrjeno presojo, da se Jugoslavija očitno razgrajuje.

Toda — je razveza mogoča po mirni poti?

KUČAN: »Mislim, da so še zmeraj možnosti za trezno, nenasilno, demokratično in civilizacijskim navadam blizu pot za razrešitev jugoslovanske krize, ki je začela prehajati v sklepno fazo. V skupščini Jugoslavije je predlog Predsedstva, kako krizo razrešiti po ustavni, demokratični poti, čeprav je nenačrtno, da Predsedstvo ni upoštevalo konceptualnih pripomb, ki sta jih formulirali Slovenija in Hrvaška. Je pa v tem gradivo nekaj zelo pomembnih izhodišč. Recimo, da veljavna ustava ne more biti institucionalni okvir za rešitev jugoslovanske krize, da smo v obdobju iskanja novega zgodovinskega dogovora o možnem prihodnjem življenju jugoslovanskih narodov, da so subjekti tega dogovora suverene jugoslovanske republike oz. republike jugoslovanskih narodov, da je izhodišče pri iskanju tega dogovora pravica narodov do samoodločbe. Predlagani koncept je mnogih bistvenih elementov v nasprotju s temi izhodišči, ki so vendarle pomembna za to, da bi odločitev, da je Predsedstvo pred časom — po razgovorih s predsedstvi republik — predlagalo, naj se pripravita dva koncepta možnega urejanja prihodnjih odnosov v Jugoslaviji: federativni in konfederalni. Minulo sredo je Predsedstvo Jugoslavije razpravljalo o teh modelih. Pokazalo pa je, da v bistvu ne drži sicer velikokrat javno izrečena teza, da stališče predsednika Predsedstva v Predsedstvu Jugoslavije, da so enakopravne vse izjeme. Dejansko gre za poskus, da bi se kot EDINA izbira uvedla zelo centraliziran in zelo unitaren model federacije, ki je mogoče sprejemljiv za enonacionalne federacije; za večnacionalne, še zlasti s takimi razlikami, kot so v Jugoslaviji, pa bi bil stalen vir mednarodnih konfliktov in bi samo podaljševal agonijo Jugoslavije.«

Peti oktober — kot preskusni kamen in ne poskus testiranja slovenske javnosti

Vreda nekoliko zapletenem besednjaku, toda misleno discipliniranem slogu, je ugledni so-besednik — nedavna javnomnenjska anketa Dela ga je razglasila za najpopularnejšega slovenskega (jugoslovanskega) politika v mesecu septembru — razsodil, »da bi javnost, če bi imela na vpogled oba koncepta — in očitno bo samo slovenska javnost tista, ki ji bo to omogočeno — sama presodila, kaj je perspektivno in kaj sicer videti razgrajuje Jugoslavijo: bitati pa postavlja odnose med jugoslovanskimi narodi na osnovi, ki lahko pripeljejo do nove, na realnih interesih temelječe integracije.« Seveda pa ta proces ne bo enostaven in lahek, brez določene cene in premočrtin in brez zapovedi.

KUČAN: »Kar se je 5. oktobra zgodilo v Ljubljani, je iz raznih razlogov dobilo prevelike dimenzije. Je samo eden od poskusov vzdrževati napetost in pravzaprav ustvarjati pogoje za izsilitve nekaterih ne po-tem premišljenih odločitev. Nasprotno se mi zdi, da ta čas ni dovoljen usodnim odločitvam, ki pa jih seveda moramo sprejeti. Osebnost bi iz tega odločanja odmisli volilno tekmo, ki se je v nekaterih elementih očitno že začela tudi v Sloveniji. Počakal bi, da končajo z razpravami v drugih delih Jugoslavije: v Bosni in Hercegovini in v Makedoniji bodo ta mesec, t. l. v Gori in Srbiji pa decem-ber.«

Pa številnih mnenjih naj bi se slovensko vodstvo 5. oktobra

prepozno odzvalo; govor je celo o nekakšnem testiranju slovenske javnosti?

KUČAN: »Za takšen poskus testiranja ne vem. Slovensko vodstvo se pravzaprav s tem ni ukvarjalo, ker ne vidim razloga, da bi se moralo vodstvo tako ambiciozne republike, kot je Slovenija, ukvarjati z vodom vojaške policije. Najprej je bilo vse skupaj v rokah policije, kamor spada, če gre za nezakonit vdor v poslopje, ki je last republike; in za tak vdor je šlo. Kasneje pa, ko se je pokazalo, da to vendarle ni preprost vdor, ampak da je povezan z vojsko, z nespoštovanjem odločitev slovenske skupščine, pa je bil potreben posvet, kaj to lahko pomeni. Ne kot dejanje samo po sebi, ampak kot neki preskusni kamen, do kod je Slovenija pripravljena zavarovati odločitev svojega najvišjega organa — skupščine. Da je prišlo do vznemirjenja javnosti, je seveda drug problem, ki ravno kaže, da ne živimo v povsem normalnih razmerah in da so ljudje pripravljene zelo hitro dokaj neracionalno (emocionalno) reagirati. Kaže pa tudi na razpoložanje, da Slovenci nikakor niso pripravljeni popuščati pri stvareh, za katere smatrajo, da so poseg v njihovo suverenost.«

Prihodnost Slovenije razumemo predvsem skozi dve opciji: ali kot suverena država v združitvi z drugimi jugoslovanskimi suverenimi državami ali kot samostojna Slovenija.

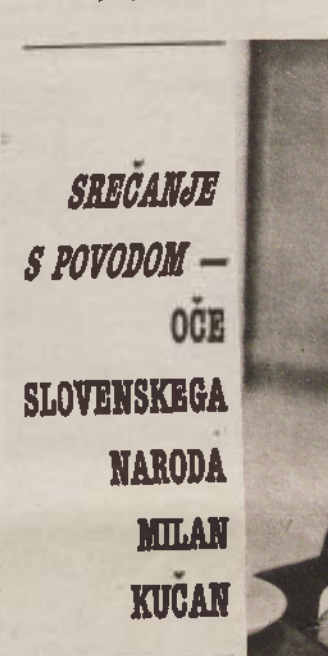
KUČAN: »Prav razumete. Stvari so med sabo povezane in to pravzaprav ni alternativa, ampak ena sama izbira. Nekajkrat preverjena in potrjena je temeljna odločitev, da Slovenija želi svoj suveren ekonomski in politični položaj; tak položaj, ki bo sankcioniran z novo slovensko ustavo. Je izhodišče, na katerem se lahko Slovenija odloča tudi o svojih povezavah in odnosih z drugimi narodi Jugoslavije ali širše v evropski in svetovni skupnosti. Če se bo po tem odločila — na podlagi določitve svojih dolgoročnih interesov — ali za samostojen položaj ali za povezavo z drugimi narodi v konfederalno zvezo, je seveda najprej vprašanje samih teh interesov in za tem možnosti za njihovo uresničitev v taki povezavi. Seveda je to odvisno tudi od interesa in pripravljenosti drugih narodov oz. republik, da na enak način uredijo svoj položaj.«

Zlasti del srbske politike nas želi potisniti v odcepitveno pozicijo

Oče slovenskega naroda — pa naj ta pogosto rabljen vzdevek zazveni še tako anahronistično in zunaj postulatov modernega žurnalizma — je v nadaljevanju obširneje odgovoril na vprašanje, kaj je bližje stvarnosti: ali konfederacija ali odcepitev, ter komentiral odcepitveno težnjo na Slovenskem.

KUČAN: »O odcepitvi sploh ne bi govoril, ker gre za nov dogovor, kako v prihodnje urejati življenje v Jugoslaviji. Če se bo ugotovilo, da katera od republik ni zainteresirana ali ne more sprejeti takšnega skupnega dogovora, potem pač tega dogovora ni. To ni nobena odcepitev. Je določitev svojega položaja na podlagi realnih interesov in novih zgodovinskih dejstev. Res pa je, da nas želijo nekateri, zlasti del srbske politike, potisniti v odcepitveno pozicijo. Temu ne bi smeli nasediti, ker če nas ni več, ali če, zlasti, ni več dveh republik v tej skupnosti, potem se menja njena kakovost. To ni več SFRJ, določena z drugim dogovorom leta 1943 v Jajcu, ampak nastane več skupnosti, ki so vse pravni dediči sedanje Jugoslavije. Na tej podlagi se

urejajo razmerja med njimi in njihova razmerja z drugimi državami. Ob tem bo seveda v Jugoslaviji spor, ker je za marsikoga ali za marsikatero politiko veliko ugodnejše najti krivca za nastale razmere in nanj prenesti breme odgovornosti, da je z odcepitvijo razbil to skupnost. Del Jugoslavije se želi proglasiti, že vnaprej, za pravnege, v vseh pogledih tudi mednarodnopravnega dediča sedanje Jugoslavije. To ne more biti sprejemljivo in ne bi smeli sprejeti te vrste razgovora o razpletu krize. V Sloveniji so izredno močne odcepitvene težnje. Zlasti se okrepijo po vsakem incidentu, čeprav je incident še preblaga beseda. Mislim na dogodke na Kosovu, na razpustitev njihove legitimno izvoljene skupščine, na kazenski pregon legitimno izvo-

SREČANJE S POVODOM — OČE SLOVENSKEGA NARODA MILAN KUČAN

ljenih poslancev te skupščine v sistemu, kakršen je pač bil, na dogodke v Kninu oz. na območju Hrvaške, kjer živijo Srbi kot avtohtoni prebivalci, na zaostritve v Bosni (Foča) in drugo. To so kot vezane posode: eskalacija razmer in nacionalnih nestrpnosti na določenem območju Jugoslavije v Sloveniji z energetskega učinkom krepi separatistične odcepitvene tendence. Prepričan pa sem, da prej ko bo prišlo do teh odločitev, mora slovenska politika prevzeti odgovornost in državljanom Slovenije zelo natančno povedati, kakšne so posledice samostojnega življenja. Gotovo, da vsaj v začetku ne bo lahko. Nastopilo bo veliko težav. Je pa seveda takšna odločitev perspektivno optimistična, ker bo na koncu res na nas samih, da bomo znali ali ne znali po pameti uravnavati svojo življenje in zagotavljati svoje perspektive.«

Povezovanje/zamenjevanje sprejema slovenske ustave z odločitvijo o položaju Slovenije

Mož, ki mu ni bilo usojeno, da bi po z odliko končani pravni fakulteti univerze v Ljubljani postal sodnik za mladoletnike (gl. knjižno delo Igorja Savičja: Milan Kučan, zbirka Porčeti Emonice, februar/marec 1990) in čigar vodilo so racionalizem, življenjska strogost in delavnost, ki da izvirajo iz prekmurskega luteranstva (izrečeno v Nedeljski kuhinji z Milanom Kučanom na Radiu Murska Sobota 25. februarja letos), nam je posredoval, da ima slovenska politika v osnovi že zelo izostren pogled na vse možne posledice razveze Slovenije z YU-skupnostjo. Narejene so osnovne materialne, manj ekonomske, politične, zunanje-politične in druge bilance, pri čemer ostaja neznanka odnos drugih držav do te poteze. Gre zlasti za vprašanja medna-

rodnega priznanja sedanjih zunanjih meja Slovenije in delitve pravic in obveznosti, ki izvirajo iz našega skupnega dolgoletnega življenja v Jugoslaviji.

Če je lahko razveza šok za slovensko gospodarstvo? »Slovensko gospodarstvo je prvi šok že preživelo ob lanski blokadi iz republike Srbije, ki pa ga ni spravila na kolena, kot so najbrž mislili njeni avtorji. Takrat jih ni motila kršitev zvezne ustave, ne enotni jugoslovanski trg in še marsikaj, kar zdaj zaskrbljeno postavljajo pri vprašanju, kaj bo v prihodnje s Slovenijo. Blokada z vsemi negativnimi posledicami je slovensko gospodarstvo še bolj poglajala na Zahod — in to je pozitivno — čeprav različne panoge in različne delovne organizacije različno. Nekateri se že kar dobro znajdejo na zahodnih trgih, drugi se nikakor ne, tretji še niso poskušali. Bo pa to eno od ključnih vprašanj in brez pomoči slovenske države in njenega povezovanja z vladami in partnerji teh držav ne bo šlo,« odgovarja predsednik Predsedstva Republike Slovenije.

Kako mislite, da bodo ravnale sosednje države? Je možnost ozemeljskih zahtev?

KUČAN: »To vprašanje je že postavljeno in nas neposred-

vo osebno izkaznico slovenske države — ustavo. Po njegovem je treba paziti, »da ta ustava ne bo samo pragmatičen odziv na nekatere politične konflikte in incidente, ki se zdaj dogajajo po Jugoslaviji in da ohranimo težnjo, da bo sprejeta s soglasjem čim večjega dela državljanov Slovenije in slovenskega naroda.«

Regije/pokrajine so v predlogu osnutka ustave Republike Slovenije tako rekoč povsem izpuščene, čeprav je regionalni razvoj — gledano s pomurskega zornega kota — vitalnega pomena za slovenski prostor. Čemu tako?

KUČAN: »Strinjam se, da je to problem, ki zasluži pozornost. V Predsedstvu smo o tem resno razpravljali in menimo, da je tudi v strukturi skupščine in njeni organizaciji potrebno premisliti, kako je mogoče zagotoviti vpliv interesov in posebnosti slovenskih regij. Če mora biti za to dvodomna skupščina, je zadeva, ki jo je potrebno prepustiti strokovnjakom. Gotovo pa je Slovenijo možno gospodarsko, socialno, kulturno in politično vzdrževati v relativnem ravnovesju, kar je želja in težnja vsake pametne politike. To je mogoče le, če se zagotovi neposreden vpliv ali neposredna prisotnost regionalno formiranih interesov v slovenskem nacionalnem in državnem odločanju. Več problemov ne bi imeli rešenih, kot jih imamo, če ne bi gradili na policentrični koncepciji razvoja Slovenije, na politiki pospešenega razvoja manj razvitih in obmejnih območij. O tem se zdaj pripravlja nov zakon, tako da to vprašanje ni povsem izginilo iz politične pozornosti. Treba je vztrajati na tem, da so rešitve take, da so različnost, specifičnost in povezanost Slovenije prisotne pri vseh ključnih odločitvah, ki jih bosta sprejemala zlasti slovenska skupščina in slovenska vlada. Drugače se nam lahko zgodi, da se bo začela Slovenija duhovno deliti na regije, kar bi seveda lahko bilo usodno. Na vsak način je regionalni vidik Slovenije v tezh za novo ustavo zastavljen.«

V slovenski politiki je zaznana velika pripravljenost za reševanje vprašanj položaja narodnosti, hkrati pa se z novo ustavo ponuja znatno manj. Ogronom energije se vlaga v prepričevanje, da bi ohranili doslej zagotovljen obseg pravic, pripadniki narodnosti pa bi jo bistveno bolj potrebovali za reševanje konkretnih problemov.

KUČAN: »Odnos do obeh avtohtonih manjšin, ki živita v Sloveniji — madžarska in italijanska — je preizkus naše demokratičnosti in hkrati najbolj zanesljiva podlaga za skrb matične države za položaj naših manjšin v sosednjih državah, čeprav nisem pristaš reciproci-tete. Ne vidim razlogov, zakaj bi ustavno varstvo posebnega položaja manjšin in urejanje njihovih pravic bilo pod ravni-jo, ki je zapisana že v sedanji ustavi. Tega preprosto ne razumem in se mi ne zdi prav, da bi se za vzdrževanje te ravni zaščiteli morali boriti manjšinci sami. Mislim, da je to naloga vse demokratične javnosti slovenske republike.«

Kaj sporoča/priporoča Milan Kučan pomurskim oblastnikom in politikom?

Januarja prihodnje leto bo dopolnil pol stoletja, od tega kar 30 in več let na političnem prizorišču. Pravi, da je bila zanj zelo dobra šola zlasti Beograd — od 1982. do 1986. kot člana jugoslovanskega partijskega predsedstva iz Slovenije. Spominja se tudi spopada s Kavčičem in liberalizmom v 70-ih letih, kar pa je doživljal bolj emotivno. »Verjetno mi najtežje šele bo!« preudarja in zagotavlja, da bi morali na položajih, kakršen je njegov, pozabiti na strankarsko pripadnost. Naj vsakdo — predsedstvo, vlada, parlament — ostane v okviru ustavnih pooblastil in odgovornosti. »Poznavajoč različne ustavnopravne ureditve bi mi bil zelo blizu položaj predsednika nemške republike, kjer predsednika praktično ni.

dokler so razmere normalne,« pojasnjuje. Bi še enkrat kandidiral? Je za to dovolj volje in energije? »V tem času bi bil na tej funkciji potreben človek, ki se ne bi obremenjeval s prihodnjimi volitvami, ker to tako ali drugače vpliva na načelnost odločitev,« odgovarja in opozarja: »Politika ima svoje surove zakonitosti. Ena napačna poteza lahko izniči ves poprejšnji trud. To je pač tveganje, ki ga to delo nosi s sabo.«

Koliko ste še prekmurski rojak? Stiki s pomurskimi politiki?

KUČAN: »Do nedavna sem mislil, da sem kar dober. Imel sem občutek, da vam oz. Prekmurcem nisem delal sramote in to je v sodobnem svetu že zelo velika zasluga. Vendar moram zdaj, po nekaterih vprašanjih, ki so se pojavila v Prekmurju, o teh stvareh razmišljati drugače.«

???

KUČAN: »Gre za v soboški skupščini postavljena vprašanja iz vrst prekmurskih poslancev; ne neposredno naslavljana name, ampak na aktivnost predsedstva, njegovo vlogo. Mislim, da bi bilo dobro oživiti obliko političnega življenja, ki je bila v Soboti že razvita. Da je bila namreč ob sobotah odprta pisarna predsednika občine, kamor so na prijateljska srečanja, izmenjavo informacij in podobno prihajali poslanci, odborniki, delegati ali Prekmurci, raztepeni po Ljubljani, Beogradu in drugod. Tega zdaj ni in to čutim — vsaj pri sebi — kot veliko pomanjkljivost. Seveda imam stike s predsednikom občine in predsednikom izvršnega sveta, vendar bi si jih želeli še več.«

Predvsem nas v Pomurju žuli prometna (cestna) povezava pa odprte mejne prehode Mertinje — Gornji Senik, železniška povezava z Vzhodom. Kaj storiti, da bi se zadeve hitreje premaknile?

KUČAN: »Če je Slovenija kot del Jugoslavije v Pentagonu, v interesni sferi italijanskega in avstrijskega povezovanja z Vzhodom Evrope in Sovjetsko zvezo, smo točno na strateški smeri prodiranja tega interesa. Torej povezovanje Zahoda in Vzhoda slovenske republike oz. države ni več samo naš politični, socialni, ekonomski, kulturni in duhovni interes, ampak je interes ne samo italijanskega, temveč evropskega kapitala, da bi sodeloval pri financiranju te ceste. Žal mi je, da se dogovori o tem niso nadaljevali oz. jih nova cestna oblast ni znala uporabiti. Potrebno je pritisniti, da se preverijo te možnosti in oblike mednarodni konzorcij za financiranje te ceste. S svojim denarjem bomo predolgo ujeti v večni prepri, kateri odsek se bo najprej gradil in kdo bo imel prednost. Pri mejnih prehodih je najnovejši predlog za pet prehodov: za zdaj je Martinje z vidika povezovanja s Slovenci na oni strani meje najbolj nujen. Kolikor vem, naj ne bi šlo za maloobsejni, ampak za meddržavni prehod, ki bi postopoma prerastel v prehod, odprt neprekinjeno 24 ur. Ne vidim razloga, da bi tu popustili. Madžarska ni sprejela samo načelnih odločitev, ampak naredila tudi praktične korake v tej smeri. Železniško povezavo na Vzhod smo sami zamočili. Elaborati so bili izdelani — tudi z vidika odpiranja slovenskega porabskega prostora prometnim tokovom, k ga povezujejo z industrijsko razvito zahodno Madžarsko in Gradiščansko. Prek te proge bi bila tudi omogočena povezava s koprskim pristaniščem.«

Če bi lahko ta hip zapustili delo in se odzvali našemu vabilu v Prekmurje — kam bi najraje odšli?

KUČAN: »V goričke gozdove po sirotice, če že rastejo.«

Pogovarjala sta se Irma BENKO in Branko ŽUNEK, ki je pogovor tudi pripravil za objavo

Kako iz živinorejske krize?

Slovenski živinorejci že lep čas opozarjajo na težave, s katerimi se srečujejo v prireji, vendar kaže, da se razmere ne izboljšujejo. Te se v zadnjem času še zaostrujejo, kar kaže na to, da ne vemo ali nočemo najti pravih rešitev. Boj kot prodaje živine, ki ga je pripravila Slovenska kmečka zveza, ni dal rezultatov, pa tudi razgovor predstavnikov slovenske vlade z mesarji je ostal več ali manj le pri obljubah. Pa kaj drugega tudi ni bilo pričakovati, saj tudi za mesarje položaj ni rožnat. Večina jih je takrat sicer obljubila, da bodo z 10. septembrom povečali odkupne cene mladega pitnega goveda prvega kakovostnega razreda na 25 dinarjev za kilogram žive teže, vendar so razmere na tržišču kaj kmalu potrdile, da takšna rešitev ni najustreznejša.

V soboški Mesni industriji pa tudi v ostalih slovenskih mesno-predelovalnih organizacijah so ves čas opozarjali, da višje odkupne cene živine pomenijo tudi višje cene mesa, po tem pa že doslej ni bilo pravega povpraševanja. Meso, ki prihaja iz slovenskih klanjic, je predrago in ne vzdrži konkurence s tistim, ki prihaja iz drugih delov države. V soboški Mesni industriji odkupnih cen zato niso zvišali, pa tudi pri večini ostalih mesarjev, ki so se sicer držali priporočila republiške vlade, višje cene niso vzdržale dolgo.

Ena od možnosti za pocenitev stroškov prireje je v pocenitvi vhodnih stroškov, torej tudi v cenejši krmu. Vendar zdaj, ko sta spravilo jesenskih pridelkov in setev ozimnih žit na vrhuncu, morajo kmetje gorivo za kmetijske stroje plačevati po višji ceni, ki vključuje tudi cestni dinar. Smo pozabili, da bo zato tudi krma dražja?

Pa poglejmo, kakšen je položaj v Pomurju. S terena prihajajo vesti, da je odkup živine na nekaterih območjih takorekoč ustavljen, v Kmetijski zadrugi Panonka pa pravijo, da na odkup čaka več kot 300 glav pitane govedi, po nekaterih podatkih pa celo več. Oglasili smo se v Mesni industriji, kjer so nam povedali, da razlogov za paniko ne bi smelo biti, saj dogovorjene količine živine od zadrug prevzemajo. Postregli so celo s podatkom, da so v oktobru letos (do 15. oktobra) od kmetijskih zadrug Lendava in Panonka prevzeli 231 glav govedi, lani v enakem obdobju pa le 53, nobeno od teh pa od Panonke. V soboški zadrugi trdijo drugače, saj pravijo, da Mesna industrija dogovorjenih količin ne prevzema, težko pa je ugotoviti, katera je prava plat medalje. Pri tem nas vse bolj navdaja občutek, da so posredni tudi takšne ali drugačne igrice, pri tem pa pač vsak išče svoj

profit. V Mesni industriji tudi odkupnih cen kljub priporočilu vlade niso povečevali in govedo ves čas odkupujejo po 23 dinarjev za kilogram. Priznava jo pa, da so razmere v živinoreji iz dneva v dan težje, saj to čutijo tudi pri lastni živini, ki jo imajo v uslužnostnem pitanju. Teh govedi je trenutno še kakšnih 12 tisoč glav, zastavlja pa se vprašanje ekonomičnosti vlaganj v novo prirejo. Trenutno živine ne vblevajo, saj bi se pri tem v prihodnje tudi sami srečevali z izgubami. Kar zadeva uvoz živine in mesa, pa pravijo, da ta predstavlja le 8

stavljaja težave, saj za govedo, ki ga izvozijo v Italijo, dobijo le 22 dinarjev za kilogram žive teže.

S težavami pri odkupu se srečujejo tudi v lendavski in križevski kmetijski zadrugi, še večji problem pa predstavljajo dolgi plačilni roki in zadruga zaradi tega ostaja takorekoč brez dohodka od marže, saj kmetije na plačilo niso pripravljene čakati mesec dni ali celo dlje.

O problematiki v živinoreji je razpravljal tudi soboški občinski izvršni svet, ki od republiške vlade zahteva, da začne ustrezni postopek za uvedbo uvoznih dajatev, s katerimi bi zaščitili lastno prirejo živine. Prav tako naj republiške rezerve odkupijo vso ponujeno živino, klavne pa naj se pri odkupu držijo dogovorjene cene, to je 25 dinarjev za kilogram žive teže. Če to ne bo doseženo pa naj država Slovenija subvencionira razliko med dogovorjeno in dejansko odkupno ceno.

Kriza v živinoreji je po vsem tem veliko globlja, kot se kaže na prvi pogled in je ni moč rešiti le z dvigom odkupnih cen. Če se že gremo tržno gospodarstvo, potem si velja zapomniti, da je pri tem bistvena konkurenčnost in v boju na tržišču bo vzdržal le tisti, ki bo konkurenčen. Živinorejci seveda niso za visoke cene, zahtevajo pa takšne, da jim bodo pokrile vsaj stroške prireje. Ne gre pa za meriti tudi mesarjem, ki se prav tako obnašajo podjetniško in kupujejo pač tam, kjer je cenejše, tudi iz uvoza. Ena od rešitev je zato v pocenitvi proizvodnje, tako v primarni proizvodnji kot tudi v predelavi, kjer to v celoti ni možno, pa mora intervenirati tudi država. Pri ceni hrane je tako v vseh sodobnih gospodarstvih in tudi mi pri tem ne moremo ostati izjema.

Ludvik Kovač

Setev po načrtu

Spravilo sladkorne pese in korne za zrno poteka v Pomurju brez zastojev in če bo vreme vzdržalo, bo pridelek v tem mesecu pospravljen. Po načrtih pa teče tudi setev ozimnih žit, ki jim bodo pomurski kmetijci tokrat namenili okrog 18 tisoč hektarjev polj. Ječmen in rž so že posejali, največ površin pa bodo namenili pšenici. Pridelovalci so se z reprodukcijskim materialom pravočasno oskrbeli, precej pikrih pripomb pa je na račun pogonskega goriva za kmetijstvo, ki je predrago in zato tudi podražuje pridelovalne stroške. Večina pridelovalcev se je letos odločila za setev kakovostnih in visokorodnih sort pšenice, največ njiv pa bodo zasejali z marjaro. Ta sorta se je že ob letošnji žetvi pokazala kot najboljša in je ob ustrezni agrotehniki dala rekordne pridelke.

L. K.

SLADKO GROZDJE DOBRO VINO

Zdaj, ko vinogradniki trgajo že pozne sorte grozdja, moč pri obranih sort pa že vre, lahko zapišemo, da se napovedi strokovnjakov uresničujejo in bo letošnji vinski letnik eden boljših ali pa celo najboljši v tem desetletju. Za letnik desetletja je do zdaj veljal letnik 1983, vendar so meritve ob dozorevanju grozdja pokazale, da se letos lahko nadejamo dobrega letnika. Ne sicer po količini, ki je ponekod zmanjšala toča pa tudi slabo vreme v času cvetenja, pa po kakovosti.

Iz poročil Kmetijskega zavoda Maribor, ki je opravil meritve v podravskem vinorodnem raju, je razvidno, da dozorevanje pri nekaterih sortah letos prav nič ne zaostaja za letom 1983, kisline pa so napram temu letniku celo ugodnejše. Srednje pozne sorte z nekajdnevni zamikom trgatve dosega v povprečju takšne sladkorne stopnje kot pred sedmimi leti, kisline pa so celo ugodnejše, saj so v povprečju višje za 2,4 grama na liter. Nekoliko več potrepeljivosti bo potrebno pri poznih sortah, kjer je pri dozorevanju nekoliko večji za-

mik, vendar se s kasnejšo trgatvijo da doseči takšna sladkorna stopnja kot v letu 1983, ki slika pa je ugodnejša.

Po vsem tem v kmetijski zadrugi v Mariboru ugotavljajo, da pri srednje poznih sortah dosladkanje mošta ni potrebno, pri poznih sortah ne potrebuje dosladkanje, razliko pa bo dosladkanje potrebno le pri slabi tretjini pridelka, ki bo 1 do 3 kilogrami sladkorja na 100 litrov mošta.

L. Kovač

ŠE KAR ZADOVOLJNI

Toplo in sončno vreme v zadnjih dneh je pripomoglo, da je večina vinogradnikov s trgatvijo grozdja v Pomurju je vedno več takšnih vinogradnikov, ki grozdje tudi prodajajo in obiskali smo nekatere izmed njih. Povprašali smo jih, kako so zadovoljni z letošnjim pridelkom, predvsem pa s cenami.

KAREL KLOBASA, POLICE 86: »Oddal bom tisoč kilogramov, kar bo manj kot lani. V času cvetenja trte je deževalo, zato se je osipala in smo letos oškodovani. Skupno sem pridelal 2500 kilogramov, sem pa sem pripeljal sorti laški rizling in šipon. Cena ni ne vem kako visoka, v primerjavi z drugimi odkupovalnimi centri pa je v G. Radgoni najboljša. Smo kooperanti zadruga, zato moramo vsako leto nekaj malega pripeljati. Nasploh pa je letošnja letina pri nas precej slabša, krivo pa je vreme, ki šiponu ni ustrezalo. Od 10 do 15 odstotkov je uničila tudi toča. Kakovost je dobra, le količine ni prave. Glede sladkobe bi lahko letošnje grozdje primerjal s tistim izpred treh ali štirih let.«

GENIKA NOVAK, ZBIGOVC: »Kar 60 odstotkov pridelka nam je letos uničila toča, saj je nad našim vinogradom divjala kar trikrat, prvič že 25. maja. Zaradi tega sem imela tudi dvakrat več dela. Zalistnike smo pustili rasti in jih potem še enkrat privezovali. Vendar to ni več tako kot prvo privezovanje. Vprašanje je, če bo ta les dozorel in pozimi ne bo zmrznil. Če bo zima huda, prihodnje leto ne bomo imeli

ŠTEFAN KELENC, Ogrnji Lakoš: »Ves pridelek grozdja s površine 15 arov — kakih 3 tisoč kilogramov ga bo — sem prodal Kmetijski zadrugi Lendava. Prav gotovo bi dobil več denarja, ko bi grozdje predelal v mošt in vino, vendar tega ne morem storiti, ker v vinogradu nimam vinske kleti in zato tudi ne potrebnih pripomočkov. Staro klet sem podrl, ker je bila dotrajala, in nameraval sem zgraditi novo, vendar so se vmes pojavile hude težave: plačilo zaradi spremembe namembnosti zemljišča. Denarja za to preprosto nimam. Tudi me ni mikalo, da bi pri kom najel klet, saj, četudi nihče drug, razen mene in družine, ne bi stikal okrog sodov, ne bi mogel mimo spati. Zdrugi sem oddal predvsem rizling, cena (9,5 dinarja) je še kar sprejemljiva.

JOZSEF GAL, Čentiba: »Imam 0,50 hektarski vinograd. Večino grozdja sem stisnil v mošt in ga »naprešal« 3 000 litrov, za več pa so mi zmanjkali sodi, zato sem 2 000 kilogramov grozdja z bolj senčnih leg prodal Kmetijski zadrugi Lendava. Največ je bilo rizlinga in šipona, ki pa tudi v času »pozne trgatve« (1. oktobra) ni bil »preveč« sladek, saj je bilo v njem le 15,1 stopinj sladkorja. Za kilogram bom torej dobil 9,5 dinarja. Če to pretvorim v

nemško marko, dobim za kilogram grozdja več kot eno marko. V primerjavi z lanskim letom, ko smo prodajalci grozdja prejeli po kilogram komajda marko, je vendarle bolj spodbudno. Sicer bi bilo, ko bi bila cena druga takoj ali pa v krajšem času izplačala denar za oddano grozdje. Zazdaj je namreč obljubljeno plačilo polovice do 15. oktobra, ostalo pa pozneje.

ALOJZ BRUMEN, Lahovič: »Danes sem pripeljal sosedovo grozdje, saj smo mi nasega že po trgali. Ker imamo poseben zadržek, smo grozdje oddali v Ormož. Imamo 80 arov nograda, na katerem imamo vsako leto več grozdja, zato se ne potrebujemo vsruga, zato smo vsako leto prodamo. Letos smo ga v Ormož odpeljali vsebnostne. Za 15 odstotno vsebnost sladkorja dobiš 8 dinarjev. To je še kar ugodno, prav tako pa ostali material za vinogradništvo imamo največ rizlinga. Ni mi je, da pri oddaji grozdja ni pravi vrst, kot je bilo to pred leti. Ni kdar ne bom pozabil, kako sem pred kakimi štirimi leti oddal vrsti tri dni in tri noči in pri tem pošteno namrznil.«

JOŽE KODBA, Sela pri Mariboru: »Imam 0,50 hektarski vinograd. Večino grozdja sem stisnil v mošt in ga »naprešal« 3 000 litrov, za več pa so mi zmanjkali sodi, zato sem 2 000 kilogramov grozdja z bolj senčnih leg prodal Kmetijski zadrugi Lendava. Največ je bilo rizlinga in šipona, ki pa tudi v času »pozne trgatve« (1. oktobra) ni bil »preveč« sladek, saj je bilo v njem le 15,1 stopinj sladkorja. Za kilogram bom torej dobil 9,5 dinarja. Če to pretvorim v

LETOŠNJE DRŽAVNO PRVENSTVO TRAKTORISTOV ORAČEV

PONOVNO V POMURJU

Pomurci so se doslej že večkrat izkazali kot dobri organizatorji velikih prireditev, pred dvema letoma pa so tako uspešno izvedli tudi jubilejno 30. državno prvenstvo traktoristov oračev. Čeprav organizator po dogovorjenem razporedu takrat ni bila Slovenija, so Slovenci zaradi nekaterih težav »vskočili« in tako preprečili, da bi se tradicija tovrstnih tekmovanj prekinila. Tako je tudi letos, ko bi državno prvenstvo morali izvesti na Kosovu, vendar se je zapletlo in organizacijo je ponovno prevzela Slovenija. V Zvezi organizacij za tehnično kulturo Slovenije, v okviru katere deluje tudi kmetijsko-tehnična sekcija, so namreč ocenili, da bi takšno obliko preverjanja znanja bilo škoda opustiti, saj je tudi v kmetijstvu kakovostno in produktivno delo ena od razvojnih osnov.

Organizacijo letošnjega tekmovanja so tako zaupali Zvezi organizacij za tehnično kulturo občine Murska Sobota, kjer so kljub kratkemu času že opravili večino priprav in je vse nared, da sprejmejo tekmovalce iz cele Jugoslavije. Ti bodo prišli v Mursko Soboto v petek, 19. oktobra, za naslove najboljših v državi pa

se bodo potegovali v soboto na poljih Kmetijskega gospodarstva v Tešanovcih.

Za razliko od prejšnjih tekmovanj bo letošnje potekalo nekoliko drugače, saj so ga prilagodili pravilom svetovnega prvenstva. Tako ne bo več teoretičnega preizkusa znanja in praktične vožnje, pač pa se bodo tekmovalci pomerili le v oranju z dvobrazdnimi plugi. Tekmovalci mladinci, člani in ženske. Novost letošnje-

sta na državnem prvenstvu nastopila tudi najboljša lanska orača, ki sta zastopala Jugoslavijo na letošnjem svetovnem prvenstvu na Nizozemskem ter ekipa Pomurja, ki mu kot organizatorju pripada pravica sodelovanja. Slovenijo bodo zastopali tudi tekmovalci iz Pomurja in pričakovati je, da se bodo tudi tokrat odlično odrezali. Že dosedanja prvenstva so namreč pokazala, da se pomurski tekmovalci uvr-

Pomurci se potegujejo tudi za organizacijo svetovnega prvenstva traktoristov oračev, zato si z organizacijo državnih prvenstev želijo pridobiti tudi določene izkušnje. Mednarodno obeležje želijo dati tudi območnemu tekmovanju, ki sodi v okvir programa prireditev ob mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu. Na to tekmovanje bodo že prihodnje leto povabili tudi traktoriste iz dežel skupnosti Alpe—Jadran.

ga tekmovanja je tudi v tem, da ni omejitve moči traktorjev, dovoljene pa so tudi vse novitete, ki so povezane s priključki in krmiljenjem plugov.

V soboto pričakujejo v Tešanovcih od 6 do 8 tekmovalcev iz posameznih republik in pokrajin, ki so si udeležbo na zveznem prvenstvu zagotovili na domačih tekmovanjih. Poleg teh ekip bo-

čajjo v sam jugoslovanski vrh. Blanka Bukvič in Bela Bergles pa sta letos predstavljala Jugoslavijo na svetovnem prvenstvu. Pokroviteljstvo nad letošnjim državnim prvenstvom je prevzelo Kmetijsko gospodarstvo Rakičan oz. ABC Pomurka, ki se po načrtu z vrsto uspešnih tekmovalcev.

L. Kovač

— Še pred letom so prihajali kupci z vseh koncev, zdaj pa ni nobenega.

— Zdaj pa hodijo naši mesarji na vse konce, le k nam ne pridejo.

VINOGRADNIŠKO GOSPODARSTVO KAPELA

Rdečih števil ne poznajo

Vinogradniško gospodarstvo Kapela še nikoli ni imelo izgube — Ob vinogradništvu ni poljedelstvo in gozdarstvo — Posodabljanje vinske kleti in drugih dejavnosti

Na letošnjem vinskem sejmu v Ljubljani je Vinogradniško gospodarstvo Kapela prejela za tretjo letnico letnik 1988 zlato medaljo, za vzorca chardonnaya in splošnega vina kapelčan, oba leta 1989, pa srebrni medalji.

Sodelujemo na vseh pomembnejših sejmi, zlasti pa na v Ljubljani, kjer vse dobimo kako pomembnejše, včasih celo veliko zlato medaljo. Sicer pa ima Vinogradniško gospodarstvo Kapela 10 hektarjev vinogradov, ki smo pridobili z večletno zlobo vinogradniških površin. Te smo dobili po prevzemu nekdanjega posestva, po agrarni in tudi zapletbi prejšnjega nekdanjih avstrijskih posestnikov in velikih kmetov nam je povedal direktor Kapela ALOJZ VOGRIN-

Kakere sorte grozdja imate v vinogradih, kakšna je zmogljivost ali odkupujete grozdje (tudi zasebni pridelovalci)?

Približno polovica vinogradov je starejših, polovica pa novejših nasadov. Najbolj uspešna je sorta rizlinga, nato pinota, ponota, traminca, rizvanca, rizlinga. Grozdje pridelamo sami, in tisto, ki nam ne gre, prodamo kmetom. Predelava in poznejše v vino v lastni kleti. Le-ta je iz dveh delov: prvi del je iz leta 1960 so leseni letonske cisterne, v drugi deli imamo plastične in nerjave cisterne. Zmogljivi so sicer 300 000 litrov, imamo v njih ponavadi manj vina: od 800 000 do 100 000 litrov. Največ je seveda pridelka, saj od kmetov kupimo v najboljši ceni pred tremi leti, ko je povprečna vinolovina (tako po količini kot kakovosti), smo kupili le kilogramov grozdja, ki smo ga v drugih območjih ne odpravljamo. Približno polovico vinolovine ustekleničimo (tipsko vinolovino v litrske steklenice, drugo v 0,75-litrske butelje) in jo prodamo Kmetijsko kombinatu v Radgoni, ki jo uporabi za janzeve. Nekaj vinolovine tudi neustekleničimo (pretok v tuje sode), zlasti

stalnim kupcem (gostinci). Naša ustekleničena vina prodajamo predvsem na območju celjske in koroške regije.

— Uradni naziv vašega gospodarstva je »vinogradniško«. Menda imate tudi nemalo drugih površin?

»Ob vinogradniških površinah imamo še 100 hektarjev sadovnjakov, 180 hektarjev njiv, 40 hektarjev travnikov in 170 hektarjev gozdov. Sadovnjaki so v glavnem na robovih vinogradov in torej niso strnjeni, razen 8 hektarjev. V prvih vsako drugo leto pridelamo 200 000 000 kilogramov industrijskih jabolk, v intenzivnem nasadu (8 ha) pa letno okrog 60 000 kilogramov jedelnih jabolk. Njivske površine imamo v Ščavniški dolini (60 ha), koruzo (86 ha) in sladkorno peso (20 ha). Imamo tudi živino. Sedež poljedelskega »delovišča« je v Turjancih, kjer imamo tudi goveje hleve, v katerih je tačas 50

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

ALOJZ VOGRINČIČ: »VG Kapela ima ob vinogradništvu še druge dejavnosti. Rdečih števil ne poznamo!«

Foto: Š. S.

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

AR v Bermudskem trikotniku

Največji izvoznik je nabolj tepen — Do konca leta namesto AR pet samostojnih družb — Sodelovanje s tujimi partnerji KROOP & CO in KUTSENITS.

»Izvozniki smo v Bermudskem trikotniku, in če se v kratkem ne bo kaj spremenilo, bomo izgubili. Vzroki izginotja pa bodo znani oziroma neznani. Na eni strani tega trikotnika je trg (blaga, denarja, delovne sile). Vlada je sicer sprostila uvoz blaga, toda posamezni lobiji še vedno držijo v rokah vaje in ne dovolijo uvoza surovin, ki so v tujini cenejše kot pri nas. Trg denarja pri nas sploh ne deluje, ker smo vezani na monopolne domače banke, v tujini pa je denar 4-krat cenejši. Predpisi ne dovoljujejo direktnega kreditiranja tujih bank, ampak nas posiljujejo z dragim domačim denarjem, zato smo ne-

LENDAVA

Pripombe čez kriterije

V lendavski občini priznavajo, da so na račun nerazvitosti dobili precej denarja za družbene službe (šolstvo, zdravstvo, socialno skrbstvo in tako naprej) in tudi za spodbujanje gospodarskih naložb, vendar jih pomoč in lastno delo še nista izrinila iz družstva nerazvitih. Na seji izvršnega sveta so imeli več pripomb na kriterije ugotavljanja (ne)razvitosti, zlasti pa na predlagano 2-letno povprečno rast družbenega proizvoda celotnega gospodarstva na prebivalca, in menili, da bi bilo realnejše 5-letno povprečje. Tudi zaposlenosti oziroma nezaposlenosti naj ne bi ugotavljali po predlaganih merilih, ampak bi bilo treba skupne število zaposlenih odvezati število delavcev, ki hodijo sem na delo iz drugih občin. Tedaj bi imeli dejansko podoben: več kot 10 odstotkov nezaposlenih. S temi in drugimi pripombami so »oborožili« svoje poslance v skupščini Republike Slovenije in upajo, da bodo v novem Zakonu o pospeševanju razvoja manj razvitih občin in demografsko ogroženih območjih v Republiki Sloveniji ustrezno upoštevane.

Š. S.

—RADENCI—

Strokovnjaki za mednarodno trženje

Konec minulega tedna so v Centru za usposabljanje zunanjetrogovinskih delavcev pri Gospodarski zbornici Slovenije podelili spričevala prvih 16. tečajnikom, ki so končali poletno šolo mednarodnega trženja in tako postali strokovnjaki za to dejavnost. Pripravi jo je center v sodelovanju z Ekonomsko-poslovno fakulteto v Mariboru.

Šola je bila namenjena vsem tistim strokovnjakom iz gospodarstva, ki so želeli spoznati osnove sodobnega mednarodnega trženja, mednarodnega denarnega poslovanja ali osvežiti svoje znanje o sodobnih tržnih zasnovah. Uspešno končana poletna šola je bila udeležencem priznana kot eden uspešno končanih letnikov podiplomskega specialističnega študija mednarodnega trženja MBA. Študij MBA (Master of Business Administration) pomeni v svetu najvišje stopnje izobraževanja, odslej pa bo potekal tudi v Mariboru. Tu ne gre za klasičen študij, temveč za proučevanje primerov z individualnim in skupinskim delom z več prakse kot teorije. Tovrstni študij je v Radencih predstavil direktor MBA profesor dr. Danilo Vezjak. Poudaril je, da se tako tudi Maribor vključuje v reševanje kadrovskih problemov mednarodnega trženja. Poleg splošnega poslovanja bodo na EPF izvajali tudi programe mednarodnega, finančnega in trženjskega poslovanja. Študij se bo začel marca prihodnje leto, zanj pa bo treba odšteti 10 tisoč nemških mark v dinarski protivrednosti. Predavati bodo priznani strokovnjaki, EPF pa si prizadeva za sodelovanje z domačimi in tujimi univerzami. Mariborska EPF je zelo priznana tudi v svetu, dobra v Jugoslaviji je tudi sarajevska, tega pa ni mogoče trdit za zagrebško. Cilj in smisel študija MBA ni učiti, temveč naučiti.

Mariborska EPF ali nekdanji VEKŠ je vseskozi korakala mimo dogovorne ekonomije, je poudaril dr. Vezjak in dodal, da

konkurenčni. Pri nas so obresti 48-odstotne, v Nemčiji pa bi imeli le 12-odstotne. Tudi trg delovne sile še vedno ne deluje. Ta trg si predstavljamo tako, da lahko najamem delovno silo po ceni, ki jo določa kolektivna pogodba, in jo tudi spet odpustim brez problemov, ko je več ne potrebujem. Socialna politika mora iti iz podjetij drugam. Vsak zaposleni se mora zavedati, da ima za svoje delovno mesto naslednika. Tako pa imamo težave tudi s tehničnimi izboljšavami, s katerimi bi lahko zmanjšali število zaposlenih,« je razglabljal najbolj odgovorni človek Avtoradgona, ki v poslovnem svetu uporablja kratico AR, Janez Rozman. Obtožuje državo, tako kot mnogi drugi, da jim je nakopala likvidnostne težave, čeprav bi morali imeti kot eden največjih pomurskih izvoznikov poslovni dobiček. V osmih mesecih letos so ustvarili za 7 milijonov dolarjev neto deviznega učinka. Vlada že nekaj mesecev obljublja izvozne spodbude, kar po drugi strani pomeni (je prepričan Janez Rozman), da bi zvezna vlada s tem priznala nerealni tečaj dinarja. Dejal je: »Dobiti bi morali 3 milijone dinarjev izvoznih spodbud, vendar še dodanes nismo

prejeli ničesar, čeprav bi ga za reševanje likvidnostnih problemov nujno potrebovali. Pred kratkim sem se osebno ogledal v zveznem sekretariatu za finance... pravijo, da čakajo na spremembo rebalansa proračuna. Te pa tako hitro ne bo. Tako mi že nekaj mesecev zavestno delamo izgubo.«

Na drugi strani Bermudskega trikotnika, v katerem izginja Avtoradgona, je torej tečaj dinarja. Na tretji strani pa so obveznost do družbe, ki se, namesto da bi se zmanjševale, nenehno povečujejo.

Racionalizacija in težnja po rešitvi likvidnostnih težav sta le del razlogov za celostno reorganizacijo podjetja. Po novem letu bo delovalo pet družb z omejeno odgovornostjo, ki se bodo ukvarjale z izdelovanjem bivalnih enot, nadgradnjo avtobusov, transportno in servisno dejavnostjo, trgovino in špeditersko-skladiščno dejavnostjo. Zaradi prevozov v tujini so v Avstriji ustanovili podjetje Kutsenita, v okviru špediterske in skladiščne dejavnosti pa sodelujejo s firmo KROOP & CO.

Bernarda B. Peček

Dopolnilo k članku

V turizmu (še) ni kruha

V 39. številki Vestnika, ki je izšel 11. oktobra 1990, smo na 8. strani objavili daljši prispevek pod naslovom V turizmu (še) ni kruha. V njem smo predstavili zasebne turistične agencije oziroma podjetja v Pomurju. Ker je prispevek moral nekaj časa čakati na objavo, so se pojavile določene spremembe.

KOMTUR — turistična pisarna na avtobusni postaji v Radencih je spet prazna. Gorazd Puconja je odpovedal sodelovanje Turističnemu društvu Radenci, saj je uvidel, da v turizmu res ni kruha. Kako bo s to pisarno v prihodnje — bodo našli primerne informatorja pomurskega turizma v eni osebi — o tem vas bomo še obveščali.

LOTISTOURS — je turistična agencija, ki jo je odprla Slavica Franov iz Ljutomerja in NE tudi njen mož Josip, kot smo pomotoma zapisali. Napaka je nastala tudi pri prijmu, za kar se opravičujemo.

bbp in LiK

Nafta brez INE

Delavski svet lendavske Nafta je odobril gradjo dehidracije (sušilnice) zemeljskega plina z območja petišovskih plinskih nahajališč. Naložba bo stala 4 291 600 dinarjev, zanj bo polovico denarja prispevala Nafta, drugo polovico pa Interezne skupnosti za nafto in plin Ljubljana. Opremo za dehidracijo bodo uvozili, drugo pa bodo naredili sami. Petišovski plin bodo po zgraditvi sušilnice in po vgradnji cevni povezavi vključili v slovensko plinovodno omrežje. Tako bo Naftin sektor Raziskave in proizvodnja nafte in plina dobil za svojo surovino (plin) nekaj več kot pa dobi zanj zdaj, ko jo zgolj predelujejo v plin metanol, kajti svetovne cene tega so nizke.

Š. S.

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

— Nafta Lendava

Dežnikarji v preusmeritev

O hrvaškem bojkotu slovenskih izdelkov ni več toliko slišati, vendarle posledice še vedno so. Tako lendavski Indip na območju skorajda ne more več prodajati dežnikov, ki jih trgovske hiše ne naročijo. Na preostalih območjih in zato cenejših izdelkov. Za jugoslovanske kupce pa ta cena ni tako visoka, da daje prednost nizki ceni (ker pač nima lastne proizvodnje). Lendavski Indip ima zaradi manjše prodaje dežnikov nemale težave in, ker so spoznali, pa ne tik pred zdajci, s tovrstno izdelavo ne bodo uspevali dosegati polne zaposlenosti vseh 130 delavcev, so se že pred časom povezali s Tekstilnim inštitutom v Mariboru, ki je naredil program za preusmeritev izdelave. V Indipu bodo poslej izdelovali poleg dežnikov, še izdelke iz volne angora s protirevmatskim delovanjem. Predvidena letna izdelava bo v vrednosti 273 000 dinarjev, naložba pa bo stala 490 000 dinarjev. Delalo bo 53 delavcev, ki se bodo v ta namen prekvalificirali. Stroški pridobitve znanj bodo znašali 950 000 dinarjev, česar Indip sam ne bi zmogel, zato bodo prav gotovo dobili denar iz ustreznega sklada, pri čemer skupnosti za zaposlovanje. Občinski izvršni svet je že izdal soglasje. V Indipu se, kar zadeva preustroj, torej premika, saj so spoznali, da vztrajanje pri enem programu ni rešitev. Novi program je menda novost na jugoslovanskem trgu, sicer pa nameravajo 60 odstotkov izdelkov izvoziti.

Š. Sobočan

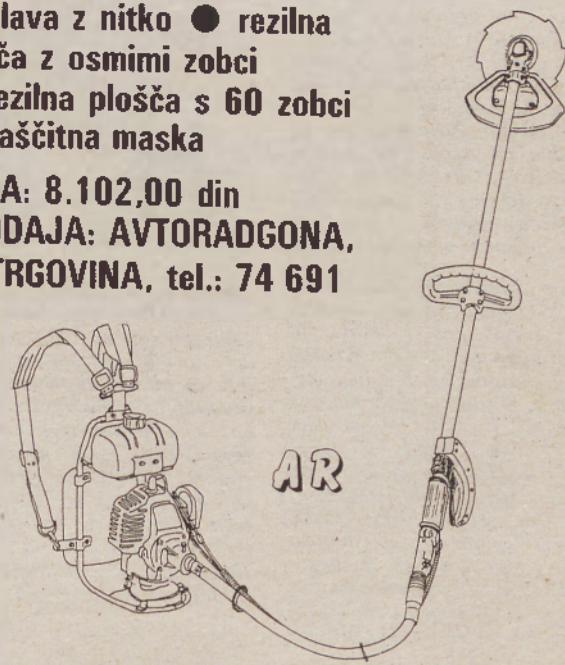
NAHRBTNA KOSILNICA

MITSUBISHI tip T 200, prostornina motorja 40 ccm

Oprema:

- glava z nitko
- rezilna plošča z osmimi zobci
- rezilna plošča s 60 zobci
- zaščitna maska

CENA: 8.102,00 din
PRODAJA: AVTORADGONA, PE TRGOVINA, tel.: 74 691

PREVARANI SLOVENSKI ZDRAVNIKI

Razpetost med različnimi vlogami v slovenskem političnem prostoru je okvir dr. Jožeta Magdiča, ki v svojem delovanju in oglašanju prihaja tudi v (navidezno) protislovje svojih vlog. V zadnjem času se je namreč spet pojavil na novem polju v slovenski zdravstvenopolitični sceni, saj je »govoreč in sedeč v prvi vrsti« sodeloval na seji Iniciativnega odbora za reorganizacijo slovenskega zdravstva. Za javnost je bila seja morda presenetljiva, sploh pa so se postavljala vprašanja, zakaj odbor, kaj je bil motiv ter s kakšnim namenom se je pojavil v zdravstveni politiki.

Dr. Jože Magdič: »Ko so mi ponudili sodelovanje v tem odboru, sem se s tem takoj strinjal. Moje osebnostno ozadje. Sem slovenski zdravnik in zdravniki smo bili naprošeni oziroma nam je bilo glasno povedano, naj se politično ne aktiviramo v predvolilnem boju. Kolega dr. Vrevo (predsednik odbora) me je poklical po telefonu ravno s to motivacijo. Vidim, da sem prevaran. Odsvetovano mi je bilo politično aktiviranje pred volitvami. Volitve so za nami in prevaran sem kot Slovenec, ker nisem bil vključen v sodobne politične procese in ker so se nekateri zdravniki le aktivirali, in to ti, ki so bili že vrsto let politično aktivni v smislu prejšnje politične strukture. In ravno ti so dajali, povedano v narekovaju, dekrete.«

— Mislite da bo odbor, delo odbora nadomestilo odsotnost zdravnikov pri volitvah oziroma njihovo politično odsotnost?

»O tem bi se v prihodnje dalo diskutirati. Sam sem razmišljal o vladni v senci nasproti dani zdravstveni oblasti, vendar sem spoznal, da je v slovenskem zdravstvu ne sme biti, prav tako ne vzporednega a zdravniškega društva in zdravniškega združenja. Zelo nesmiselno bi bilo, če bi se še bolj cepili. To sem zagotovil tudi republiški predsedstvu. Četudi sem sam v Demosu, si dovoljujem izreči določeno pozitivno kritiko, saj se po volitvah v slovenskem zdravstvu ni zgodilo prav nič pozitivnega. Tudi jaz sem glasoval za restrikcije v slovenskem zdrav-

stvu, čeprav z bolečim srcem, vendar s trdnim upanjem, da je to pozitivno za obnovo slovenskega gospodarstva in morda sekundarno v smislu samozavedanja v zdravstvu. Toda ni prišlo do zrelosti zdravstva in ne do izboljšanja položaja gospodarstva. Še bolj te to jezi, ko pa zveš, da je kraja družbenega premoženja tako hitra.«

— Kakšno družbeno moč bo imel odbor in na kaj in kje bo lahko vplival.

»Nujnost nastanka odbora se je videla tisto soboto, ko se je zbralo čez štiristo zdravnikov iz vse Slovenije. To je bilo največje srečanje slovenskih zdravnikov po drugi svetovni vojni. Ta odbor je zadel v srce in ranjeno dušo slovenskega zdravnika. V tem je torej uspel, drugo pa je oplenitenje, specifikacija, konkretizacija, kar je bilo nekje v širšem smislu kolektivistično doseženo.«

— Ministrstvo za zdravstvo, Zdravniško društvo in sedaj Iniciativni odbor za reorganizacijo slovenskega zdravstva. Ali boste sedeli za isto mizo pri sprejemanju pomembnih odločitev, ali se bo vaš odbor vprašalo za mnenje?

»Mislim, da eno in drugo. Vendar gre tudi za vprašanje legalizacije odbora. Mi nismo zakonsko legalna organizacija, vendar številna udeležba in prisotnost političnih oseb pomeni, da smo imeli jedro.« — Poročevalci in komentatorji pa so bili mnenja, da se vaši pred-

logi bistveno ne razlikujejo od vladnih, ki so pripravljeni za reorganizacijo slovenskega zdravstva?

»Saj, to je dobro. Gre pa za hitrost. Ni za podcenjevanje hitrosti ustvarjanja novega slovenstva in novega zakona o zdravstvu. Obljubljeno je, da naj bi zagledal luč sveta šele spomladi, pravim, da šele. Doktorica Katja Boh je rekla, da ima osnutek že pripravljen. Mi ji verjamemo in bomo prispevali k demokratizaciji slovenskega zdravstva.«

— Naj bi dobili tri zakone za zdravstvo, v ospredje pa je postavljeno tudi zasebno delo zdravnikov?

»Iniciativni odbor je za to, da se zasebna zdravniška praksa rešuje sinhrono. Smo za to, da se da ustrezna legaliteta, pravni družbeni status zasebni medicini in da se je ne primerja vedno z javnim zdravstvom. Zakaj se ne bi enkrat javno zdravstvo primerjalo z zasebnim.«

— Ob tem, da se v odboru zavzemate za delitev sekretariata, za ločitev zdravstva in sociale, kaj še postavljate v ospredje?

»Zavarovalništvo. Rešitve iščemo ne vem kje vse, toda mene je navdušil Tone Košir s konkretno vsebino, da je sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja prešel vse sisteme in sedaj je tendenca, da se zavarovalništvo uredi po istih načelih.«

— Kaj pa kadrovske menjave, odstavitev tistih ljudi, ki še razmišljajo po staremu. Kaj pravi odbor?

»Tudi o tem je bilo govora. Osebo na nisem ekstremen pristaš sekanja glav ali radikalne demokratizacije zdravstvene kadrovske politike. Veste, najprej moraš vzeti sekuro v roke in nato nekemu odsekati glavo. To ni etika nekega zdravstvenika. Strahotno diverzijo bi tudi naredili zoper oblast s tem, da bi rekli, da odstopajo. Na stvari je treba gledati realno in ne emocionalno.«

— Kako pa z vodstvenimi delavci zdravstvenih organizacij?

»Lahko govorim o krizi teh vodstvenih delavcev, ki je strokovne vsebine in je realna. V zdravstvu imamo kopico zdravnikov, ki že dolgo časa niso preiskali pacienta. To so zdravniki, ki so se medicini odčutili, birokrati, črtica, tehnokrati, ki enega zdravništva skorajda ne zmorejo. Ironično povedano, če ima Medicinska fakulteta kakšno demokratično nalogo, potem bi morala organizirati strokovne ali še kakšne izpite za te direktorje, če bi hoteli nazaj v medicino. Ti so v eksistenčno-strokovni krizi, iz katere bi jim bilo treba pomagati. (Kaj si kdo pod tem razlaga, je druga stvar.) Po eni strani mi jih je žal, saj so bili politično zmanipulirani.«

Majda Horvat

30 LET ZDRAVSTVENE ŠOLE V MURSKI SOBOTI

Srednja zdravstvena šola v Murski Soboti praznuje 30 let delovanja. Ustanovljena je bila poleti leta 1960, delovala pa je začela v šolskem letu 1960/61.

Naloga šole je bila usposobiti absolvente za uspešno delo v bolnišnicah in drugih zdravstvenih zavodih. V šolskem letu 1960/61 šola vpisala dva oddelka prvega letnika. Skupno število učencev je bilo 73. Takrat sta bili na šoli stalno zaposleni dve učiteljici, vsi medicinski sestre, drugi delavci pa so delali pogodbeno. Ravnateljica je bila višja medicinska sestra Helena Ravnič.

Šola v začetku ni imela lastnih prostorov, zato je najela prostore v prostorih takratne Ekonomske, trgovske in poklicne šole. Treje delavnice je šola dobila lastno šolsko zgradbo v Trstenjakovi ulici. V šolskem letu 1963/64 je imela šola prve maturante. Zaključni izpiti je uspešno opravilo 47 absolventov. Dobili so naziv medicinske sestre ambulantno-bolnišne smeri.

S preselitvijo v lastno šolsko zgradbo je šola dobila primerno prostore za uspešno učno-vzgojno delo. Na leto je vpisovala po dve oddelki prvega letnika. Kasneje pa celo po tri prve letnike. Ščasnoma je dobila več novih zaposlenih učiteljev, že kmalu pa vselivši pa tudi novo ravnateljico, sijo medicinsko sestro Katarino Vinčec, ki je vodila šolo do leta 1987, ko je bila šola že v novem šolskem poslopiju v Rakičanu.

Ves čas se je šola uspešno povezovala s soboško bolnišnico in z zdravstvenim domom, kjer so učenci opravljali obvezno delovno prakso, ki so jo poleg domačih vodile tudi sestre iz bolnišnice in zdravstvenega doma. Poleg tega je večje število zdravnikov soboških zdravniških ustanov na šoli poučevalo najzahtevnejše strokovne predmete.

Že dve leti po vselitvi v novo šolsko zgradbo v Trstenjakovi ulici je bil na šoli ustanovljen oddelak za otroške sestre. Velika večina prvih absolventek te smeri se je kasneje zaposlila na pediatričnem oddelku soboške bolnišnice, ki ga je takrat vodil dr. Stjepan Varga. V tem času so se v izobraževanje vključili tudi bolničarji, ki so bili zaposleni v soboški bolnišnici in v zdravstvenem domu. V dveh skupinah so uspešno končali štiriletni program zdravstvenega delavca ambulantno-bolnišne smeri.

Absolventi šole so se vsako leto redno zaposlovali v zdravstvenih ustanovah pomurske regije, kmalu pa so se začeli zaposlovali tudi zunaj Pomurja, predvsem na mariborskem in ljubljanskem območju. Ustanovitvijo Kliničnega centra v Ljubljani se jih je poslej vsako leto veliko število zaposlovalo v tem centru. Doma je bilo občasno tudi lo delovnih mest, zato so se absolventi šole začeli zaposlovali tudi v tujini, predvsem v Avstriji in Zahodni Nemčiji. Povsod so bili cenjeni in spoštovani. O tem pričajo pisna priznanja, ki jih je prejela šola iz zdravstvenih ustanov doma in v tujini.

Šolsko poslopije v Trstenjakovi ulici v Murski Soboti je zaradi povečanja vpisa kmalu postalo pretesno in leta 1973 se je šola preselila v novo šolsko poslopije v Rakičanu, kjer je že 17. leto vpisujejo povprečno po dva prva letnika.

V šolskem letu 1981/82 je bilo tudi na Srednji zdravstveni šoli v Murski Soboti uvedeno usmerjeno izobraževanje. Ta način izobraževanja je zagotavljal več splošne izobrazbe za uspešen študij na visokih in višjih šolah raznih smeri, kar je bilo po prejšnjih pregledih skoraj nemogoče. Šola je v tem času v začetku vpisovala po tri prve letnike. Kmalu pa je prišlo do omejevanja vpisa. Le-ta je namreč uvedbo usmerjenega izobraževanja temeljil zlasti na možnosti zaposlovanja, te pa vsaj v Pomurju takrat niso bile najboljše. Ta števila nekaj let vpisovala po en prvi letnik. Občasno se je zgodilo, da bodo šolo ukinili. Na srečo se to ni zgodilo in šola je kmalu začela vpisovati po dva prva letnika in si tako zagotovila svoj obstoj.

Leta 1987 se je upokojila ravnateljica šole Katarina Vinčec. Kmalu zatem je šola dobila novo ravnateljico, prof. Danilo Šturmec.

Po podatkih, ki jih zbiramo na šoli zadnja leta, več kot polovica naših vsakoletnih absolventov nadaljuje študij na visokih in višjih šolah zdravstvene usmeritve ali tudi drugih, manj kot polovica pa se zaposli v Pomurju ali drugje. Študij jih večina uspešno konča, tudi tiste, ki se želijo po končani šoli zaposliti, pa se še vedno najraje zaposlijo v Pomurju. Največ jih dobi zaposlitev v Kliničnem centru v Ljubljani, tam pride na šolo vsako leto veliko ponudb za zaposlitev na različnih oddelkih.

Trideset let delovanja šole je dolga doba. Tudi za našo šolo, občasno je imela tudi precej težav. Najhuje je bilo takrat, ko se je govorilo o njeni ukinitvi. Vendar je to preteklost.

V tridesetih letih se je v šoli izsolalo in usposobilo za delo v zdravstveni službi 77 sester pediatrične smeri, 1.279 sester ambulantno-bolnišne smeri in 244 zdravstvenih tehnikov — absolventov usmerjenega izobraževanja. Poleg tega je šola končala še 4 odraščajoče slušateljice ter 21 bolniških strežnikov. V šolskem letu 1990/91 se torej bražuje na šoli osem oddelkov učencev. Šolska znanja in spretnosti prenovljenih programih izobraževanja.

V minulih treh desetletjih se je na šoli izvršilo veliko učiteljskega in učeniškega dela. Redno zaposleni učitelji in zunanji sodelavci ter ravnateljica šole so se trudili, da bi dali učencem čim več strokovno-teoretičnega in praktičnega znanja, da bi jim privzgojili odgovornost do dela ter human odnos do bolnika. V prenovljeni šoli pa jim skušajo postrežiti tudi čim več znanja za nadaljnji študij.

Vsem prav lepa hvala. Pozdravljeni pa tudi vsi naši nekdanji in sedanji učenci.

VABILO ZA ZBOR SLADKORNIH BOLNIKOV

Društvo za boj proti sladkorni bolezni vabi vse sladkorne bolnike in druge, da se udeležijo njihovega programsko-volilnega občnega zbora. Ta bo v torek, 23. oktobra, ob 13. uri v veliki sejni dvorani skupščine občine v Murski Soboti. Na njem bodo pregledali delo med dvema zboroma in izvolili nekatere organe društva. Zbranim bosta predavala dr. Rudi Mikolič, diabetolog, na temo Diabetično stopalo kot eno izmed težjih komplikacij sladkorne bolezni ter medicinska sestra o negi. Delovna organizacija Medias iz Ljubljane pa bo za vse, ki si krvni sladkor uravnavajo z insulinom, predstavila uporabo lancete za samokontrolo krvnega sladkorja, brizgalko za integrirano iglo ter lupo za brizgalko.

mh

NOVI DIREKTOR SOBOŠKEGA ZDRAVSTVENEGA DOMA

Doktor Janos Palancsai je od prvega oktobra direktor Zdravstvenega doma v Murski Soboti.

Njegova zasedba tega delovnega mesta je bila nepričakovana in za nekatere celo presenetljiva. »Resje presenetljivo, morda tudi zame, ker zadnje čase nisem pomislil na to, da bi bil vodja te organizacije. Vendar, to delovno mesto mi je bilo ponujeno iz samega zdravstvenega doma in kaže, da so tudi trenutne razmere pri nas primerne za to, da je bila moja kandidatura potrjena in sprejeta. Sam nisem začetnik na tem področju in s tem, da so mi vsi zatrjevali, da mi bodo pomagali pri delu, tako znotraj kot zunaj zdravstvene organizacije, mi je dalo poguma, da sprejemam to delovno mesto,« tako

v obrazložitvev novoimenovanj direktor.

V tem kratkem času so vodjo organizacije seznanili z ne preveč

rožnatim položajem zdravstvenega doma, ki deli usodo slovenskega zdravstva. »Zadnji ukrepi nas globoko prizadevajo predvsem pri materialnih stroških. Jasno je tudi, da niso rešeni tudi osebni dohodki.«

S centralizacijo financ za zdravstvo se manjša pomen in vloga direktorjev, ... kar daje direktorjem zelo majhen prostor manevriranja republika je prevzela skrb za to, da plača zdravstvo, za direktorje pa je ostalo drugo področje, da skrbijo za to, da se dogovorjena politika izvaja, in to čim boljše. Tako novi direktor zdravstvenega doma v Murski Soboti, dr. Janos Palancsai.

mh

FRANJO TOPOLOVEC

Bil je v meglo ovit jesenski dan, ko smo se na soboškem pokopališču poslovili od Franja Topolovca, najožji člani družine in njegovi sodelavci, člani organizacije za tehnično kulturo iz Murske Sobotice, v katere okoliščine je pokojnik uspešno delal vrsto let. Izhajal je iz številne družine, ki ji življenje ni bilo z rožicami posuto. Življenjska pot ga je vodila od trgovskega učenca, pomočnika, vodje trgovine, strokovnega delavca v javni upravi do strokovnega delavca v organizacijah in organih tehnične kulture.

Prav na zadnjem področju dela so prišle do izraza njegove človeške vrline: prizadevnost, vestnost, poslušnost in predanost delu. Tako je v tehnični kulturi storil mnogo več, kot pa so mu to nalagale delovne obveznosti. Vrsto let je opravljal tajniške posle in vodil servis s preiskrbo s tehničnim materialom pri okrajnem odboru Ljudske tehnike občinskega sveta Ljudske tehnike in Zvezi organizacij za tehnično kulturo v Murski Soboti. Po njegovi zaslugi je začela marsikatera osnovna organizacija tehnične kulture, ob sodelovanju z učitelji

tehničnega pouka na šolah — mentorji krožkov pa dosežena zavidljiva množičnost. Rezultati tega dela so bili izpričani na vsakoletnih dnevih mladih tehnikov, ki so se ohranili vse do danes. Prav tako pa na raznih republiških, državnih in zveznih tekmovanjih. Tudi po upokojitvi in nato preselitvi v Beograd je rad prihajal med svoje najdražje in sodelavce. Za vse, kar je storil dobrega in plemenitega, mu homo hvaležni in ga ohranili v trajnem spominu.

F. M.

NOVI stroji iz SIP-a za reševanje tehnoloških problemov na kmetijskih posestvih

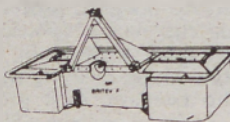
KAKO POSPEŠITI KOŠNJO?

Rešitev:

BRITEV-190

TRAKTOR 70kW s prednjim priključnim gonilom

BRITEV-2200F

Agregatiranje traktorja s čelnim kosilnikom BRITEV-2200F in bočnim kosilnikom BRITEV-190. Učinek 4 ha/h!

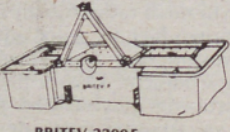
KAKO REŠITI VSAKDANJO PREHRANO ŽIVALI Z ZELENO KRMO?

Rešitev A:

NOVI PIONIR-20

TRAKTOR 70kW s prednjim priključnim gonilom

BRITEV-2200F

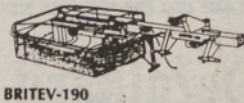
Agregatiranje traktorja s čelnim rotacijskim kosilnikom BRITEV-2200F in s samonakladalno priklopc NOVI PIONIR-20.

ZA STROKOVNE NASVETE SE OBRNITE NA SIP-ovo STROKOVNO SLUŽBO!

Rešitev B:

NOVI PIONIR-20

BRITEV-190

Agregatiranje traktorja z bočnim rotacijskim kosilnikom BRITEV-190 in s samonakladalno priklopc NOVI PIONIR-20.

KAKO POSPEŠITI IN OLAJŠATI TRANSPORT SENA IN SILAJ V SKLADIŠČE ALI SILOSE?

Rešitev:

NOVI PIONIR-20

DOZIRNA MIZA-25

Med nakladalno priklopc in puhalnikom oziroma transportnim trakom se do dozirnica miza za doziranje sena in silaje. Tako dosežemo hitreje razkladanje nakladalnih priklopc in hitreje vračanje na parcelo. V tem času dozirna miza sama dodaja maso v puhalnik.

Transportni trak ali puhalnik

SIP

STROJNA INDUSTRIJA, n.sol.o.
63311 ŠEMPETER V SAVINJSKI DOLINI
Telefon (063) 701 500, telex 33 562 YU SIP

V MESECU KNJIGE

Beseda o zapisani besedi

Smo v mesecu knjige. Možno bi bil danes gotovo ponos na svoj mali narod, ko bi po seznam slovenskih založb prebistal vsakoletne programe naslovov. Gotovo pa bi bil zelo naslovo, ko bi iz statistike zvezovala le kakšna dobra polovica prebrala knjige, druga polovica pa v vsem letu ne vzame v niti knjige. In koliko od tistih, ki kupijo knjigo, jo tudi prebere? Dnes imamo dovolj dobre literature. Zavedati se moramo, da so otroške knjige drage in da se zato številni otroci odločajo raje za druge knjige. Vedeti moramo tudi, da otroci ne ostane pri eni knjigi, ampak jih potrebuje več. In zato nam voljo knjižnice. Dejstvo je, da otroška knjiga ni tako draga kot knjiga, ki jo ima odrasla oseba. Saj je otroška knjiga obenem

otroškova igračka. Tu je potrebno razvijati pravilen odnos in čut do knjige. Pretirano čuvanje knjige, takojmenovana nedotakljivost, je lahko nevarna. Človek namreč podzvestno dobi nenavaden odnos do knjige. Knjige bo v svoji knjižni omar imel, celo v zelo lepi vezavi, toda nikoli je ne bo bral, ker se boji, da jo bo umazal ali kako drugače poškodoval. Knjiga je bila, ostaja in bo ostala človekova potreba. Pri nekaterih, tudi pri Slovencih, je del stanovanjske kulture in opreme, pri nekaterih izražena kar v tekočih metrih. Dr. Janez Rugelj je vpeljal tako imenovano biblioterapijo (zdravljenje ob pomoči knjige), saj ugotavlja naslednje: »Tudi če gre za izobražene ljudi, ki so končali fakulteto, niso v zadnjih letih prebrali nobene zahtevne knjige. Strokovnjaki literaturi za silo se sledijo, sploh pa se ne posvečajo dobri knjigi. Če se berejo kakšne knjige, je to narkomansko branje. So alkoholiki, ki ogromno preberejo, pa ne vedo, kaj so brali. Če hoče človek kaj imeti od knjige, jo mora brati sistematično. To pomeni, da mora imeti rešene osnovne probleme, mora biti notranje ubran in spočit, trezen, željan poglobiti se vase, pisatelja, primerjati njegove

asociacije s svojimi, si želeli novega spoznanja.«

Biblioterapija, v grobem povedano, poteka tako, da mora skupina mesečno prebrati eno zahtevno knjigo in eno knjigo po izbiri. Pacienti morajo potem po posebnih navodilih o njej napisati utrinke. Človeku se namreč ob branju knjige utrne veliko primerjav iz njegovega življenja. Nato eden od pacientov v štirih minutah pove vsebino knjige, nakar povabi posameznike, da povedo, kaj so brali. Tako se nad knjigo navdušijo še drugi.

Po pričanju dr. Ruglja bi potrebovalo 95 odstotkov Slovencev to biblioterapijo, saj so rezultati izredni dobri, kajti »ljudje postanejo bolj plemeniti, drugačni, duhovno globlji, odnos si se — znotraj družine in z okoljem — spremenijo. Odmikajo se od nekdanje družbe in iščejo ljudi s podobnimi hotenji... Naj smo Slovenci še tako domišljivi, smo v bistvu barbarstvo. V Sloveniji izhajajo knjige v približno dva tisoč izvodih in večina ostane neprodanih... Velika večina razen Nedeljskega in Jane ne bere nič. Če sedite na katerikoli delavski vlak, slišite, da se ljudje v glavnem pogovarjajo o pijaci, ženskah in avtomobilih. O knjigi, literaturi niti besede.« Tako dr. Rugelj.

Ob vsem povedanem se zamislimo — kje smo? Kje smo? H kateri skupini ljudi pripadamo? Pred nami (dejansko je že med nami) je spet mesec knjige. Ali nas bo to vodilo do drugačne odločitve? Želimo biti kulturni narod ali pa še vedno ostati narod barbarov? Odločitev je v naših rokah.

FRANC KUZMIČ

Po narečni popevki
MARIBOR '90

V pred tednom je bil v mariborski dvorani Tabor 23. festival narečne popevke Maribor '90, na katerem smo slišali šestnajst skladb. Organizator Radio Maribor in komisija za pripravo festivala sta imela težko nalogo, saj je bilo nanj prijavljenih šestdeset skladb. Bili smo na prijetni prireditvi z zanimivo domačo sceno in sproščeno izvajalci, bili v družbi orkestra z dirigentom Edvardom Holtnarjem, napovedovalko Ido Baš in šestnajstimi izvajalci. Pomurci, kolikor nas je bilo v dvorani Tabor, smo bili še posebno ponosni, saj je dobila 1. nagrado občinstva skladba Kak tica lastovica, za katero je napisal glasbo in besedilo Jože Gerenčer, priredbo Dečo Žgur, izvajal pa jo je domači ansambel Monitor s pevcom Robijem Horvatom. Horvat je poslušalce navdušil med drugim tudi z igranjem na violino. Druga nagrada občinstva in 1. nagrada strokovne žirije je dobil Edvin Fliser. Zapel je lastno skladbo na priredbo Edvarda Holtnarja z naslovom Moj mu srcu najljubša si. Fliser je bil tudi avtor trijenagrade skladbe občinstva na besedilo Miroslava Slane. Miroslava in priredbo Bojana Adamiča. Pesem je zapela Anita Zore. Povedati je treba tudi, da je bila nagrada še ena domača skladba. Najboljši aranžma za skladbo Pišta bači je dobil Zoran Privšek, za katero je glasbo napisal Dezider Cener, besedilo pa Božo Harb, ki je pesem tudi odpel. Pesem so popestrili etni folklorne skupine iz Dobrovnika. Med nagrajenimi besedili bila še ena domača skladba. Tretjo nagado je dobila pesem Jubezen na meji, za katero je besedilo in glasbo napisal Davon Kurboš, priredbo Boris Rošker, izvajala pa jo je skupina Štarskih sedem. Drugo nagrado za besedilo je dobil Ernest Kovičnik za pesem Cijgu malta, prvo nagrado pa skladba Miatci na besedilo Toneta Gašperiča, odpel pa jo je Milan Hribar. Ob koncu še čestitke našim, posebno skupini Monitor!

Smilja Baranja

V KOLOŠEVEM OBJEKTIVU

POPLAVA — Dokler med Ledavo in Muro ni bil zgrajen razhremenilni kanal in na Goričkem akumulacijsko Ledavsko jezero, je Murski Soboti ob velikih nalivih in dolgotrajnem deževju grozila poplava in kar nekaj jih je tudi bilo, ki so ogrozile prebivalce pomurskega središča. Na Kolosevi fotografiji je poplava iz prehoda 1952. v 1953. letu, v spominu staroselcev pa je bila veliko hujska tista pred tridesetimi leti. Zdaj velike nevarnosti pred poplavami ni več, da pa po večjih nalivih ostajajo poplavljeni kleti in škoda, pa dokazujejo posledice zadnje ujme v zgodnjem poletju, ko so nastali nepopravljivi stroški zaradi skladiščenja v kletnih prostorih Lekarne. Očitno so podstrešja in prostore pripravljeni, če že ne v nadstropjih zato primernejši, čeprav je Ledava bolj kot kdaj prej uklenjena v svoj strug. »Jezera« kot na gornji fotografiji so k sreči bolj redka, saj jih je nadomestilo akumulacijsko v gornjem toku potoka.

B. Bavčar

SOBOŠKE DRAGOCENOSTI
TOKRAT V ZALAEGRSZEGU

V petek je bila v poznih popoldanskih urah v županijski knjižnici Deak Ferenc v Zalaegerszegu na Madžarskem odprta razstava z naslovom Dragocenosti Pokrajinske in študijske knjižnice v Murski Soboti.

Ze lani je soboška Pokrajinska in študijska knjižnica predstavila na Madžarskem v Sombotelu te svoje dragocenosti, letos pa so na ogled v županiji Zala, in sicer od 12. do 27. oktobra.

Razstavljenih je šestdeset eksponatov, od prvotiskov, rokopisov, zemljevidov, listin vladarjev habsburške monarhije in številnih drugih prekmurskih knjižnih raritet. Da bi se madžarski obiskovalci razstave in ljubitelji dragocenosti podrobneje seznanili s posameznimi eksponati, je bil v ta namen pripravljen poseben katalog v madžarščini.

Razstavo je odprl tamkajšnji ravnatelj knjižnice Bela Balazs, o razstavi in sodelovanju pa je spregovoril vodja soboške osrednje knjižnice Jože Vugrinec. Otvoritev je bila popestrjena še s pesmimi, ki jih je na cître zaigral Jožef Varga ml. iz Genterovec.

F. K.

Priateljica knjiga

Postopoma postajajo dnevi hladni in počasi se selimo tudi v svoje sobe in tople koteče. Med ostalimi »notranjimi« opravili boste gotovo segli tudi po kakšni knjigi in jo prebrali. Gotovo ne spadate med tiste Slovence, ki vse leto ne preberejo niti ene knjige. In teh je menda kar polovica. Torej, k zmagi na tem področju lahko prispevate tudi vi. Obogatili boste družbo in obogatili boste sebe in svoje znanje.

Solarje zanimajo nenavadne reči. In danes bomo poskušali predstaviti nekaj zanimivosti glede knjige. Vsi tega ne veste, a je zelo zanimivo.

Največja knjiga, ko je odprta, meri 2,18 x 3,05 metra. To je knjiga »Mali rdeči gorski škrtac«.

Najmanjša knjiga je menda izšla leta 1971. Naslov ima Slike ABC. Meri 2,5 x 3 milimetre (je štirikrat manjša od naših prejšnjih pet par!).

Najobsežnejša knjiga je veliki kitajski leksikon JUNG LOTA TIEN iz 15. stoletja, ki obsega 11.095 zvezkov. Kazal ima za 60 knjig. Vse to je napisano z roko.

Najlepša knjiga pa so pesnitve sultana MMehmeda II., ki je leta 1453 osvojil Konstantinopol. Knjiga je izšla leta 1953 ob 500-letnici Turčije. Osem let jo je oblikovalo 40 turških umetnikov.

Najdražja knjiga je delo španskega slikarja Salvadora Dalija in drugih umetnikov z naslovom Apokalipsa. Začetne črke vsakega poglavja so iz čistega zlata, posebej je še obložena s smaragdi in safiri. Tehta 120 kg in ima 88.000 črk.

Največkrat tiskana in razširjena knjiga je Sveto pismo ali Biblija. Prevedena je v največ svetovnih jezikov.

Najljubša knjiga — to pa je težko povedati. Vsak ima svoj okus in svoje zahteve. Gotovo pa veš sam, katera knjiga je tebi najljubša.

FRANC KUZMIČ

Več kot zgolj »kontejnerska« kultura

Napovedana javna tribuna o kulturi v začetku oktobra v dvorani kulturnega doma v Gornji Radgoni ni privabila zelenega števila občinov. Je nezanimanje ljudi za kulturo vzrok ali posledica vse večjih problemov, s katerimi se ukvarjajo poklicne in ljubiteljske kulturne ustanove?

Organizator, Zveza kulturnih organizacij, je torkovo srečanje imenoval Javna tribuna o kulturi v mestu in občini Gornja Radgona. Tako kot obiskovalcev je bilo bore malo tudi razprave, govorili pa so predvsem o preurejanju gornjeradgonskega muzeja, varovanju in označevanju kulturno-zgodovinskih spomenikov, nekulturnih plakatih ter drugem.

Namen organizatorjev je bil (predsednice ZKO Marije Šediv in tajnika Romana Sluge) v prvi vrsti premagati negotovost pri nadaljnjem načrtovanju in financiranju kulture v Gornji Radgoni. Tribune so se udeležili tudi

Janez Brunčič (načelnik oddelka za varovanje okolja in urejanje prostorov), Dušan Zagorč (član izvršnega sveta, odgovoren za družbene dejavnosti) ter Andreja Šatler (občinska ministrica za turizem). Pravega odgovora gornjeradgonski kulturniki niso dobili. Številne občinske vlade si prizadevajo, da bi čim več zadev spravile pod republiški plašč (da bi jih financirali iz republiškega proračuna), vendar pa bodo morali tudi v občinskih proračunih najti nekaj denarja za najpomembnejše programe s posameznih področij. Tudi s področja kulture.

ZKO — servis kulturne dejavnosti

Zveza kulturnih organizacij občine Gornja Radgona je že sedaj neke vrste organizator, povezovalac, spodbujevalec in finančier mnogih kulturnih dejavnosti in prireditev v občini. Roman Sluga, poklicni tajnik ZKO, ima gotovo najboljše izdelan program obveščanja, vrsta ponudbe pa je seveda povezana z višino stroškov, ki si jo lahko dovolijo. ZKO bi želel v prihodnje postati nekakšen servis celotne kulturne dejavnosti v občini in ne le skrbnik ljubiteljske dejavnosti. S tem povezana je tudi želja, da bi za kulturne domove na podeželju skrbele krajevne skupnosti, saj bi se šele potem lahko društva v celoti posvetila kulturni dejavnosti. Finančno poslovanje vseh društev bi urejal ZKO, društva pa bi skrbela le za denar, ki bi ga pridobila sama. Roman Sluga seveda ni pozabil omeniti turističnega nageljna, ki sta ga ZKO in Pomurski sejem prejela za organiziranje parade kmečkih del in običajev, vendar pa s sodelovanjem turističnih organizacij ni zadovoljen.

V kulturnem življenju, najsi bo v vlogi uporabnikov ali izvajalcev, najbolj pogrtežajo mlade. Eden od razpravljalcev je menil, da je s tem povezana tudi napačna vsebina pristočasnih dejavnosti na šoli, saj si otroci dananjega časa želijo poleg pevskega zbora in folklorne tudi video, fotografiranje, računalništvo in še kaj. Dejavnosti, ki bi mogoče pritegnile k sodelovanju več otrok, pa so povezane z drugimi tehničnimi sredstvi.

Živovarjenje glasbene šole in knjižnice

Tako glasbena šola kot občinska matična knjižnica imata probleme s svojim statusom.

Glasbena šola se financira iz republiškega proračuna, kljub temu pa bodo morali v občini poskrbeti za najbolj nujne materialne stroške — vsaj za obnovo prostora, kjer so shranjeni instrumenti in uniforme pihalnega orkestra. Za razliko od drugih kulturnih ustanov, ki se borijo za

njo novih prostorov, saj bi na ta način dobile svoje prostore tudi nekatere druge dejavnosti. Načrti so sicer narejeni, problem pa je denar. Če občina ne bo zagotovila 50 odstotkov potrebnega denarja, ne bo niti republiških sredstev — pa ne le za gradnjo novih prostorov, ampak tudi za nakup novih publikacij.

Mestni muzej do leta 1995

Predstavniki Pokrajinskega muzeja Murska Sobota je predstavil načrtovano ureditev sedanjega muzeja NOB v mestni (ali zgodovinski, krajevni) muzej. »Edinstven prostor, ki je sam po sebi spomenik, bi lahko postal ena od vitalnih točk v Gornji Radgoni, kjer bi obiskovalci lahko izvedeli najpomembnejše podatke o razvoju — od arheoloških najdb prek srednjega veka in baroka do novejšega časa,« je poudaril. Sodelavci Pokrajinskega muzeja Murska Sobota so že septembra začeli popisovati predmete v depojih. S tem delom naj bi končali do konca leta, nato pa bodo morali poskrbeti za nujna restavratska dela. Zbirka je namreč v zelo slabem stanju, zato bo za njeno obnovo potrebno najmanj dve leti. Preden pa bodo z deli sploh začeli pa bo morala občinska vlada organizirati srečanje z mariborskimi muzealci in urediti status muzeja. Predstavniki mariborskega muzeja, ki sta se udeležila javne tribune, sta se načelno strinjala s predlaganim programom oživitve gornjeradgonskega muzeja.

Najprej bo torej potrebno urediti status muzeja, nato opraviti raziskave, zbrati in urediti gradivo, pripraviti zbirko ter se šele nato odločiti za pravilen naziv. Zaradi zgodovinske povezanosti bodo pri tem delu morali nujno sodelovati z muzealci iz avstrijske Radgone.

Zabojniška kultura

Če bi na take in podobne razprave v Gornji Radgoni prišlo več ljudi, predvsem pa tisti, ki odločajo, kdo bo kaj prodajal in kje bo odpiral lokal, se verjetno ne bi pojavljali zabojniki (kontejnerji) prav v središču mesta in ob najbolj prometni ulici. Je Gornjeradgončanom zunanja podoba mesta res deveta briga? Lahko prav vsak odloča o barvi fasade in vrsti lokalov?

Tudi to je kultura, toda da bi se je zavedali, moramo najprej sprejemati kulturo v sebi, jo ponujati drugim. In tako smo spet na začetku! — Bernarda B. Peček

kulturni
koledar

PRIREDITVE

RADENCI — V kongresni dvorani hotela Radin bo v petek, 19. oktobra, celovečerni koncert orkestra Radkersburgere Musikanten. Orkester se bo predstavil s sporedom čeških in slovanskih narodnih pesmi in drugimi. Koncert se bo začel ob 20.00.

KINO

MURSKA SOBOTA — V petek, 19. oktobra, bo v kinu Park v Murski Soboti letošnja uspešnica, film Šofer gospodične Daisy, ki je prejel 4 oskarje, scenarij pa je nastal po igri Freda Uhyrya, ki je prejela najvišje ameriško priznanje: Pulitzerjevo nagrado. Priporočamo!

razstave

RADENCI — V razstavnem salonu hotela Radin bo na ogled dela umetnikov in uporabnega grafika Leopolda Strnada iz Sežane.

MURSKA SOBOTA — V galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec je na ogled razstava fotografij Jožeta Kuloše-Kuloša z naslovom Sobota moje mladosti, ki je postavljena v počastitev fotografu 70-letnice in 50-letnega umetniškega ustvarjanja.

LJUTOMER — V galeriji Ante Trstenjak je na ogled razstava del udeležencev letošnjega ex tempora. Razstavljenih je 34 slik, med njimi vse nagrajene.

MURSKA SOBOTA — V študijskem oddelku Pokrajinske in študijske knjižnice je na ogled razstava del Franceta Bevka ob 100. obletnici rojstva in 20. obletnici pisateljeve smrti.

GORNJA RADGONA — V prostorih Ljubljanske banke je na ogled razstava del udeležencev letošnjih likovne kolonije, ki je potekala pod pokroviteljstvom Elrada.

Zveza kulturnih organizacij Gornja Radgona skrbi za ljubiteljsko dejavnost, hkrati pa organizira prireditve ter redno obvešča o njih vse zainteresirane.

članstvo in obiskovalce, je interes za usposabljanje na glasbeni šoli tako velik, da so jih morali kar precej odkloniti (kar je povzročilo ogorčenje staršev). Na sprejemni izpit se je prijavilo 78 otrok, sprejeli so jih 36, vseh vpisanih v šolskem letu 1990/91 pa je 208. Njihov drugi največji problem (poleg pomanjkanja denarja) je pomanjkanje učiteljev, saj jih poučuje le devet. Prav bi bilo, če bi imeli otroci možnost usposabljanja po programih A in B, je povedal ravnatelj Marjan Zula. Govori se tudi o zasebnih glasbenih šolah, predvsem pa bi bilo dobro začeti z glasbeno vzgojo že v vrstic v obliki nekakšnih glasbenih vrtcev.

Z večjimi problemi se ubada Občinska matična knjižnica, ki deluje v okviru Delavske univerze Gornja Radgona. Naziv matičnosti so ji pogojno podaljšali do leta 1991, čeprav že skoraj od začetka deluje v nemogočih razmerah. Namesto zahtevanih 800 ima na voljo le 83 kvadratnih metrov, šele letos pa bodo dosegli zahtevani pogoji — vsaj eno knjigo na prebivalca. Prejšnja vlada se je zato odločila za grad-

ROGAŠOVCI

Fotografiji sta si — ob še tako natančnem ogledovanju — povsem podobni. Gre seveda za isto stavbo. Vendar je bil prvi posnetek narejen spomladi, drugi pa pred dnevi, zato po zgovorno-

sti fotografije lahko ugotovimo, da se na stavbi in okoli nje ni nič spremenilo, le trava se je lahko razbohotila.

Za kaj pravzaprav gre. To je nedograjena zdravstvena postaja

v Rogašovcih, ki so jo krajani s samopriskom ter lastnim delom — kot se pač gradi po krajevnih skupnostih in vaseh — postavili, se pravi, kupili zemljišče, plačali potrebno dokumenta-

cijo, načrte, material, jo zgradili ter ji dali streho. Njihova sedanja zdravstvena ambulanta je v neprimernih prostorih in krajani so začeli delati drugo, ker jim je bilo rečeno, da če bodo stvar pripeljali tako daleč, da bo stavba stala in imela streho, bo za nadaljevanje del dal denar skupnost, takrat še občinska zdravstvena skupnost. Vendar po letu in pol, ko so krajani odložili lopate, ni nadaljeval nihče. Samoupravne interesne skupnosti so bile razpuščene. Vendar je na pomlad pred volitvami soboški izvršni svet sprejel sklep, da se iz proračuna za nadaljnjo gradnjo odobri milijon dinarjev, kar bi po prvih izračunih takrat moralo zadostovati za inštalacijo, omete ter okna in vrata, gradnjo pa bo moral voditi zdravstveni dom. Prejšnji direktor soboškega zdravstvenega doma, ki si je prizadeval za nadaljevanje gradnje, je zbolel in krajani so menili, da tisti, ki bi stvar morali peljati dalje, niso bili dovolj zavzeti. Med njimi se je celo šušljalo, da je

odobreni denar krajevna skupnost porabila za gradnjo gasilskega doma, ki stoji nedaleč stran.

Takšna je torej zgodba stavbe, ki čaka, da ji kdo spremeni podobo in ji da »življenje«. In ko smo pozvedovali, kdo naj bi to bil in zakaj se ni še nič spremenilo, smo dobili zagotovila, da se bo sedaj vsa stvar le premaknila z mrtve točke. Denar, odobren za gradnjo, je v občinski blagajni, saj novi izvršni svet ni spremenil sklepa prejšnje vlade. Delovno mesto direktorja zdravstvenega doma pa je z oktobrom prevzel dr. János Paláncsai, ki zagotavlja, da bo nadaljevanje gradnje zdravstvene postaje v Rogašovcih med prvimi nalogami zdravstvenega doma.

Tako torej sredi oktobra, poročilo o uresničevanju obljubljenega pa v prihodnjih mesecih.

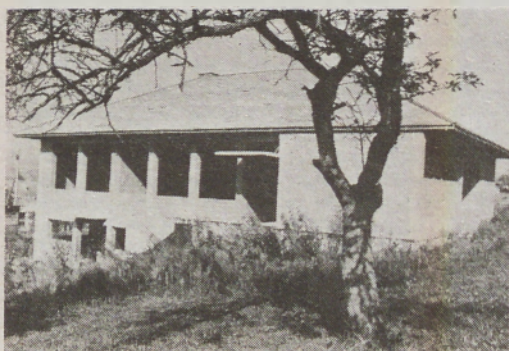
Majda Horvat
foto: nj

Dom učencev ne bo za stare

Ob zamisli, da bi prazne prostore dijaškega doma v Murski Soboti lahko izkoristili za domsko varstvo ostarelih, so se srečali strokovni delavci s tega področja ter (ružen ljubomernega) vsi podpredsedniki pomurskih vlad, zadolženi za družbene dejavnosti. Proučili so potrebe po domstvu varstvu ostarelih v Pomurju in skrb zanje. Menili so, da s tem, ko bo v Lendavi zgrajen dom za ostarele s 120 posteljami, ne bo več potreba za širitev domskih zmogljivosti. Zato doma učencev v Murski Soboti ne bodo preurejali za ostarele. Zavzeli pa so, da bi v soboški občini uvedli razne prilagodljive oblike pomoči. Rešiti bi morali vprašanje prehrane, uvesti prostovoljno delo ter samopomoč. Pri tem bi morala sodelovati tudi zdravstvena služba. Ko so iskali primeren prostor za tako delo, so rekli, da bi bili najprimernejši prostori sedanjne krajevske skupnosti, ki je v domu upokojevcem. S krajevnimi skupnostjo se bodo o tem še pogovarjali. S predlaganimi novostmi bi začeli prihodnje leto, saj sedaj za to nimajo denarja.

Pomlad 1990

Jesen 1990

BRIGITA BAVČAR

5

V VEČNO MESTO IN NAZAJ

Pri ogledu znamenitosti Rima in Vatikana vsekar ne kaže prezreti vatikanskih muzejev. Pot do njih vodi iz pokritega stebrišča zanimivega hodnika na desni strani trga sv. Petra po ulici Porta Angelica do Piazza del Risorgimento, ali pa levo po ulici Leone in po cesti vialo Vaticano. Gneča je povsod, največja pa pri vhodu v predverje, iz katerega se dvigajo spiralske stopnice do vseh nadstropij. Veliko prekratek in zato naporen ter s številnimi vtisi podkrepjen ogled se začne v vatikanski pinakoteki, kjer je v vhodni veži kip Pija XI. — ustanovitelja pinakoteke. Ta se razteza v petnajstih dvoranih, vsaka pa je posvečena kakemu umetniku ali umetniški šoli.

V prvi dvorani so nakopičena dela iz prvih stoletij po Kristusu in dela bizantinskih umetnikov, med katerimi izstopa Poslednja sodba iz 11. stoletja. V drugi so dela Giotto in njegovih učencev, v tretji pa dela fra Angelica kot Mati božja med svetniki in druga. V četrti dvorani je zastopan Melozzo da Forlì z delom Angeli z glasbilo ter drugimi, v peti pa manj znani ustvarjalci iz 15. stoletja. V šestih dvorani so Crivellijeva dela, v sedmi pa se predstavljajo umirski slikarji. V sedmi dvorani je Rafael z znanim Kronanjem device in Marijo iz Folina, v deveti pa Leonardo da Vinci z izjemno lepim sv. Hieronimom. V deseti dvorani so beneški umetniki iz 16. stoletja (Tizian), v enajsti se jim pridružujejo dela z začetka baroka, medtem ko je v dvanajsti dvorani v ospredju Domenicchio v družbi z deli drugih umetnikov iz 17. stoletja. Tem se v trinajsti dvorani pridružuje Francišek Ksaverij (van Dyck) in v štirinajsti izstopa Rubensovo poveljanje Vincenzija Gonzale. Zadnja je dvorana portretov, v kateri so zbrani najboljši portreti najbolj znanih umetnikov z vsega sveta. S pinakoteko je tesno povezan Muzej sodobne umetnosti, ogleda vredni pa so tudi muzeji kiparstva. V njih je bogata zbirka kipov, sarkofagov in mozaikov iz grške in rimske dobe. Tako Laokoonova skupina kot Belvederski torzo, ki prikazuje okrnjeni človeški kip, pomemben pa je zato, ker je anatomsko študija telesa, ki izraža izjemno življenjsko silo.

V vatikanski knjižnici, ki smo si jo morali ogledati na pol beže, je ena najdragocenejših zbirk knjig na svetu, in to tako po količini kot redkosti in pomembnosti posameznih primerkov. Med najpomembnejšimi deli je Vatikanski kodeks svetega pi-

Prva je Sibilka dvorana, v kateri so na polkrožnih polkrogih nad vrati in okni Sibile in dvanajst prerokov. Druga je dvorana Credo — vere, ker ponazarja apostole in preroke, ki so učili Kristusov Credo, v tretji so podobe svobodne umetnosti, četrto pa krasijo Dogodki iz življenja sv. Katarine in slike iz življenja drugih svetnikov. Peta dvorana je okrašena z dogodki iz Kristusovega življenja, v šestih dvorani pa so bili nekoč zbrani portreti papežev. Iz stanovanja Borgijcev je iz svetlega muzeja po hodniku mogoče priti v Sikstinsko kapelo. Ta predstavlja vrhunstvo italijanske umetnosti, imenuje pa se po papežu Sikstu IV. Kapela je znana predvsem po slavnih Michelangelovih freskah, ob njegovih delih pa so po stenah tudi slike drugih slovitih umetnikov. Slik je šest, če gremo od oltarja vzdolž desne stene: Potovanje Mojzesa v Egipt, Mojzes in Jetrove hčere. Prehod čez Rdeče morje, Dogodki iz Mojzesovega življenja, Kaznovanje Kore in Mojzesova smrt. Na levi predstavlja prva slika Jezusov krst, druga Kristusovo skušnjo, tretja, kako Kristus pokliče apostole, nato sledijo Govor na gori, Podelitev ključev sv. Petru in Zadnja večerja.

— Gneča pri vhodu in v vatikanskih muzejih ter galerijah je vsakodnevni pojav, kar je ob množici in izjemnih stvaritvah razumljivo.

Na veliki oltarni steni je prikazana Poslednja večerja — Michelangelovo veledelo, ki ga je umetnik naslikal v letih 1536—45, potem ko je poslikal ves obod Sikstinske kapele. Gre za originalen, veličasten prikaz poslednjega dne, ko bo po prerokbah prišlo do sodbe, zato v sredini gospoduje podoba Kristusa sodnika. Vse podobe, ki sestavljajo to ogromno fresko, so kakor potopljene v apokaliptično ozračje, prežete z dramatičnim občutkom življenja in smrti.

Nadaljnje izjemno delo so freske, ki krasijo obok. Njihov osrednji del predstavlja devet svetopisemskih zgodb: v prvi Bog loči svetlobo od teme, v drugi ustvari sonce in druga nebesna telesa, v tretji loči zemljo od vode, v četrty ustvari Adama, v peti Evo, v šestu ju zaradi izvirnega greha izžene iz raja, šesta je Noetova daritev, sledita vesoljni potop in upijanjeni Noe. Okoli naštetih prizorov so »golčiki«, Sibile in preroki.

Po ogledu edinstvene Sikstinske kapele so Rafaelove Stanze (sobane), kakor tudi njegove Lože, ki predstavljajo galerijo z vrsto arkad, in motivi, vzeti iz Svetega pisma stare zaveze, manj zanimivi, čeprav bi bili ob podrobnejšem postanku in daljših ogledih vredni posebne pozornosti. Tako kot galerija zamljevidov, galerija gobelinov in svetilnikov-kandelabrov. Toda tudi človeške zmogljivosti so omejene in v enem dopoldnevu smo že tako videli preveč. Doživeto je težko prenesti na papir, da ne bi bilo le naštevaje videne in spravljenega med vatikanskimi zidovi. Lepo pa je tudi zunaj njih v Vatikanskih vrtovih in še kje v večnem mestu Rimu.

(nadaljevanje)

Sprejemamo naročila aranžmajev za 1. november.

Ugodnost ob nakupu lončnic še do 27. oktobra.

Imamo sopke, ikebane, vence in sodobno aranžiramo

SALON CVETJA CIPOT, Murska Sobota, Grajska 4 a, tel.: 22 193

Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja, Območna delovna enota Murska Sobota, sporoča vsem zavarovancem in upokojencem, da so se preselili v nove poslovne prostore v Murski Soboti, v Kocljevi 12 d, telefonska številka 25 578.

ELEKTRO MATERIAL

razpisuje

prosti delovni mesti

I. VODJA ZUNANJE TRGOVINE

Pogoji:

- visoka izobrazba ekonomske smeri — smer zunanja trgovina
- 4 leta delovnih izkušenj na področju poslov zunanjetrgovinskega prometa
- aktivno znanje angleškega in nemškega jezika, pasivno znanje italijanskega jezika

Delovno razmerje sklenemo za nedoločen čas. Mandat traja 4 leta (posebna pooblastila in odgovornosti).

II. SAMOSTOJNI REFERENT ZA ZUNANJO TRGOVINO

Pogoji:

- visoka ali višja izobrazba ekonomske ali druge ustrezne smeri
- 3 leta delovnih izkušenj na področju opravljanja zunanjetrgovinskih del
- aktivnost znanja enega izmed svetovnih tujih jezikov
- izpit za zunanjetrgovinsko dejavnost

Delovno razmerje sklenemo za nedoločen čas. Poskusno delo traja 3 mesece. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov:

ELEKTROMATERIAL Lendava, Kolodvorska 8, 69220 LENDAVA.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

TURISTIČNO GOSTINSKO PODJETJE

Solar tours

LENDAVA, d. o. o., Partizanska 14, Tel./Fax: (069) 36-083

vas vabi za 29. NOVEMBER

V VEČNO MESTO RIM, za 4 dni, cena 2.600,00 din, od 29. 11. do 2. 12., nočitev z zajtrkom

V BUDIMPEŠTO, za 4 dni, polpenzion, 1.250,00 din, od 29. 11. do 2. 12. ali za 2 dni, polpenzion, 710,00 din, od 29. 11. do 30. 11.

NA DUNAJ, za 3 dni, polpenzion, 1.360,00 din, od 29. 11. do 2. 12. ali za 2 dni, polni penzion, 970,00 din

Vse izlete organiziramo s turističnim avtobusom in strokovnim vodstvom.

NA NAKUPOVANJE V TRBIŽ vas vabimo v soboto, 27. oktobra, cena 240,00 din.

Možnost odplačevanja izletov v obrokih. Prijave in informacije v turistični agenciji SOLARTOURS Lendava ali po telefonu 36-088.

Priporoča se SOLARTOURS LENDAVA

MARTIN SPET SVETI — Čeprav je na Hrvaškem prišlo do spremembe oblasti pozneje kot v Sloveniji, je tam veliko več njegovih sprememb, na primer zastava, ki nima več peterokrakih zvezd, ampak »povijesno« (zgodovinsko) šahovnico. Mnogočeno spreminjajo tudi imena ulic, recimo zagrebški Trg žrtev fašizma so preimenovali v Trg hrvaških vladarjev. Stara imena pa ostajajo tudi naselja. Tako so pred kratkim poimenovali Martin na Muri nazaj v Sv. Martin na Muri... Pri nas v severnih delih Sloveniji še nismo slišali, da bi kak kraj »prekrstili«, možnosti za to pa je kar nekaj. Tako je bilo Gradišče v Slovenski goricah nekoč Sv. Trojica, Videm ob Ščavnici Sv. Jurij ob Ščavnici, Stara Gora Sv. Duh na Stari Gori, Benedikt Sv. Benedikt, Cerkev Sv. Anton v Slovenskih goricah. Lenart Sv. Lenart... Se bi lahko nizi. Le Sv. Ana v lenarski občini se je menda ohranila tudi pod komunistično oblastjo.

Tekst in foto: S. S.

Krajevna skupnost Melinci

Posodobili vse ceste v naselju

V krajevni skupnosti Melinci, ki šteje okrog 900 ljudi, od tega okrog 300 zaposlenih, se, tako kot povsod, srečujejo s pomanjkanjem denarja za hitrejšo reševanje krajevnih potreb. Zato jim tudi ne uspeva v celoti urediti naloge iz sprejetih refe-

rendumskih programov. Vseeno pa so v zadnjih letih veliko storili v zadovoljstvo krajanov. Zadovaljni so, da so te dni modernizirali preostali del makadamskih cest. Asfaltirali so 2.700 kvadratnih metrov cest, kar je stalo 380.000 dinarjev. S tem so poso-

dobili vse ulice v naselju, ki jih je okrog štiri kilometre. Tako so tudi uresničili pomembno nalogo iz sedanjega referendumskega programa krajevne skupnosti. Delno so letos tudi obnovili vodno črpališče, medtem ko jih dokončna ureditev čaka prihodnje leto. Zaradi pomanjkanja sredstev, podražitev in inflacije pa jim v tem referendumskem programu ni uspelo urediti ulične razsvetljave in dveh avtobusnih postajališč. Zato že sedaj razmišljajo o podaljšanju referendumskega programa, ki se izteče konec prihodnjega leta. Brez teh sredstev si namreč ni mogoče zamisljati nadaljnjega reševanja krajevnih potreb. V krajevni skupnosti Melinci so tudi zadovoljni, da jim bodo uredili spomenik na pokopališču, namenjen žrtvam prve in druge svetovne vojne, in ga postavili tako, kot je bil ob postavitvi in blagoslovitvi.

F. Maučec

VABIMO NA IZLET

Ste slišali za otroško igrico: Ti pokažem Kapelo? Če hočeš komu nagajati, ga dvigneš za ušesa in ga vprašaš, če vidi Kapelo? Z drugimi besedami: Kapela je Prekmurcem in Pomurcem zelo blizu.

Prav se omenja v otokarskem celno-knežjem urbarju iz let 1265-67. Na tem območju so namreč tudi kamnito sekiro, antični vulkanikanski srebrič ter dvojne neposkoderanih gomil.

Pravzaprav uradno ni, je Kapelski Vrh. To je razloženo inorodno naselje na dveh

slemenih. Na njunem nizkem pobočju je gozd, v dolini med njima pa pripadajoči zaselek Hlapenci. Skozi vas pelje asfaltirana cesta iz Radenec, ki se nadaljuje skozi Okoslavce proti Vidmu ob Ščavnici. Z nje se tu odcepita cesti na jugu proti Sp. Ivanjem in na vzhodu na Mursko polje proti

KAPELA

Hrastje-Moti. Kraj oklepajo na vzhodu Parčjak, na jugu Gornji Kocjan, na zahodu Radenski Vrh in na vzhodu Turjanski Vrh. Večina starejših hiš so nekdaj vinarice, bolj ali manj preurejene, v zadnjem desetletju pa so zrasle številne počitniške hiše.

Kapela in kapela sta neločljiva pojma. Prvotno je na mestu sedanjega cerkve (daleč vidne predvsem za Prekmurce) stala kapela, ki so jo najbrž zgradili šentpavelski benediktinci s Koroškega. Cerkev sv. Magdalene se omenja šele 1617 leta. Današnja centralna stavba ima kupolast svod. Zgrajena je bila 1823-24 v klasicističnem slogu. Prezbitarij je bil poslikan 1835. leta, okrog leta 1859 je cerkev poslikal Jakob Brolo. Opravo je postopoma dobivala do leta 1885, od 1784. leta pa je župna. V bivšem okrevlišču za bolne selezijanske duhovnike (še nekaj let po vojni) je sedaj učiteljski stanovanjski dom.

19. junija 1870 je bil na Kapeli zadnji slovenski tabor. Organizirala sta ga župnik A. Klemenčič in posestnik I. Kukovec iz Puševca. V povojnem času pa je k slavi Kapele, predvsem pa njenih vin, veliko prispeval agronom in strokovni pisec Tone Škvarč. Bernarda B. Peček

BOBRI — O znanem kolišču Bobri na Dolnji Bistrici je bilo prelitega že veliko črnila: v dobrih starih časih, ko so bili »hit«, se je pisalo o pogostih pretepih, pozneje, ko pa so si upravljalci nabasali denarce, o Bobrih pišemo kot o objektu, za katerega nihče ne (po)skrbi. Najnovejši lastnik je zasebnik, ki je obljubil, da bodo Bobri spet biser, a od tega ni nič. Zdi se, da mu je žal denarja, ki ga je odšel za ta objekt, razočaran pa je tudi nad obiskom poskusnih veselic. Bobri najbrž nikoli več ne bodo nekdanji »magnet«, ker je medtem nastalo več novih. Škoda, ker na dražbi niso uspeli domači gasilci, kajti tedaj bi bila podoba Bobrov že zdaj drugačna. Več ljudi namreč lahko več postori kot eden.

Foto: Š.S.

Gre za 5 osnovnošolskih objektov

Osnovni šoli na Cankovi in v Murski Soboti, telovadnice v Bogojini, Bakovcih in pri Gradu — Za podaljšanje občinskega samopriskpeva

Izvajanje referendumskega programa za obdobje 1986-1990 v soboški občini je že nekaj časa v središču pozornosti. Medtem ko je na cestnem področju program v celoti uresničen in celo nekoliko presežen, pa

je v vzgoji in izobraževanju povsem drugače. Zaostajanje iz prejšnjih referendumskih obdobj se niso mogli izogniti tudi v minulih petih letih, ko so ljudje zbirali sredstva za gradnjo številnih osnovnih šol, telovadnic in otroških vrtcev. Zdaj ugotavljajo, da kar pet objektov, ki so jih načrtovali, ne bodo mogli zgraditi do konca februarja 1991, ko se izteče referendumsko obdobje. To so dograditev osnovne šole na Cankovi, razširitev osnovne šole Karel Destovnik-Kajuh v Murski Soboti ter dograditev treh telovadnic, in sicer v Bakovcih, Bogojini in pri Gradu. Skupna površina teh objektov je blizu 3500 kvadratnih metrov, predračunska vrednost pa skoraj 30 milijonov dinarjev.

Zato občinski odbor za spremljanje izvajanja referendumskega programa

predlaga, da se za srednjeročno obdobje 1991-1995 ponovno uvede občinski samopriskpek za sofinanciranje gradnje osnovnošolskih objektov in da se omenjeni objekti prenesejo v novi predlog referendumskega programa. Okrog 2 milijona dinarjev, kolikor je po dokončanju gradnje osnovne šole v Kuzmi še ostalo do izteka zdajšnjega referendumskega programa, je seveda pičel znesek. Z njim namreč ni mogoče sofinancirati nobenega izmed omenjenih osnovnošolskih objektov v soboški občini. Iz tega razloga se ogrevajo za to, da bi v letošnjem letu pripravili vsa potrebna investicijsko-tehnična dokumentacija za gradnjo enega izmed objektov v prihodnjem letu. Odločitev gotovo ne bo lahka, toda z zadevami vendarle ne kaže odlašati.

M. Jerše

KAPELICA SV. ROKA — Zakonca Törnär iz Turnišča sta poskrbela za obnovo tamkajšnje kapelice sv. Roka. Obnovljena pa ni le zunanost, ampak tudi freske (stenske slike), ki jih je na novo naslikal mojster Mertük iz Belti-nec. Na našem podeželju je vse več takih obnovljenih kulturno zgodovinskih in verskih pomnikov, kar je dokaz, da spoštujemo dela naših prednikov. Prav gotovo pa ne bomo dopustili propada tistih vaških kapelic in križnih znamenj, ki jih je že načel zob časa, vendar se zanje doslej še ni zavzel noben dobrotnik.

Foto: Š. S.

Bila je dolga, debela in prijetno dišča — seveda slastna — 235 kg težka mortadela. Izdelala jo je MIP Nova Gorica, prodajali pa so jo pred dnevi v Potrošnikovi trgovini Park v Soboti. Foto: N. Juhnov

Staro se umika novemu

Že letos naj bi začeli z gradnjo sodobne poslovne zgradbe Območne zavarovalne skupnosti Triglav v Murski Soboti — Rešeni vsi odškodninski spori

Že nekaj časa poteka rušenje starih Bliskovih zgradb ob Lendavski ulici v Murski Soboti, kjer naj bi svoje prostore dobila Območna zavarovalna skupnost Triglav. Ta naj bi že letos začela graditi sodobno poslovno stavbo na vogalu Lendavske in Titove ulice, katere vrednost bo blizu 65 milijonov dinarjev (všeti so tudi spremljajoči objekti). Najuspešnejša enota Zavarovalne skupnosti Triglav v Sloveniji bo 150 zaposlenim omogočila ustrezne delovne razmere, saj je s širitvijo zavarovalniške dejavnosti na širšem območju Pomurja v sedanjih prostorih na Titovi ulici nemogoče zagotoviti sodobnejši način poslovanja s strankami.

Hkrati je občinski sekretariat za urejanje okolja skupno z občinskim skladom stavbnih zemljišč uspel odpraviti nekatere odškodninske spore z zasebnimi lastniki parcel in starih stanovanjskih hiš ob Lendavski ulici. Tako bo omogočena nemotena gradnja pomembnega objekta, za katerega združuje sredstva celotni sistem slovenske Zavarovalne skupnosti Triglav.

M. Jerše

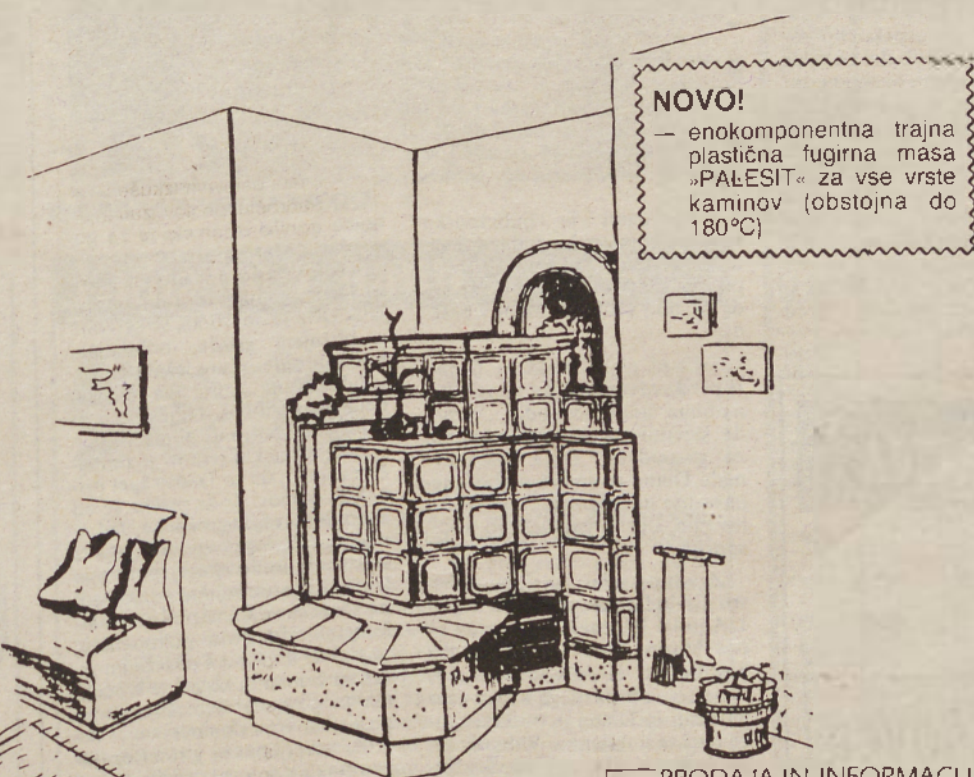
PIONIR

keramika

GIP PIONIR — KERAMIKA IN FINALIZACIJA
Slavkova 5, 68000 Novo mesto
tel.: 068/21-201, 26-015, 26-016
fax: 068/24-298

SEDAJ JE ČAS:
KERAMIČNE PEČI
IZ »KERAMIKE« PIONIR

- kmečke peči
- toplozračne peči
- štedilniki
- kamini
- pizza peči
- prijetna toplota za vaš dom
- zdravo in ekonomično gretje
- ekološko čisto okolje
- lahko vzdrževanje, kakovost in trajnost peči, predvsem pa prihranek pri energiji

NOVO!
— enokomponentna trajna plastična fugirna masa »PALESIT« za vse vrste kamnin (obstoja do 180°C)

PRODAJA IN INFORMACIJE

Marko Miklošič, Maribor,
Lesjakova 52,
62341 Pekre — Limbuš,
tel.: 062/631-375

VAŠE ZAUPANJE V NAŠE PEČI JE ZAUPANJE V NARAVO
ZAŽIVITE Z NJO IN MI VAM BOMO POMAGALI

MALCE PREMAKNJENE
POROKE

Lynn Hill je stara 28 let, visoka 154 centimetrov, teška 45 kilogramov in je svetovna prvakinja v prostem plezanju. »Vsak dan, ko nisem v skalah, je zame izgubljen dan,« pravi. Pri tem poslu je srečala 32-letnega Russa Raffa, po poklicu fotografa. Hotel se je naučiti plezanja in Lynn mu je pokazala vse potrebno. Po treh mesecih sta se poročila — kje drugje kot v skalah, a to pot za spremembo na vrvi. Z roba skalnate stene ju je blagoslovil župnik, ki je moral biti brez vrtoglavič. Prav tako poročne priče, ki so pričakovale mladi par vrh skal.

Hotela sta, da bi bila njuna poroka »nebeška«. »Ni problema,« je dejal njun prijatelj Henri, šef padalske šole. V desetih dneh je naučil skakanja 33-letno švicarsko gastronomko Anno Steffen in njenega 30-letnega zaročenca Svena Wetzla. Potem so se odpravili v Krügerjev nacionalni park v Južnoafriški republiki. Na krov velikega letala hercules L 100-30 so se spravili mladi par, župnik Pieter in še 180 (!) poročnih prič, samih navdušenih padalcev. V višini 6000 metrov sta se mladoporočenca vrgla v globino (ona v belem), za njima pa še župnik, ki je vpil (kako pa naj bi ga sicer slišali?) odlomke iz biblije. V višini 1000 metrov sta mladoporočenca izrekla usodni »da« in potem z vso množico poročnih prič pristala na zemlji. Malenkostni stroški nenavadne poroke: 85.000 nemških mark.

Kje naj se poroči 23-letni John Cox, najmlajši krotilec tigrov na svetu, če ne v cirkuški maneži? Po treh letih, kar sta hodila skupaj, ga je ukrotila 22-letna Nina Pasko. In ker »tiger« ni hotel v cerkev, so šli vsi skupaj, s hrabrim župnikom na čelu, k njemu v manež. Cox: »Tu imam najmočnejše občutke!« Ko si je mladi par obljubil večno zvestobo, je tiger menda zadovoljno zarenčal.

BOMO POSTALI
MARSOVCI?

John Noble Wilford, novinar New York Timesa, ki si je s svojim pisanjem o znanstvenih temah prislužil že dve zelo ugledni Pulitzerjevi nagradi, je nedolgo tega izdal knjigo, polno vznemirljivih stvari. V delu Marsov namig opozarja, da Zemlja ne bo edini človekov dom, da bodo prihodnji rodovi prisiljeni živeti tudi zunaj rodnega planeta. Ugledni novinar vidi na rdečem planetu Marsu najprimernejši prostor bodoče kolonizacije.

Mars sploh že dolgo buri človeško fantazijo. Od simbola antičnega boja vojne je Mars postal planet, ob katerem se je v nemala domišljija tako znanstvenikov kot fantazistov. V 19. stoletju so astronomi s preprostimi teleskopi na njem ugledali kanale, za katere so menili, da niso nastali po naravni poti. Gradnjo kanalov so pripisali inteligentnim bitjem — Marsovcem. To je sprožilo pravo poplavo stripov, filmov in knjig, katerih junaki, zli ali dobri, so bili Marsovci. Postali so pojem za nezemeljska razumna bitja.

Kasnejša astronomska opazovanja in nato še poleti vesoljskih sond na ta oddaljeni planet so pokazali, da je bila domišljija močnejša od resničnosti. Sloviti kanali so zgolj optična prevara. Na Marsu ni ne umetnih kanalov ne življenja!

Izkazalo pa se je, da je Mars kljub temu nenavaden in eksotičen planet. Na planetu, ki je skoraj za polovico manjši od Zemlje, je pokrajina zelo divja. Najvišje gore daleč prekašajo himalajske vršace.

ROGAŠOVCI — GAŠOVCI? Ne, Rogašovec niso preimenovali v Gašovec (tudi to bi se lahko zgodilo), ampak je nekdo namerno ali nehoti prelomil črtino krajevne table. Ker tako okrnjena oznaka stoji že lep čas, upamo, da jo bodo zdaj, ko je bila »slika« v časopisu, hitro zamenjali z novo. Morda bi jo kazalo dati na prostor, kjer ne bi bila tako izpostavljena prometnim nevarnostim, torej bolj na desno, ali pa bi bila med njo in cesto ovira — grapa.

Foto: S. S.

Premnogim otrokom je na svetu hudo

Otrok. Kakšno podobo si človek priključa pred oči, ko zasliši to besedo? Najbrž v duhu zagleda svoje fantke in punčke, če jih ima, ali pa si priključa sliko nasmejane dojenčka v naročju srečne matere. Morda si romantično naslika podobo mladih zakoncev, ki po jesensko obarvanem drevoredu z vozičkom peljeta svoj mali zaklad na sprehod. Ob besedi otrok se kar samodejno prebujajo v srcu topla čustva, drobci sreče. Res, otroci do bogastvo.

Toda beseda otrok lahko prebudi tudi povsem drugačne podobe: male okostnjake napihnenih trebuškov in velikih žalostnih oči. Če bi upoštevali vsa dejstva, potem bi se morali ob besedi otrok pravzaprav zgroziti. Kajti nekatera dejstva sodobnega sveta so grozljiva.

Vsak dan umre 40.000 do pet let starih otrok zaradi lakote in najrazličnejših bolezni, ki niso takšne, da bi se jih ne dalo z malo stroški odpraviti. Najmanj 150 milijonov otrok je trajno podhranjenih, 23 milijonov pa kritično sestradanih. Več kot 100 milijonov otrok v starosti, primerni za šolanje, nikoli ne stopi v šolski razred, med njimi je kar 60 odstotkov deklic. Več kot 30 milijonov otrok živi na ulicah, brez strehe nad glavo. Med begunci, ki beže iz domovine in iz svojih domov zaradi vojne ali lakote, je 7 milijonov otrok.

S temi strašnimi podatki, ki jih je svetu posredovala OZN, so se konec septembra seznanili predsedniki držav in vlad, zbrani na prvem svetov-

nem vrhunskem srečanju v palači Združenih narodov v New Yorku. Sprejeti so morali tudi dejstvo, da se težavni položaj otrok po svetu ne spreminja na boljše, kot so pred desetletjem vsi menili, da se bo. Položaj je namreč v resnici vse slabši. In če se ne bodo razmere v svetu bistveno spremenile, bo mnogim otrokom na svetu še hujše.

V tem desetletju bo smrt pobrala hud davek: od pol-druge milijarde otrok, kolikor naj bi se jih rodilo do konca tisočletja, bo vsak dan umrlo 44.000 otrok, torej 16 milijonov otrok na leto.

V osemdesetih letih so v večini držav tako imenovane tretje svetke zabeležili upadanje že tako nizke življenjske ravni. V 40 državah je očitno padel tudi narodni dohodek na prebivalca. Gospodarski polom nerazvitih in razvijajočih se držav pa neposredno vpliva na položaj otrok. Po podatkih iz študije OZN so v 37 najbolj revnih državah sveta skrčili za četrtino izdatke za izobraževanje, zaprli so na stotine zdravstvenih klinik, občutno so zmanjšali uvoz zdravil. Posledice so ponekod tragične: v Peruju, ki ga stiskata gospodarska kriza in državljanska vojna, je podhranjenost med otroki že tako prevladujoča, da je eden od treh otrok resno prizadet v razvoju.

Nezmožnost prehraniti vsaj otroke je posledica hudih zadolženosti posameznih držav in na nerazumnega tratenja denarja za vojaške namene. Najnovejša študija o razmerah v podzaharski Afriki, ki jo je Mednarodni mirovni razi-

skovalni inštitut iz Stockholma opravil za Unicef, govori, da številne revne afriške države potrošijo tretjino ali še več svojih prihodkov za dolgove in nabavo orožja. V premnogih državah v splošnem pomankanju niso zmanjšali odlika denarja za vojsko, marveč so raje zaprli denarni dotok za zdravstvo in izobraževanje, to pa pomeni neposredno ogrožanje položaja otrok.

V tej temni podobi pa je le nekaj svetlobe. Sprejeta je bila Konvencija o pravicah otrok, ki jo je doslej podpisalo 100, ratificiralo pa 39 držav. Konvencija govori o pravicah otrok do življenja brez izkoriščanja, zanemarjanja in zlorabljanja ter zavezuje podpisnice, da otrokom omogočijo prehrano, zdravstveno varstvo in izobraževanje. Ali bo mogoče konvencijo uresničevati, pa je seveda drugo vprašanje.

Več možnosti uresničitve imajo načrti, po katerih bi do leta 2000 zmanjšali umrljivost otrok na tretjino. Ta čas so otroci žrtve predvsem štirih bolezni: driske in dehidracije, ki jo povzročata onesnažena voda in hrana, oslovskega kašlja, ošpic in tetanusa novorojenčkov. Vsa ta obolenja je mogoče preprečiti. Za doseg te ciljev niti ni potrebna prav veliko denarja. Izračuni kažejo, da bi zadostilo 2,5 milijarde dolarjev letno za ves svet, pa bi lahko preprečili 50 milijonov nepotrebnih smrti otrok v tem desetletju. Za primerjavo povejmo, da toliko denarja vojaški establišment sveta zapravi v enem samem dnevu.

Kaj je to, zvestoba?

Pred nami je ljubezenska zgodba, ki je pred nekaj tedni ganila vso Italijo in za njo še Evropo. Na kratko jo povzemamo tudi mi, bolj v sliki in manj v besedi.

Triletni psi, mešanci Diani, je pred sedemnajstimi meseci nenadoma umrl gospodar. Vemo, da številni psi ganljivo žalujejo za gospodarji. Toda žalovanje male Diane je najbrž najbolj nenavadno in dolgotrajno pasje žalovanje, doslej zabeleženo v časopisih.

Zgodilo se je v majhnem mestu Civitella Roveto v pokrajini L'Aquila. V družini Allegritti — oče Mario, žena Ida ter otroka Sestilio (20 let) in Giovanni (14) — so se na prijaznega kučka zelo navezali in Diana je postala tipična hišna ljubljanka. Videti je bilo, da ima enako rada vse družinske člane, toda njeno srce je poti-

homa gorelo in živelo le za gospodarja Maria.

Ko je Mario nenadoma umrl, je Diana najprej docela podivjala. Ušla je od doma, se skrivala v bližnjem gozdu, odklanjala hrano ter ure in ure ležala na gospodarjevem grobu na krajevnem pokopališču. Nihče se ji ni smel približati, niti domači ne.

Sele po nekaj tednih je domačim uspelo, da so Diano spet pripeljali domov. Toda psička se od gospodarjevega groba še vedno noče ločiti, čeprav je od njegove smrti minilo že skoraj poldrugo leto. Vsako dopoldne se še vedno sama samcata napoti na tri kilometre oddaljeno pokopališče, se zlekne h grobu s posebnim izrazom žalosti in bolečine v očeh, ovoha gospodarjevo sliko in se po tistem vrne domov.

To neverjetno in v srce segajoče romanje so ovekovčili že številni italijanski fotoreporterji.

Njihove napake pokriva
zemlja

Na posvetovanju z naslovom Zdravnik in žrtev, ki je bilo pred kratkim v Parizu in ki so mu prisostvovali predstavniki 120 združenj za varstvo žrtev terorizma, kriminala in nesreč, so sporočili, da francoski zdravniki vsako leto zagrešijo okoli 10.000 napak, kar je povprečno 28 terapijskih napak na dan. Napake zdravnikov pa niso zastoj, saj stane zdravstveno stanje letno 600 milijonov frankov (110 milijonov dolarjev).

GOVORICA
PLESA

Živali komunicirajo na različne načine. Sloni, denimo, uporabljajo za posredovanje sporočil na velike daljave infra zvok, velike opice znajo veliko povedati z gibi in obrazno mimiko, če omenimo samo ta dva primera bolj nenavadnega načina komuniciranja. Med vsemi živalmi pa je čebela nekaj posebnega. Informacije o časovno in prostorsko oddaljenih stvareh lahko posreduje soprosticam s plesom. Ko izvidniška čebela plete svoj ples, z njim pove naralkam, kje se nahaja kakšna je in kolikšna.

Natančnost plesa je tolikšna, da lahko primerjamo čebelji ples z govorico. To dejstvo strokovnjakom znano že precej časa. Prvi, ki je razvozlat čebelji ples, je bil Nobelov nagradni Karl von Frish. O svojih spoznanjih je napisal knjigo in v njej opisal tudi osnovni »slovar« čebeljega plesa. Številna opazovanja so potrdila, da so Frishove opazitve točne. Vendar pa takšne-ga dokaza, kot so ga pred kratkim ponudili raziskovalci iz Würzburga, doslej še ni bilo.

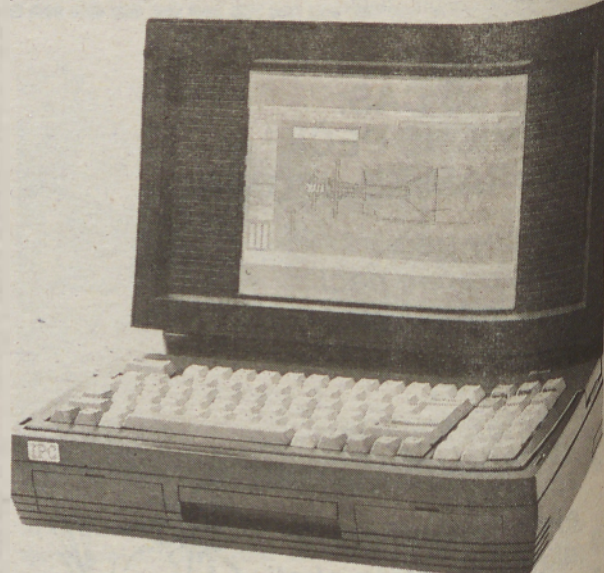
Izdelali so elektronsko čebelo, robotka, ki so ga zalitje s svetlobo in »nadišavili« z vonom čebeljnika, da ga prebivalci poznajo in ga ne izgnajo kot vsiljivca. Potem pa je mali robotek plesal, kot so mu prek računalnika ukazovali raziskovalci. Preverjanje, kako so čebele sprejele sporočila, so pokazala, da so čebeljke mere človek že pozna čebeljega »slovarja« je zdaj veliko večje.

Prva upodobitev
Izraelskega ljudstva

»Kanaan je bil izropan... Izrael je opustošen in ga ni več.« Egipčanski faraon Merenptah je leta 1207 pred našim štetjem, v petem letu vladanja, s temi besedami naznanil, da se je njegov bojni pohod v Kanaan, na severu Egipta, ki ga je začel pred dvema letoma, zmagovito končal. S tem je dal svetu prvo zapisano omenbo izraelskega ljudstva. Merenptahova pripoved o bojnih junaštvih je vklesana na 2,3 metra visok in meter širok granitni monolit. Kamen so našli leta 1896 v faraonovem posmrtnem templju v Tebah, shranjen pa je v kairskem muzeju.

Zdaj pa so morda našli spremeno podobo k Merenptahovemu besedilu. Frank Yurco, strokovnjak za stare egipčanske napise, ki dela v čičaškem naravoslovnem muzeju, je v članku, ki je iz-

šel v zadnji številki revije Biblical Archaeology Review, zapisal, da je našel slikovno ponazoritev faraonovega bojnega pohoda v Kanaan, vklesano v kamnite bloke v templju pri Luksorju. Postavke, oblečene v do petu dolga oblačila, v levem zgornjem kotu so po Yurcovem mnenju prebrani Izraelci, in tuči ob njih njem robu vsevpred letajo pobli Izraelci. Če ima Yurco prav, so te podobe kar šest stoletij starejše od doslej znanih upodobitev Izraelcev.

VAŠ EDINI
SPREMLJEVALEC

IPC PORTADESK 386SX

FL d.a.a.

IPC
COMPUTERS & POS

PODJETJE ZA POSLOVNO INFORMATIKO, MURSKA SOBOTA, GRAD
SKA 1 A; tel.: (069) 21 353, KI JE EKS
KLUVNI ZASTOPNIK IPC ZA JUGO
SLAVIJO.

je blagovna znamka ESSEX
ELECTRIC PTE LTD SINGAPORE.

Ljudje so vedno bolj alergični

V ZR Nemčiji ugotavljajo, da stalno raste število bolnikov, ki občutljivo reagirajo po užitju nekaterih jedi in po kontak-
tu z nekaterimi snovmi. Ocenjuje-
jo, da že vsakega petega Nemca
na določen način prizadene ta ne-
prijetni fenomen, ki je lahko celo
smrtno nevaren. Pri nekaterih po-
ključnih skupinah (frizerji, loščilci
ipd.) že vsak tretji trpi zaradi bo-
lezni. Brž ko pride v stik z nji-
mi, se oči zasolijo, iz nosu začne

teči, sluznice otečejo, krvni pritisk
se dvigne.

Do danes ni znano, kaj je vzrok
tej spremembi v reagiranju orga-
nizma na sicer popolnoma nedol-
žne snovi. Vedo le, kaj se dogaja v
organizmu, kadar alergično reagira.
Drobna obramba telesa v krv-
nem obtoku, tako imenovana anti-
telesa, nenadoma iz nepoznatih
razlogov klasificirajo tudi nedol-
žne snovi za »veliko nevarnost«, in
dajo signal, da se začnejo izločati
tkivni hormoni — histamini. Sko-

raj vsaka alergična reakcija od sr-
beža pa do smrtonosne motnje v
krvnem obtoku povzroči, da se be-
lahkovinske spojine po krvnem in
limfnem obtoku prenašajo v vse
dele telesa, kjer lahko že v mini-
malnih količinah povzročijo vrsto
dramatičnih učinkov. Histamin širi
male krvne žilice, povzroča srbež,
krč gladkih mišic in večkratno po-
večano izločanje žlez. Če nastopijo
vsi ti učinki histamina hkrati in
skupno, pride do nevarnega alergi-
čnega šoka, ki se lahko konča s
smrtjo.

VREME IN BOLEZEN

Nobenega dvoma ni o tem, da
vreme in podnebje nepretrgoma
vplivata na človeški organizem.
Ne le temperatura, vlažnost
ozračja in trajanje vsakodnevnega
sončnega žarčenja, marveč tudi ni-
hanje zemeljskega magnetnega
polja vplivajo vedno bolj na reak-
cije presnove, s čimer pride do
bolj ali manj velikih premikov te-
lesne zmogljivosti in celotnega du-
ševnega počutja. Vsak človek pride
prej ali slej do ugotovitve, da
mu na nekatere dni vse uspe brez
truda in da je tedaj vseskozi dobre
volje, ob nekaterih dneh pa mu
gre vse narobe, vsa mogoča stanja
mu motijo dobro počutje in takrat
ni za nobeno rabo. Krvni tlak in
delovanje srca, dihanje in preba-
vljanje, vsa dogajanja v telesu so v
veliki meri odvisna od podnebja in
vremena.

S tisočletji se je človeški orga-
nizem navadil na nihanje vremena.
Zato lahko trdimo, da se večina
ljudi vsem tem vplivom prav dobro
prilagaja. Proti prevelikim razlik-
am v temperaturi se zavarujejo s
primerno obleko, nihanje zračne-
ga tlaka in predvsem zračne vlage
pa lahko izravnavajo z ustreznimi
spremembami krvnega obtoka, z
izločanjem potu in z drugimi
»ukrepi«.

Vsekakor pa duševno občutljivi
ljudje močneje reagirajo na vre-
menske spremembe. Depresivni
ljudje kažejo določeno preobčut-
ljivost, večje spremembe vremena
začutijo že nekaj ur prej, preden
nastopijo, to pa seveda povzroča
še dodatno poslabšanje njihovega
stanja.

Zdravilo proti aidsu?

Znanstveniki v laboratoriju za
molekularno biologijo in organ-
sko kemijo na moskovski univer-
zi ki vodi znani genetik Boris
Mamnikov, so odkrili zdravilo, ki
se je izkazalo učinkovito pri 80
odstoletih bolnikov, zdravljenih
z zdravilom uničevati aktivno
obliko virusa aidsa v krvi in tako
podpirati življenja obolelih. Čez
eno leto pa nameravajo izdelati
zdravilo, s katerim bodo
zdravili tudi latentno obliko bo-
lezni. Mamnikov je napovedal,
da bodo začeli zdravilo eksperimen-
talno izdelovati šele čez tri
leta.

Popravljenе krvničke

Ekipa zdravnikov marylandskega Nacionalnega zdravstvenega
inštituta je pred kratkim opravila nadvse zanimiv poseg, za katerega
vlada v strokovni in siceršnji javnosti veliko zanimanje. Štiriletni de-
klenci so namreč vbrizgali genetsko »popravljen« bele krvničke, ki
naj bi vzpostavile njen povsem porušeni samozaščitni sistem. To je
prvi takšen genetski poskus na človeku. Na rezultate poskusa pa bo
treba počakati pol ali kar celo leto.

Deklica se je rodila brez naravnega samozaščitnega sistema, ki
žive organizme varuje pred najrazličnejšimi okužbami. Najbolj ba-
nalen prehlad bi bil lahko za dekletce usoden. Usoda ji je s tem za-
pisala kaj žalostno in kratko življenje tako imenovanih otrok iz ba-
lona, kot jim pravijo. Živeti bi morala v osamitvenem balonu, ki bi
jo varoval pred zunanjim, za druge normalnim, zanjo pa zelo nevar-
nim svetom, ali pa bi bila odvisna od dragih injekcij, s pomočjo kate-
rih takim otrokom začasno obnovijo imunološki sistem. Otroci brez
imunološkega sistema dočakajo največ deset let.

Če se bodo genetsko popravljene krvničke začele množiti, se bo
dekletcu vzpostavil naravni samozaščitni sistem. Znanost bi dosegla
pomemben uspeh, dekletce pa bi zadelo terno na loteriji življenja.

KOLIKO JE SPLOH KITAJCEV?

Za vsako državo predsta-
vijo popis prebivalstva ne-
men organizacijski napor,
kaj pa to pomeni za Ljudsko
Republiko Kitajsko, si lahko
predstavljamo. Ne gre
tudi za število prebivalstva,
kolikor za razmere, v katerih
delajo pooblaščen

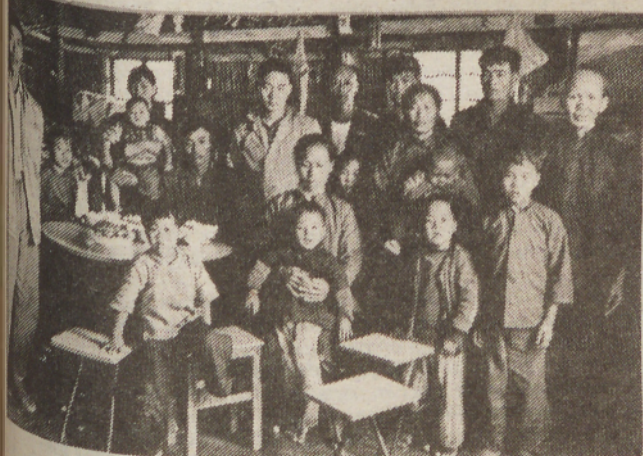
njevalcev, izid popisa pa bo
predvidoma znan šele konec
oktobra. Že zdaj pa se mnogi
sprašujejo, ali bo rezultat ve-
rodostojen, oziroma koliko
bo odstopal od dejanskega
števila Kitajcev. Zadnji urad-
ni podatki so iz lanskega de-
cembra in tedaj naj bi imela

popisu prebivalstva s pode-
želja, kjer živi kar tri četrtine
Kitajcev. Neustavljivo demo-
grafska naraščanje je oblasti
prisililo, da so z zakonom
prepovedale več kot enega
otroka v družini. Že za dru-
gega je treba plačati davek v
višini povprečnega kitajskega
mesečnega dohodka. Za ne-
katere kmete bi to predsta-
vljalo tolikšno breme, da so
drugorojenega otroka, še zla-
sti, če je bila deklica, brez
večjih predsodkov umorili.

Zakoni pa očitno niso zale-
gli, saj se je življenjski stan-
dard izboljšal, potem ko je
začela država sredi sedemdes-
etih let kmetom razdeljevati
državno zemljo. Kmečke dru-
žine so se začele spet množiti,
tako da je osrednje kmeč-
ko glasilo decembra 1988
opozorilo, da družine s štiri-
mi in več otroki niso več izje-
ma. Ljudje se kaznim in dav-
kom izognejo s podkupova-
njem državnih funkcionarjev,
ki so v matične knjige vpiso-
vali samo prvorojence.

Kitajska milijardo 111 milio-
nov in 910 tisoč prebivalcev.
Funkcionarji pa so prepriča-
ni, da je na Kitajskem že več
kot 1,2 milijarde ljudi.

Največje težave imajo pri

ocenjevalci in za okoliščine,
ki so Kitajce prisilile, da
zamolčijo resnično
družinskih članov.
Ta čar križari po Kitajski
sedem milijonov (!) oce-

RADIO MURSKA SOBOTA

5 NAJ

Glasbena lestvica Radia Murska Sobota.

- 1. Sacrifice — Elton John
- 2. Mum na srcu — Andrej Šifrer
- 3. Lilly was here — David. A. Stewart & Candy Dufler
- 4. Nancy iz Ljubljane — Big Ben
- 5. Vouge — Madonna

Glasbenice — dopisnice — pošljite na naslov: Radio
Murska Sobota, Titova 29, 69000 Murska Sobota, s
pripisom: za 5 naj.

Radiala 21 232 je na sporedu RMS (UKV 87,6 MHz ali SV
100,0 MHz) ob petkih od 18. do 19.

ESTNIK 18. OKTOBRA 1990

MUZEJ KROMPIRJA

V velikem Washingtonu je
mali muzej krompirja, ki sta
ga ustanovila Meredith in
Thomas Hugues, skoraj neo-
pazen, a iz majhnega raste ve-
liko in ustanovitelja kanita s
selitvijo muzeja zunaj prestol-
nice ustvariti velik muzej hra-
ne. Muzej krompirja je nastal
na prav zanimiv način: iz pro-
jekta za učne ure, ki jih je
imel Tom na mednarodni šoli
v Bruslju. Z ženo sta zbirala
krompir in njemu podobne re-
či in ko sta se leta 1983 prese-
lila v Washington, sta razsta-
vila zbirko v pritličju svoje hi-
še v mestu. Zbirko sta poka-
zala po prejšnjem dogovoru.

Zdaj morata svojo hišo v Was-
hingtonu izprazniti in upata, da
bosta dobila subvencijo za novi
muzej. Pravijo, da učitelji zane-
marjajo hrano, ki je vendar osno-
vni del vsakdanjega življenja. O
tem bi tako učenci kot učitelji
lahko veliko in na nazoren način
izvedeli v tem velikem in skrbno
urejenem muzeju. Zakonca se že-
lita v muzeju polno zaposliti, ure-
diti knjižnico in arhiv in razširiti
zbirko, v kateri imata vse od 4000
let starih fosilov iz Peruja in foto-
grafij Marilyn Monroe v obleki iz
vrečevine, do pesmi o tej poljšči-
ni...

Kuhajte z nami

KOSTANJEVE REZINE

V začetku oktobra nabiramo kostanj, samonikli gozdni sadež.
Plodove uživamo pečene, kuhane, ali kot nadev v pečeni perutnini. Iz
njega lahko pripravimo izvrstne sladice kot pire, razne rezine, torte.
Primerne shranjen v svoji bodičasti srajčki ali kuhan in pretlačen v
zamrzovalni skrinji se ohrani v zimski čas. Pri shranjevanju surovih
plodov zunaj zamrzovalnika, pazimo da ga ne odkrijejo miši.

TESTO ZA REZINE (srednje velik pekač)

4 dkg masla ali margarine najprej penasto umešamo. Dodamo
6 rumenjakov, 9 dkg sladkorja (od skupno 18 dkg), 1 zavitek vanili-
na, limonino lupino. Med 9 dkg moke umešamo 1/2 pecilnega praš-
ka in 12 dkg kuhanih, olupljenih in pretlačenih kostanjev. 6 belja-
kov najprej stepemo v trd sneg in mu v treh dodajanjih močno stepe-
mo 9 dkg sladkorja. Pri tem mora sneg še bolj narasti in se zgostiti.
Končno rahlo zmešamo vse pripravljene sestavine: rumeno maso,
sneg s stepenim sladkorjem in moko s pecilnim praškom ter kosta-
njem. Rahlo premešamo maso, vlijemo v dobro pomokan in pomaš-
čen pekač 3 cm visoko. Spečemo. Ohlajeno sladico po dolgem prere-
žemo na polovico. En del namažemo s kremo, in ga pokrijemo z dru-
gim delom. Obtežimo z manjšo desko. Čez 1 uro pečivo namažemo s
kremo tudi zgoraj in ob straneh.

KREMA: 15 dkg masla penasto umešamo. Posebej damo v kot-
liček 1 rumenjak. 1 del mleka in 14 dkg sladkorja. Nad soparo ste-
pamo, da se zgosti. Nato stepamo peno na hladnem, da se ohladi.
Med mešanjem postopoma vlijamo kuhano kremo k umešanemu
maslu. Nazadnje dodamo še pretlačen kostanj, vanilin in žlico ruma.

V OKTOBRU BOMO NA VRTU

pospravljali vrtnine; to je v tem mesecu osrednje opravilo. Sicer
pa bomo nadaljevali z jesensko obdelavo zemlje. Grede za povrtnine je
treba pognojiti, če boste tam pridelovali tiste vrste pridelkov, ki zahte-
vajo neposredno gnojenje s hlevskim gnojem. Če še nismo, je zadnji
čas za presajenje jagod. Na hišnem vrtu sadite jagode na 120 cm širo-
kih gredah v treh vrstah po 40 x 25 cm narazen. Sadike ne smete posa-
diti pregloboko, ker bi rastline zaostale v rasti. Proti koncu meseca je
še čas za saditev čebulic tulipanov in narcis. Daljiam, ki jim je slana že
posmodila liste, odrežite stebila 15 cm nad tlemi, gomolje pa izkopljite
in shranite na suhem in zračnem kraju, ker se morajo dobro posušiti,
preden jih boste prenesli v klet na prezimovanje.

Trato je treba enkrat pokositi, da bo trava ob začetku zim čim
krajša. Zdaj se že začne čas sajenja sadnega drevja, malin in ribeza.
Ne pozabite, da morajo biti stebelne vrtnice pozimi zagrnjene z zemljo.
Preden pa jih zagrnemo in tako zavarujemo pred mrazom, jih morate
obrezati, primerno skrajšati in odrezati poganjke, ki niso dovolj olese-
nili.

SESTAVIL MARKO NAPAST	NAJVIŠJI STADIJ KAPITA- LIZMA	STRUPENA KACA, KOBRA	POSEBEN ZNAN MESTA	JAPONSKA LUKA NA OTOKU HOKKAIDO	PESNICA NOVY	KDOR DA POBUDO ZA KAJ	GNOJNA RAZJEDA PRI SPOL- NI BOLEZNI
SODOBNI SLOVENSKI PISATELJ (ANTON)							
TENIŠKA IGRALKA NAVRATI- LOVA							
RAZPOSA- JEH, NE DORASEL FANT							
VOKAL IN ŠUNNIK			AMERIŠKO M. IME REKA V LIKI				
JUHA IZ KURJE DROBOVINE					IVO ANDRIĆ		
IRSKA REPUBLI- KANSKA ARMADA				RIMSKI PRIRODO- SLOVEC SPANJA			
NAGLAS							NACIJA
LOŠČILO				IGRALEC VOIGHT POLJE- DELEC			
AVTOMO- BILSKA OZNAKA ITALIJE		JAPONSKI REŽISER KUROSAWA DVOSPEV					
AVTOMO- BILSKA OZNAKA ZADRA			MARIČKA ZNIDARŠIČ KOSITER			REAMUR	VEZNIK
ODLIČEN PORTUGAL- SKI NOGO- METAŠ							
FR. FILM IGRALEC IN PEVEC (YVES)							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: Gradnik, lovrata,
Ukraden, H, op art, otre, Ba, Nea, kit, et, Ilja, mrena, Nan, Rab, Igor,
IR, Cotonou, anapest.

Akcija v tednu prometne varnosti

Na šoli so bile različne aktivnosti v TEDNU PROMETNE VARNOSTI. Najzanimivejša dejavnost je bila v samem središču našega mesta, na Partizanski cesti. Zbrali smo se sredi dopoldneva predstavniki učencev vseh šol občine Gornja Radgona in po cestišču risali pri-zore iz senčnih in sončnih strani prometa, kot ga doživljamo otroci.

Iz 4. d razreda smo bili trije učenci med vnetimi risarji. Risali smo z barvnimi kredami. Bili smo veseli, ko so nas obiskali učenci naše šole in si z zanimanjem ogledovali naše ideje. Vsi smo se varno sprehajali po ulici. Ni bilo hrupa, smrada in nevarnosti! Bili smo le nasmejani otroci, prijazni odrasli in glasba... Žal, popoldan so izginjale naše risbe. Partizanska cesta je bila ovita v hrup, meglico izpušnih plinov in množico nemočnih pešcev.

Učenci 4. d, OŠ Jože Kerendič, GORNJA RADGONA

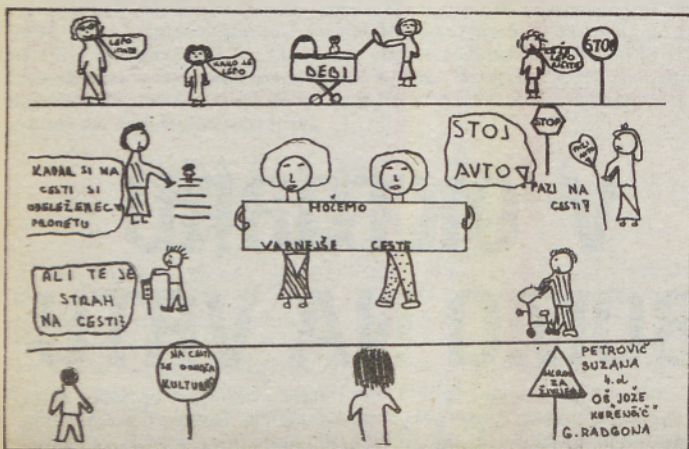
Prometna varnost v moji okolici

Živim na vasi. Morda bi kdo pomislil, da tu sploh ni večjega prometa in prometne nevarnosti. Nekoč je bilo res tako. Kakšen avto, tu in tam kolo. Največ je bilo pešcev, večinoma pa vprege z vozovi. Ceste so bile makadam-ske, vožnja počasna. Danes je tu di drugače. Povsod asfalt, avtomobili, traktorji in druga kmetijska mehanizacija. Da ne govorim o motornih kolesih, ki jih imajo že skoraj vsi osnovno-šolci. Najhuje pri vsem tem pa je to, da vedno nekam hitimo. O prometnih znakih, ki stojijo povsod, kot da jih nihče nikoli ni videl, tudi pravila vožnje so nam neznana ali jih ne upoštevamo. Mladina vozi brez izpitov, brez

čelad, kot da ne bi šlo za življenje in varnost njih samih. Če ne poskrbimo za svojo varnost, kako naj bodo ob nas varni drugi? Zavemo se šele takrat, ko je nesreča tu, ko je zopet ugasnilo mlado življenje. Da ne govorimo o alkoholu, ki je pogost spremljevalec nesreč.

Za našo varnost skrbijo miličniki, ki nas opozarjajo, denarne kazni so visoke, a kljub temu izpostavljamo življenje in ogrožamo druge. Nas ne bo nič izučilo? Se bomo pobili med seboj v prometu? Nas bo uničila sodobna motorizacija?

Boštjan Mesarič, 7. b, OŠ Rakovci

HUMANA AKCIJA NA NAŠI ŠOLI

V Sloveniji je veliko otrok, ki nimajo iz tega ali drugega razloga zagotovljenega normalnega življenja in zdravega razvoja. Pri izboljševanju blaginje za otroka ne bi smelo biti ovir, vendar je še veliko otrok, katerih starši niso imeli dovolj denarnih sredstev, da bi jim lahko omogočili zdravo in srečno otroštvo. Ti so prav tako kot naša Rozvita prikovani na posteljo, popolnoma odvisni od drugih ljudi. Ali bodo tudi zanje nekoč nastopili trenutki sreče, zadovoljstva, upanja, da bodo zaživelj pravno normalno življenje?

Bodimo humani, pomagajmo otrokom, ki jih je doletela tako kruta usoda kot naša Rozvita.

Na naši šoli smo v okviru RK zbirali prostovoljne prispevke za bolno Rozvito iz Črenšovca. V to akcijo smo se aktivno vključili učenci in učitelji na šoli. Vemo, da ni veliko in da s tem ne bomo pozdravili Rozvite bolezn, vendar srčno upamo, da bomo z zbranim denarjem vsaj malo prispevali k temu, da Rozvita končno dobi zasluženi invalidski voziček. Želimo, da bi naša Rozvita na tak način okusila tudi lepše strani življenja.

Takih humanih akcij bi bilo potrebnih v naši družbi še več!

Liljana Špilak, 6. a, OŠ Črenšovci

Tovarišici v spomin

Jesen že barva listje, po gričih pojo klopotci. Šolarji spet hodimo po uhojeni šolski poti. Tudi vi, draga tovarišica učiteljica, ste po njej hoteli vrsto let. Prihajali ste med prvimi, saj je bilo treba pred poukom še marsikaj postoriti: zaliti rože, ki jih je bila vaša učilnica vedno polna, pregledati kak zvezek, ali ponoviti poštrevanko s tistimi, ki jim ni hotela v glavo. Nato je poklical zvonec, predmet je sledil predmetu, povsod je bila potrebna vaša pomoč, saj smo bili premajni za samostojnejše delo. In tako iz dneva v dan, iz leta v leto. Potem pa

vam naenkrat ni bilo več treba na to pot. Pretekle je postala za vas. Samo tu in tam ste nas še prišli pozdravit, se zanimati, kako se učimo. Tudi mi smo vas obiskovali in veseli ste nas bili. Odslej naših srečanj ne bo več. O ja, mi bomo še prihajali k vam med te tihe ciprese. S hvaležnostjo se vas bomo spominjali, draga tovarišica Zala, ki ste z znanjem polnili majhne glave drugošolčkov. Hvala za vse. In zadnji zdravje.

Učenci in učiteljica
Osnovne šole
Videm ob Ščavnici

Srečanje s Francetom Bevkom

Prejšno sredo je bil za učence višje stopnje naše šole poseben dan. Imeli smo kulturni dan, ki smo ga v celoti posvetili spominu na pisatelja Franceta Bevka.

Ko je zjutraj zazvonil šolski zvonec, smo odšli v učilnico za slovenski jezik. Učenci 8. razredov so nam najprej predstavili življenje in delo ob diapositivih. Med predstavitvijo njegovega življenja so nam prebrali nekaj odlomkov iz nekaterih njegovih del. Poslušali smo tudi Čeder-macovo pridigo in spoznali, kako pomembno je ljubiti svoj jezik in narod. Ti odlomki so nas vse navdušili in bomo sedaj gotovo še bolj brali Bevkova dela. Potem smo imeli malico in odmor, ki smo ga krepko potrebovali, saj smo si

nato ogledali mladinski film Pastirci, ki je trajal uro in pol. Dogajanje je bilo postavljeno v tolim-ske hribe, glavne osebe pa so bili otroci, ki so že z desetimi leti morali iti od hiše k bogatim kmetom. Bili so pastirci, čeprav bi se najraje igrali. Toda na paši so si še vedno našli čas za igranje, pekli so krompir, včasih pa so šli k staremu mlinu, za katerega so govorili, da v njem straši. Čeprav so otroci imeli trdo življenje, so bili vendarle srečni. Film mi je bil zelo všeč, ker sem spoznala življenje otrok nekoč. Po končanem filmu

smo hrupno zapustili učilnico in se še ves teden pogovarjali o kulturnem dnevu in filmu, ki nam je bil vsem všeč.

Mojca Golob, 8. a, OŠ Ivan Cankar, BOGOVINA

TRGATEV

Prišla je jesen in z njo tudi trgatega v vinogradih. To je čas, ko so ljudje nekam bolj živali in razposajeni. Tudi na naši trgatevi je bilo zelo veselo. (Renata Celcar)

Komaj sem čakala, kdaj bo trgatega. Končno je prišel tisti dan. Povabili smo tudi znanca in sorodnike. Najprej smo trgali bela grozdja in ga stisnili. Nato smo storili enako s rdečim grozdem. Mama in babica pa sta pripravljali dobre jedi in pice. Tega smo se najbolj razveselili otroci. Po končanem delu smo se veselo igrali. (Renata Celcar)

Dopisniški krogi
OŠ Videm ob Ščavnici

Mladost brez cigarete

Je teden boja proti kajenju. Nekateri otroci že v zgodnji mladosti vzamejo v roke cigarete; s tem si mislijo, da so odrasli. To napako dela mnogo otrok, zato se zobj cigarete, zbeži od nje! Kdor si je izmislil cigarete, ta je za mene nor! Če boš kadil, ne boš nikoli zdrav. Tudi v šoli se mnogo o tem pogovarjamo in si ogledujemo razstavo slik proti kajenju. Upam, da ne bom nikoli kadil!

Katja MIŠKO, 5. r., OŠ Marija Rožman, STOGOVCI

«Ebrezto!»

Beseda mu ni neznana. V kazenski brigadi jo je slišal jutro za jutrom. Zato je precej razumel, da je treba vstati. Dvignil je glavo in se razgledal po prostoru.

Jetniki naglo vstajajo in se oblačijo. Mnogim se niti obleči ni treba, ker so spali oblečeni. Kvečjemu si povežejo na glavo klobuk ali raztrgano čepico. Ta in oni niti suknjica in pokrivala ne premore. Napolnagi so, ali pa v obnošenih policijskih uniformah, kate-re jim je podarila taboriščna uprava. Nekaj se jih zavije kar v razcefran koca ali v umazano ruho.

Čim bolj gleda jetnike, tem bolj je zaprepaščen. Po obrazih, obnašanju in oblačilu sodeč bo med samimi morilci, kockarji, tatovi in potepuhi.

Videč, da odhajajo v umivalnico, stopi za njimi. Umije si obraz in si ga posuši z žepnim robcem. Ko se vrne, si obleče suknjič, površnik pa pusti na ležišču. Boječ se, da bi mu ga ukradli, si čez čas obleče tudi površnik.

«Vi ste novinec,» ga nagovori tridesetleten moški surovih kren-tenj in z obrazom poklicnega zločinca. Mož ima v desnici debelo palico, v ustih pa nekaj kovinastih zob, ki se vsakokrat ko odpre usta, zasvetlikajo.

«Snoči sem prišel,» odvrne malomarno.

«Prišli ste?! K nam nihče ne pride. Doslej smo se vsakega pri-gnali.»

«No, pa so me pač prignali. Kje pa je razlika.»

«Kaj je razlika? Če še ne veste, vam jo bom jaz pokazal. V po-zoru stojte, kadar govorim z vami!» ga nahruli in sune s palico v pr-si.

Da se izogne morebitni nezgodi, se postavi v pozor.

«Za kazen, ker se mi upirate, boste hodili v grad po hrano.»

«Saj se ne upiram.»

«Jezik za zobe!» Glattsteina predirata dve sovražni, živalsko majhni očesi, pred katerimi vendar ne umakne pogleda. Njegov tiho upor moža še bolj raztogoti, ker mu reče prezirljivo:

«Midva bova še marsikaj zaplesala.»

Glattstein ne ve, v kakšen grad in po kakšno hrano bo moral iti. Le toliko razume, da je bil kaznovan, še preden je imel v novem okolju priložnost ozreti se okrog sebe, in da mora imeti surovež v taborišču neomejeno oblast. Njegov sum potrdijo jetniki, ki se pred njim spoštljivo umikajo in se mu klanjajo.

«To je mož, ki se mu bom moral priljubiti in ga podkupiti,» mi-sli in se okrene k sosedu, ki je spal pod njim.

«To je gospod Luciani,» pove ta, ne da bi ga on karkoli vprašal.

«Gospod Luciani je naš mali bog. Nad njim je gospod Csomor, ki je naš veliki bog. Gospod Csomor je v pisarni, Luciani pa med nami. Velikega boga vidimo samo zjutraj in zvečer pri zboru, mali bog pa nam je ves dan na vratu. Zato je, resnici bodi potoženo, mali bog veliki, veliki pa majhen. Oba sta zločinca. Ljudi sta oropala in ubila. Zato sta zdaj tukaj boga. Tudi jaz sem zločinec, a tako nepomem-ben, da nikoli ne bi mogel postati taboriščni bog. Ali imate kaj za kaditi?»

«Nimam.»

«Tudi čik vzamem, če mi ga ponudite.»

Ker je želel od zgovornega moža izvedeti čim več o taborišču in življenju v njem, mu po kratkem notranjem boju da do polovice skajeno viržinko.

«Če si pridobite Lucianijevo naklonjenost, boste imeli raj na zemlji.» Mož si z žveplenko, ki mu prasne ob podplat, prižge viržin-ko in postane še bolj zgovoren. «Če pa se mu zamerite, vam niti Bog v nebesih ne bo mogel pomagati. Samo zato vas je nahrulil, ker upa, da ste bogat in da ga boste skušali podkupiti. Slepaj vzame vse: denar, jedi, cigarete, perilo, pijačo, in če bi bili ženska, se vas prav tako ne bo branil. Če to svinjo podkupite, vam niti v zbor

ne bo treba iti — kot tistemu tam.» Gostobesednež pokaže na mo-ža, ki je imel ležišče sam zase v kotu in se s sodrigo očitno ni družil. «To je naš bravec Metelka, domišljavec, tepec in pijanec, vse v eni osebi. Tudi scailino bo spil, če mu jo zmešate z alkoholom.» Zadnje besede pove jetnik med tekmo na dvorišču, kjer so se jetniki zbirali k zboru, da jih preštejejo in jim dodelijo delo.

V zbor morajo vsi jetniki, razen težkih bolnikov. Na spodnjem koncu so Judje obeh spolov in vseh starosti; poleg njih pisana dru-ščina cigarov s kopo kričavih otrok; malo naprej Romuni, Slovaki, Srbi in druge narodne manjšine; v Glattsteinovi gruč, številčno naj-močnejši, poklicni zločinci in potepuhi; na zgornjem koncu politični jetniki. Niti pohabljeni ne manjkajo. Z licem trzajoči nesrečnež je brez desnice. Jetnik požganega obraza nima uhljev in las. Dva ima-ta leseno nogo, eden berglo, nekateri niti tega ne. V zabavo uprave se taborišče ponaša celo z resničnimi norci.

27

Glattstein izve, da so med političnimi jetniki tudi zločinci — in narobe. Kriv naj bi bil veliki bog Csomor s svojimi nešolanimi pisar-niškimi močmi. Ko se čez nekaj dni potoži nekemu Rusinu, partijcu, da tudi on ni raztrganec in zločinec, temveč star partijec in parti-zan, ki se je še pred nedavnim boril proti nacistom in bi zato moral biti med političnimi jetniki, ne pa med potepuhi in morilci, mu ta nje-gov položaj zavida in pravi, da dandanes človek ni nikjer bolj varen, kot med poklicnimi zločinci. Tako se Glattstein v svoje veliko za-doščenje zave, da je njegova koža dvakrat zavarovana: pri taboriš-čni upravi je zapisan kot evangeličan, skrit pa je med samimi zločin-ci in postopači.

Stražarji in Csomorjevi »uradniki« preštejejo ujetnike in ugoto-vijo, da dva manjkata. Po dolgem iskanju odkrijejo, da sta ušla slo-vaški učitelj Holoubek in pravoslavni pop Kotnikoff. Stražarji in Lu-cianijci pomagajo preiščejo vse prostore, pogledajo pod ležišča, prevrnejo to in ono reč in vtaknejo svoj nos na latrino, učitelja in popa pa nikjer. Jetniki se vznemirijo: iz izkušnji vedo, da si bodo stražarji in lucianijci na njihovi koži ohladili svojo jezo. Ti se zares znesejo nad njimi, kot da bi bila njihova dolžnost paziti na sojetni-ke. Najbolj jo izkupijo tisti v prvih vrstah, kamor mučitelji s pasjimi biči, palicami in puškinimi kopiti naljaje sežejo. Jetniki si drgnejo boleča mesta. Trije se od bolečin valjajo po tleh. Eden je izgubil svojo berglo. Zajtrk izostane in Glattsteinu ni treba v grad po hrano. Pač pa morajo takoj na delo. S klotutami, s brcami in s puškinji-

mi kopiti jih uredijo v delovne čete, ki druga za drugo in s pesmi na ustih odhajajo skozi glavna vrata in mimo straž na delo.

Ko zberejo zadnjo delovno četo, vržejo nekega lenuha, ki ne je skril na latrino, da se izogne delu. Na panj sredi dvorišča in mu s pal-lico odmerijo petindvajset udarcev. Nesrečnik pri prvih desetih udarcih vpije kot da bi mu lomili kosti, pri naslednjih desetih vzdah-cih se mu napolnijo hlače, pri zadnjih petih pa pade v nezavesti. Po-lijejo ga z vedrom mrzle vode in ga pustijo v njegovem lastnem dar-tu sredi dvorišča.

Glattsteinu prvi dan ni treba na delo. V baraki se zadržuje na njegov sosed, ki je prejšnji dan podkupil Luciana s cigaretami in mu zdaj svetuje, naj ga tudi on podkupi, če se hoče rešiti težavne-ga dela v kamnolomu ali kopanja strelnih jarkov za obrambo pred Rusi ali zaklonišč proti zračnim napadom. Glattstein bi ga že pod-kupil, a zaenkrat žal nima pri sebi drugega kot bolhe.

Ob devetih mora na zdravniški pregled. Pred zdravnika prša-ta ves pokvečen in nalomljen. Ko mu zdravnik zaupa, da pozna nek-šne primere iz svoje dolgoletne prakse in da jih v taborišču zdravijo s palicami, odide od njega ravno kot drog.

V baraki mu Metelka postrizže lase na balin. Na kraju mu hoče odrezati brke, čemur se Glattstein odločno upre. Med trmoglavo-ma se vname prepri. Po dolgem prerekanju in pogajanju je Glatt-stein prikrajšan za dve viržinki, rešil pa si je svoj moški zaklad.

Pred kosilom mu stisnejo v roko metlo in mu zapovejo, naj po-mete barako. Medtem ko on pometa, njegov sosed lenari na svo-jem ležišču in ga gleda, dokler se ne upre na komolec in vzvokne: »Tako kot vas še nobenega človeka nisem videl držati metle v ro-kah.»

«Če vam moja drža ni všeč, pa vzemite vi metlo v roke. Jaz vam zagotovo ne bom kritiziral,» odvrne in pometa še bolj leno kot prej.

Popoldan morata novopečena znanca odnesti iz barake svoje ležišče: koca, slamnjačo in leseno ogrodje. Na dvorišču iztrežeta kot koev bolhe, kar pa ne rodi uspeha, bodisi da sta počasneje kot bolhe, ali pa bolhe hitreje od njiju. Na vsak način skočijo bolhe pravočasno nazaj v koca, bolj pametne pa se celo poženejo pre-gajalcema v hlačnice. Ko mislita, da sta z boljšo zalogo opravile, be-zata s palico v špranje pri ogrodju in v njih mečkata stenice. Tam, kjer so špranje preozke, da stenice s palico ne moreta do zvega, jih poskusita izžgati s papirjem, a jima to stražar prepove. Na kraju namažeta ogrodje z natfo in zadovoljna, da sta rešena dela, zmisli-ta opravo z bolhami in stenici nazaj v barako.

Pred večerjo, potem ko so se vrnile vse čete z dela, in zbor. Po končanem štetju stopi Luciani na tri sežnje visok kamen, dvigne svojo palico svečano kot dirigent taktirko in že namerava dati deli-teljem večerje znak, naj pričnejo deliti obrok, ko dva stražarja sun-ta skozi glavni vhod oba ubežnika. Luciani povesi palico in se »ado-voljno smehlja. Csomor žari kot Apolon od sreče.

Nihče ni podvomil, da popu in učitelja beg ne bi uspel. Zato so zdaj jetniki tem bolj razočarani. Ne samo zaradi tega, ker so ju stražarji tako kmalu ujeli, temveč ker so ju sploh ujeli. Taborišče je namr-dar na zasedenem ozemlju sredi slovaških vasi, ubežnika pa odmor-čina, ki bi ju kmetje brez pomisleka skrili in preživljali, če bi se bila zatekla k njim.

Ubežnika imata roki sklenjeni na hrbtu in zvezani z žico. Pri vohodu planajo nanju stražarji in ju pričnejo pretepati. Sprevidi se po počasi pomika proti pisarni. Vmes švigajo pasji biči po plačih in po glavah kot bliski, na nesrečnika grmljo masne kletvice, treskajo jima brce v zadnjice. Stražarji so se oklenili ubežnikov kot klopi. Spre-vod spominja na mravlje, kadar transportirajo slaščico. Jetniki ne vedo, če nesejo stražarji popa in učitelja, ali neseta pop in učitelja stražarje; zdaj sta ubežnika v zraku in stražarji na tleh, potem zopet stražarji v zraku in pop in učitelj na tleh. (nadaljevanje prihodnjega)

»KDOR Z MALIM NI ZADOVOLJEN, SI VELIKEGA NE ZASLUŽI!«

Gornji rek, ki smo ga izbrali za naslov tega pisanja o problemu oskrbe na Goriškem, čedalje bolj tone v pozabo. Kljub temu pa bi ga morali upoštevati marsikateri posamezniki, ki želijo zajemati le z veliko žlico, pa tudi podjetja, ki se pod pritiskom »mi se obnašamo tržno« želijo rešiti tistih dejavnosti, ki jim ne prinašajo izrazitega dobička.

Prav malenkosti nam dajo celotno podobo sočloveka (na pri- način, kako pove dober dan, kakšne nohte ima, če zna poslušati, če kupuje Mladino ali Kaj...), in podobno je z imidžem. Prav njegova skrb za malenkosti, ki pa določenim ljudem tako pomenijo zelo veliko, govori o pravilnosti poslovne politike oziroma o njihovi strokovni usposobljenosti, kjer je prostora tudi za načela.

Verjamemo, da je problem »ostredin« trgovin na Goriškem precejšen, da je z njegovim reševanjem povezano tudi reševanje problema lastništva in upoštevjanja sanitarnih predpisov. Pa vsekakor: dokler so bile prodajalne kolikor tolikor dobre in so prinašale v blagajno nekaj denarja, nihče ni govoril o njihovem ukinitvi ali dajanju v najem. Sedaj, ko izžete pričakujejo obnove, se jih želijo rešiti! Vse v imenu

tržnega obnašanja. Ali bomo tudi stari ljudem rekli: pojdite od hiše, ker nimamo več nobene koristi od vas? Mogoče je primerjava res pretirana, toda če si drugi upajo dajati nemogoče izjave, si bomo tudi mi. Poleg tega pa imamo še upravičen razlog — klicali so nas domačini, najbolj prizadevati, ki ne morejo verjeti, da lahko nekdo kar na lepem ukine prodajo v njihovem kraju.

ZASEBNO ALI DRUŽBENO — PREDPISI VELJAJO ZA VSE

»Na te stvari moramo gledati življenjsko in se ne vedno ravnati strogo po zakonu, saj bi potem lahko precej trgovin na podeželju kar zaprli,« je dejal v pogovoru o stanju podeželskih trgovin na Goriškem v občini Murska Sobota sanitarni inšpektor Andrej Virag. In kakšna je ocena? Virag je odgovoril: »Ocena sanitarno-higienjskega stanja trgovin na Goriškem je različna. To so namreč poslovni prostori, pri katerih ni rešen osnovni problem — problem lastništva. Trgovine so v glavnem v vaških ali gasilskih domovih, nekaj pa jih je tudi v stavbah, ki so last (ali bile) zasebnika. Do nedavnega so lastnike trgovin pri vlaganju in obnavljanju omejevali zakoni, predvsem zakon o prepovedi vlaganja v tuja obratna sredstva. Prizadevali so si, da izpolnjujejo vsaj minimalne pogoje za prodajo živil. Novi pravilnik pa postavlja precej strožje zahteve, na primer glede višine prodajnega in preostalih prostorov, klimat-skih in drugega. Rok za posodobitev je od enega do dveh let.«

Drugeče je z zasebnimi trgovci. Če odpirajo prodajalno v novih prostorih, morajo izpolnjevati prav vse predpise, preden dobijo lokacijsko dovoljenje in načrte pa morajo imeti potrjeno o spremembi namembnosti objekta. Mnogim zasebnikom se zdi, da so inšpektorji z njimi preveč strogi, toda podobnega mnenja so tudi družbeni trgovci. Inšpektorji pa pravijo, da ne delajo nobene razlike med zasebnimi in družbenimi tr-

govci, pri vseh upoštevajo iste predpise.

Pa vseeno: Potrošnik ima za križevsko trgovino dve leti časa, da jo obnovi oziroma njeno poslovanje prilagodi zahtevam zakona, če pa bi trgovino prevzel zasebnik, bi moral predpise upoštevati in izpolnjevati takoj, še pred odprtjem.

Ali je rešitev v »poroki« družbenega in zasebnega ali je to le beg pred upoštevanjem predpisov?

VAŠKE SKUPNOSTI MORAJO POSTATI GLASNEJŠE

Kako preprečiti zaprtje trgovine ali spremembo delovnega časa? Ne morete, kajti to je stvar poslovne politike posameznega podjetja. Če njihov organ vodenja sprejme sklep, da bo trgovina odprta le trikrat na teden ali vsak dan le po štiri ure, ima tudi tržni inšpektor zavezane roke. Tako je, na primer, zadnje čase v Križevcih in Domanjševcih, ko je trgovec zaposlen izmenoma v Železnini v Križevcih in v prodajalni v Domanjševcih.

Vlado Šturm, tržni inšpektor iz Mruske Sobotne, je dejal: »To je tudi stvar njihovega vaškega od-bora, ki se dogovarja s Potrošni-kom. Njihova naloga je, da se do-govorijo s Potrošnikom, če bodo imeli še naprej tako trgovino, kakršno si želijo, in bo Potrošnik njihove pogoje o odpiralnem času upošteval ali pa se bodo obrnili k zasebnemu sektorju. Če imajo dejansko odprto v tistem

času, kot je zapisano, ne moremo nič. Drugo je, če bi bila trgovina zaprta med delovnim časom, ki je na vratih. Zadnjič smo si trgovino v Križevcih ogledali. De-jansko je v tako slabem stanju, da... Toda kaj ukreniti? Če bo-mo postopali po zakonu, se bo zgodilo le to, da bo Potrošnik trgovino zaprl. Te stavbe, ki v celoti propada, se namreč ne splača

Ludvik Čahuk je le eden od številnih kupcev, ki so odvisni od križevske trgovine in nanjo zelo navezani. V njej dobi vse najnujnejše stvari in ne more si zamisliti, če bi se moral zaradi kruha voziti v kak večji kraj. Za vasi ob madžarski meji je trgovina v Križevcih velikega pomena. V njej nakupujejo tudi vaščani Panovec in Kučeka.

obnavljati. Kolikor vem, želijo to trgovino kmalu preseliti v prostore, kjer je železnica. Je pa očitno, da ljudje želijo imeti to osnovno preskrbo. Pa to ni problem samo v Križevcih. Že prej smo imeli take probleme v Ivanovcih in Ratkovcih, ko je trgovec delal en dan v eni in drugi dan v drugi trgovini. Ljudje so se na to pač navadili.

Ljudje se na vse navadijo. Tudi na slabo. Vseeno pa se zdi, da bi lahko to problematiko reševali tudi drugače. To ni le problem posamezne vasi, najsi bo to v Radtkovcih, Križevcih, Domanjševcih ali drugje. To je problem vse občine, če hočete — problem vse republike in posledica njenega odnosa do obmejnih in manj razvityh krajev.

TRŽNO OBNAŠANJE POTROŠNIKA

Veletrgovini Potrošnik je treba priznati, da je bila v preteklosti edina, ki je skrbela za preskrbo na Goriškem in je del ustvarjene akumulacije tudi vračala v fisto območje. Lahko se pohvalijo z

novimi trgovinami v Rogašovcih, Šalovcih, Gederovcih in na Hodo-šu. Ne morejo pa se pohvaliti s trgovinami (njihovim videzom) v Motvarjevcih, Ratkovcih, Ivanovcih (že oddano), Križevcih, Adri-jancih, Budincih, Gorincih in pri Gradu.

Ker so bili odgovorni direktorji nedosegljivi, smo se obrnili na glavnega direktorja mag. Jožeta Kovača: »Mi smo bili edini zato, ker smo bili v preteklosti edini odgovorni za oskrbo v mestu in okoliških krajih. Potrošnik je to funkcijo odigral, edini je imel na Goriškem v okoliških vaseh in za-selkih okrog 40 trgovin ter jih tudi sproti obnavljal. Poleg Panonke smo bili edini, ki smo del ustvar-jene akumulacije tudi vračali v go-riške predele in odpirali nove tr-govine. Funkcija trgovine se je v zadnjem obdobju spremenila. Po-trošnik ni več edini oskrbovalec, ampak eden od mnogih, ki se ukvarja z dejavnostjo blagovnega prometa in trgovino. To se pravi, da smo enakovredni zasebnemu sektorju. To pa pomeni, da to se-daj ni več naša dolžnost, ampak naš ekonomski interes in tu se bodo zadeve spremenile. Če smo prej govorili o političnih in eko-nomskih trgovinah, bomo odslej le o ekonomskih.«

Glavni direktor je odločno zani-

prilpnega zasebnika, s katerim bi ustanovili podjetje. Direktor Kovač pa je še dejal: »Jaz kot di- rektor si moram prizadevati, da se izboljša vsebina, ne pa oblika. Zaradi fasade se delo v trgovini ne spremeni. Jaz mislim, da bo med krajani in našimi zaposlenimi še vedno toliko interesa, da bo-mo našli partnerja mešanega podjetja.«

REŠITEV: ZADRUŽNE TRGOVINE

Eno od rešitev za oskrbo z živi-li na Goriškem in drugih podežel-skih krajih predlaga kmetijska za-druža. Žal morajo najprej počaka-ti na spremembo zakona.

Kakor nam je pojasnil odgovor-ni na Panonki, sta dve komisiji že opravili ogled sedanjih zadruž-nih oskrbnih centrov in proučili možnosti za odprtje trgovin. V ekipah so bili tudi sanitarni in-špektor, gradbenik in komercia-list. Na osnovi njihovih ocen so naredili prednostno listo, po kate-ri so dobili osem najprimernejših točk, kjer bi lahko odprli zadru-žne trgovine. Prodaja kmetijskih pridelkov ni problematična, za-pletlo pa bi se s prodajo domačih izdelkov. Zanimanje kmetov je precejšnje, vendar si verjetno ne oni in ne zadruža ne morejo pri-

Erika Bačič in Irena Škerlak živita v neposredni bližini trgovine v Do-manjševcih, ki ima prostore v vaškem domu. Odprta je štiri ure na dan, sveži kruh pa jim pripeljejo vsak drugi dan. V tej zadnji vasi od madžar-ski meji so veseli, da imajo trgovino, v kateri dobijo vsaj najnujnejše. Če je ne bi bilo, bi morali že za liter olja v nekaj kilometrov oddaljene Kri-ževce. So enotnega mnenja — zapreti je ne smejo.

kal govorice, da bi imel Potrošnik namero zapirati trgovine na pode-želju, ker niso dobičkonosne. Spremenili bodo te oblike poslo-ovanja in obliko lastništva, zaradi česar pa oskrba ne bo prizadeta, ampak bi morala biti še boljša. Potrošnik razmišlja o ustanavlja-nju mešanih podjetij — torej da bi za posamezno trgovino našli

voščiti dragih raziskav, ki jih zah-teva inšpekcija.

Tako bodo morali še nekaj ča-sa počakati na spremembo zaka-na — tak je bil tudi predlog repu-bliškega inšpektorja. Do novega leta letos pa naj bi bile prve za-družne trgovine že odprte.

Bernarda B. Peček
Foto: Nataša Juhnov

Intervju

Kmet, ki ni želel postati predsednik, a je

Jožetu Škrlec z Zgornjega Partinja pri Jurovskem Dolu v občini Lenart se na prvi pogled res ne opazi, da je predsednik. Nima skrbno ne-govanih rok, skrbno počesanih in ostrizenih las, »filmskega« nasmeška. Toda ko ga bolj pogledamo in opazujemo, vemo, da je pred nami odlo-čen in vztrajen človek, navajen dela in družjenja z ljudmi.

Jože Škrlec je verjetno eden redkih predsednikov (v Sloveniji sta le dva), ki je po poklicu kme-tovalec. Star je 50 let in kot sam trdi, ni nikoli nameraval postati predsednik. Vedno in povsod pa je bil aktiven, rad je delal z ljud-mi in za njih, zato so ga imeli radi. To je tudi razlog, da si še se-daj, ko je postal predsednik Skupščine občine Lenart, kar po-dajajo kljuko njegove pisarne in mu govorijo o svojih težavah. Najbolj blizu mu je seveda kme-tijska problematika.

Kakšne naloge ste si zadali na gospodarskem področju?

»Najprej smo racionalizirali občinsko upravo. Zaposlenih je pet ljudi manj, zmanjšali pa jo bomo še za 20 ljudi. Tako bi bilo na 17.400 prebivalcev zaposlenih od 50 do 55 ljudi. Zadeve posku-šamo izpeljati življenjsko in jih preizposlujemo. V novi službi imajo enake možnosti kot prej. Vsem novim obrtnim delavnicam in podjetjem najprej namreč strokovno pomagamo. Tako po-časno zmanjšujemo odvečno delo-vno silo. Program našega dela je zelo ohsežen. Smo manj razvita

Jože Škrlec, predsednik Skupšči-ne občine Lenart: »Popraviti je treba vse krivice iz preteklosti.«

občina in prepričan sem, da do-klar pri nas ne bo razvita vas, to-rej urejena oskrba z vodo, elek-triko, telefoni, povezanost, tako dolgo bodo ljudje odhajali in ne bomo razvita občina. Po mestu sodeč smo se res razvili, če pa pogledate naše vasi, smo še zelo zaostali.«

Občinski samoprispevek je bil sprejet proti koncu mandata prejšnje vlade. Se strinjate s ta-kim načinom zbiranja denarja?

»Poglejte. Zaenkrat zbiramo v

lenarški občini 2,3 odstotka od osebnega in 2 odstotka od kata-strskega dohodka. Mislim, da je takšen način zbiranja denarja v naši občini še vedno nujna. Poleg samoprispevka dajejo ljudje za asfaltiranje posameznih cest tudi po 20 tisoč dinarjev. Vidimo, da je interes, da bi se tudi sami izko-pali iz te nerazvitosti, velik.«

V minulih letih so v občini Le-nart asfaltirali veliko cest, zgradi-li precej pomembnih objektov in odprli kar nekaj novih podjetij. Kakšna bo usoda projekta Odkri-vano, ohranjanje, obnavljanje?

»Mi ne želimo stvari, ki so si jih zastavili v stari garnituri, za-postavljati. Vse dobre stvari, po-membne za napredek Lenarta, bomo podprli. Smo pa si zastavi-li tudi precej novih nalog, ki jih uspešno izvajamo. Na področju ekologije imamo mešano podje-tje Roth-Letnik in od 1. maja 1991 bomo odvažali smeti od sle-herne hiše v občini Lenart. Smo ena redkih občin, ki imamo te stvari urejene. Mislim, da mora-mo kmetijski najbolj skrbeti za ekologijo in da nam ne sme biti vseeno, kaj homo pustili zanam-čem odpadkov. No, sprejeli smo že odlok o kaznovanju in inšpek-torji bodo lahko odslej na kraju samem kaznovali kršilce z kar vi-

sokimi kaznimi. Prej to ni bilo mogoče!«

Razvoj občine Lenart bo torej najtesneje povezan z ekologijo in kmetijstvom?

»Mislim, da je najpomembnej-še to, da bomo zaščitili zasebno lastnino. To mora postati nedo-takljiva. S tem zakonom, s kate-rim bo urejeno vračanje premo-ženja, moramo najprej doseči, da bo zasebna lastnina nedotaklji-va, ne glede na to, kako je prišla v njegove roke; če tega ne bomo zaščitili, potem nismo naredili nič.«

Bernarda B. Peček

Firma Zagavec iz avstrijske Radgone

NUJNO ISČE

1. izučenega urarja-prodajalca
2. izučenega radiomehanika-prodajalca

za Avstrijo in Jugoslavijo.

Dober zaslužek. Začetek služ-be takoj!

Oglasite se pri firmi Zagavec v avstrijski Radgoni ali po tele-fonu 9943 3476 2574.

KOMPAS
PRAZNIČNI PROGRAMI

Kompasova srečanja
Novi Vinodolski, 5 dni, odhod 28. 11. z avtobusom ali lastnim prevo-
zom.
Artena karavana, Rogla, 5 dni, odhod 28. 11. z avtobusom ali last-nim prevozom.
Z dnevnikom v Tuheljske toplice, 5 dni, odhod 28. 11. z avtobusom ali lastnim prevozom.

Kompasov tenis
tenis z Mima Jaušovec, Rovinj (hotel Montauro), 5 dni, odhod 28. 11.
lastni prevoz — 1.280,00

Kompasov praznični klub
Mailritz, 5 dni, odhod 28. 11. z avtobusom ali lastnim prevozom

Mini počitnice po domovini
jezera, planine, zdravilišče, 5 dni, odhod 28. 11. lastni prevoz

Potovanja v tujino
Amsterdam, 4 dni, odhod 29. 11., z letalom — 4.500,00
Konec tedna v Carigradu, 5 dni, odhod 29. 11., z letalom — 3.450,00
Grčija, 5 dni, odhod 28. 11., letalo, avtobus — 4.830,00
Egipt, 9 dni, odhod 25. 11., letalo — od 8.110,00
Pariz, 4 dni, odhod 25. 11., letalo — 4.460,00
Pariz, 5 dni, odhod 28. 11., avtobus — 2.230,00
Ciper, 5 dni, odhod 28. 11., letalo — 4.550,00
viri stoletja, 5 dni, odhod 28. 11., avtobus — 2.900,00
Moskva in Leningrad, 8 dni, odhod 25. 11., letalo — 5.900,00
Moskva, Vladimir, Suzdaj, 6 dni, odhod 27. 11., letalo — 5.300,00

Kompasova srečanja
Novi Vinodolski, Rogla, Tuheljske toplice, 5 dni, odhod 28. 11.

Velika potovanja
po ZDA in Floridi, odhod 24. 11., 8 dni, letalo — 9.900,00
Italija, odhod 22. 11., 8 dni, letalo, 10.500,00
Italija—Gos, odhod 23. 11., 14 dni, letalo, 14.550,00
in še 20 zanimivih potovanj po vsem svetu

Organizacija s sposobnimi vodniki in udobnimi avtobusi
Letalske karte, posredovanje viz
Renti-car Hertz tudi v Gornji Radgoni
Katalog KOMPAS — SMUČANJE 1990/91

OBROČNO ODPLAČEVANJE ALI POSOJILO
Zagotovljeni prevozi ob odhodu iz Gornje Radgone in Murske Sobotne
Informacije in programi

Gornja Radgona	Murska Sobota
74 741	21 312
74 265	22 332

POTUJTE Z NAMI!

Razumno do preteklosti, enotno v prihodnost

Člani stranke prenoviteljev v Ljutomeru smo na zadnjih pogovorih kritično ocenjevali razmere v Jugoslaviji, Sloveniji in občini. Skrajni čas je, da Slovenci prenehajo s prekanji, medsebojnimi delitvami, ki hromijo narodno enotnost in sporazumevanje, razvoj mlade demokracije, varnost in svobodo slehernega človeka. V odnosu do naše preteklosti zgodovine naj strokovna zgodovinska znanost objektivno oceni našo vojno in povojno zgodovino. Resnica naj bo objektivna in nepristranska. Priča smo enostranskim ocenam dogajanj po vojni, ki so tudi za nas obremenjujoče. Vsi smo enako obremenjeni, smo pa prizadeti. Obsojamo vsa samovoljna dejanja posameznikov in skupin za povojne poboje brez sodnih postopkov. Predvsem mlajša generacija, rojena po vojni, se javno

odreka odgovornosti — hipoteke za ta dejanja. Žal so tudi ta dejanja plod vojne, ki je povzročila tako veliko narodno tragedijo. Hkrati obsojamo omalovaževanje partizanskega boja, ki je mednarodno priznan del protihitlerjanske koalicije. Spravno dejanje v Kočevskem Rogu smo razumeli kot velik zgodovinski dogodek. Vse bolj se poraja občutek, da to dejanje ni bilo iskreno.

V pripravah na kongres naše stranke zahtevamo, da se leta preimenuje v novo sodobno levo evropsko stranko s socialdemokratskim programom in da prekinemo z vsem, kar je bilo v tej stranki boljšeističnega in dogmatskega.

Podpiramo vse napore za popolno suverenost Slovenije, politično in gospodarsko. Hkrati moramo imeti dovolj moči in argu-

mentov za nove oblike povezovanja s progresivnimi silami v Jugoslaviji.

Politično suverenost bo lažje doseči kot gospodarsko. Pozivamo strokovno javnost, predvsem pa gospodarsko zbornico, da javno objavi naš trenutni položaj, ko gre za možnosti pokrivanja potreb po hrani, energiji, surovinah, delovanju trga — prometa blaga in storitev.

Menimo, da je socialni položaj velikega števila delavcev premalo zavarovan, zato zahtevamo enoten in celosten socialni program.

Člani stranke bomo vsak na svojem področju dali tvoren prispevek k temu, da v občini odpremo nove možnosti za razvoj in zaposlovanje. Izkoristimo jih, v turizmu, kmetijstvu in predelavi ter drobnem gospodarstvu. K temu nas zavezuje volilni program.

Storimo vse za ohranitev miru, zaupanja, spoštovanja in varnosti ter krepitev mlade demokracije. Zavzemali se bomo za ekonomske, socialne in politične pravice delavcev, žensk in mladine.

Prenehajmo z novimi delitvami in revanšizmom, poglabljanjem prepadov in odpiranjem ran ter novih krivic.

Krajevna organizacija ZKS-SDP Ljutomer

Protest Zelenih Sobote

Zeleni Sobote odločno protestiramo zaradi provokativnega ravnanja vojaške policije ob dodatni zasedbi prostorov Republiškega štaba teritorialne obrambe. Vojaška intervencija, ki so si jo privoščili vrhovi JLA, nas še bolj prepričuje o nujnosti takojšnje osamosvojitve Slovenije, hkratnega umika enot JLA z našega ozemlja in pospešenega procesa demilitarizacije. S tem incidentom je JLA izgubila še zadnje zaupanje in domovinsko pravico na ozemlju Slovenije. Razporeke v Jugoslaviji si ZELENI SOBOTE ne predstavljamo s krvjo in mečem, pač pa na načelih miru in nenasilja.

NOV PROFIL VODIJ

Ni se mogoče izogniti hitrim in zapletenim spremembam tudi na ekonomskem in poslovnem področju. Uspešnejše bodo tiste organizacije, ki bodo spremembe pravočasno zaznale, jih sprejele za izziv, ne pa za ogrožanje svojega obstoja. Inovativnost mora biti njihova stalna naravnost.

Zaradi slabih izkušenj v preteklosti z oblastjo vodenih nad vodji se pri organiziranju podjetij in družbenih dejavnostih vodstva nagibajo k večji centralizaciji in ukazovalnemu vodenju. Za večino pa ta pot gotovo ni prava. Predvsem ne za tiste, ki imajo dobre kadre, take, ki so vredni zaupanja, take, ki jim je možno prenesti odgovornosti. Zato je prispevek namenjen osvetlitvi sodobnega vodenja, ki sprošča človekove zmogljivosti.

Pri ustvarjanju razmer in splošnega vzdušja inovativnosti imajo najpomembnejšo vlogo vodilni timi. Izhodišče morata biti vizija in dogovor za doseganje zastavljenih ciljev. Predlagamo naslednje pogoje za uspešno inovativno naravnost:

1. spodbujanje individualne ustvarjalnosti, omogočati je treba porajanje različnih idej;
2. organizacijske procese, ki spodbujajo ustvarjalnost (decentralizacija, oblikovanje samostojnih enot).

Pri uresničevanju zgoraj navedenih pogojev ima glavno nalogo vodilni tim v podjetju. Naloga vodilne skupine je stalno prilagajanje organizacije vodenja danemu položaju s spreminjanjem prijemov in z inovativnostjo ter jasno v prihodnost usmerjeno strategijo.

Za takšno sodobno — transformacijsko vodenje je značilno tole: Transformacijsko je tisto vodstvo, ki mu uspe spremeniti organizacijo — podjetje, v katerem ni pravega zaupanja v ljudski potencial v podjetju, kjer se ljudem daje priznanje, kjer so zaposleni identificirani s cilji podjetja.

Inovatorji in uradniki

Transformacijski vodja je inovator-podjetnik, ne pa uradnik; je vodja, ki išče vedno nove izzive, spodbuja in omogoča ljudem, da pridejo do izraza njihove ideje in da se sprostijo njihova ustvarjalna energija.

Raziskave kažejo, da so glavne razlike med vodilnimi, ki so inovatorji, in tistimi, ki so birokrati, naslednje:

Inovator: izkoristi možnosti ad hoc organizacija; akcija; poskuša in se znajti; doživlja vodenje; ljudje so najpomembnejši; išče izzive.

Uradnik: ostaja to, kar je; birokracija; analiza in nadzor; nadzoruje vodenje.

hladni medsebojni odnosi; zahteva izpolnjevanje dolžnosti

Dejstvo je, da nov profil ljudi, ki je v delovnem razmerju, ali v njega vstopa, hoče:

— vedeti, kaj se dogaja v njegovi delovni organizaciji, za nove strategije, za nevarnosti in probleme.

— prispevati svoje ideje in sposobnost, da bi lahko sodeloval pri načrtu sprememb,

— imeti smiselno vlogo: Kaj predstavljam znotraj delovne organizacije? Ali me upoštevajo? Ali kaj pomagam? Ali dobivam priznanje in spoštovanje, ki si ga želim? Ali imam priložnost, da se razvijam in napredujem kot osebnost?

Nove okoliščine in novi profil ljudi torej zahteva novi profil vodij, ki bodo sposobni zagotavljati nove razmere delovanja, t. j. ustvarjati vzdušje, da se bo sprostila in aktivirala ustvarjalnost, nasploh, zlasti pa inovativnost. To ne morejo biti ljudje brez teoretičnih znanj s tega področja, ljudje, ki so prišli na položaje z blagoslovom partije, ljudje, ki so predolgo na podobnih položajih (niso več inovativni).

Na koncu vas vprašam: Ali osebno in prosim tudi za povsem osebno odgovor. Sprašujem vas: — Ali vas čudijo podatki, da je uspešnejša tista delovna organizacija, ki skrbi, da so delavci radi v njenih vrstah in imajo svojo budo in prostor, da aktivirajo svojo ustvarjalnost? — Ali vas čudijo podatki, da današnje svetovne prakse, da se visoka produktivnost, kakovost dela in svobodnost ujemajo med seboj?

Ali veste, da zanimanje vodstvenega kadra za visoke rezultate mora biti združeno z malim možnim upoštevanjem ljudi, ki so nosilci organizacije? Cilj takšne usmeritve je ustvariti razmerje za kreativnost, visoke rezultate in visoko moralo.

Janez Obal

Odgovor Ivanu Kramarju

Gospod Ivan Kramar je v Vestniku 4. oktobra objavil svoje mnenje glede pogovora, ki ga je imel z mano novinar Branko Žunec. Mišlim, da gre za nespornost. Jaz nisem trdil, da sta bila revolucija in državljanska vojna neumnost. Morda je tako g. Kramar sklepal iz nepopolnega naslova pogovora. Moja misel oziroma trditve je, da je bilo neumno celih 45 let govoriti o revoluciji, ki se teče oz. traja, in enako tudi o državljanski vojni, ki še traja. Ni pa seveda neumno govoriti o revoluciji in državljanski vojni, ki sta seveda bili. O obeh imam svoje mnenje kot zgodovinar in tudi kot opazovalec (udeleženec nisem bil na nobeni strani).

Kar se tiče raziskovanja zločinov ene in druge strani, mi je dala priznanje tudi že tujina. Čeprav g. Kramar pravi, da me ne želi »odvrednotiti«, pa to posredno vendarle dela, ko mi očita, da nisem prečital Churchillovih spominov. Prečital sem jih in v Public Record Officeu v Londonu pregledal tudi tisto Churchillovo gradivo (arhivski fond: PREM), ki ga niso uporabili za njegove spomine. Poleg tega imam stike, celo prijateljske, z nekom, ki je te spomine dejansko pisal in mi pripovedoval, kako so nastajali.

dr. Tone Ferenc

TEHNO IMPEKS, d.o.o.

Titova 26 (hotel Diana, vhod z dvorišča)
MURSKA SOBOTA, tel.: (069) 25-049, odprto
od 8. do 12. in od 14. do 17. ure

PRODAJA AVTOMOBILOV

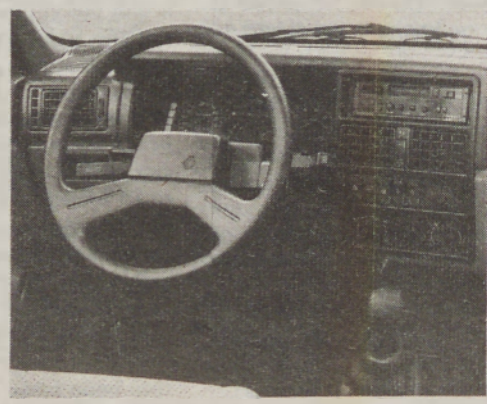

UGODEN NAKUP:

- RENAULT 5 TL 1,4 l — 164.000,00 din
- RENAULT 19 že za — 198.800,00 din
- RENAULT 19 CHAMADE že za — 205.600,00 din
- TOYOTA COROLLA H.B. 1,6 GTi, 105 KS, 16 ventilov že za — 235.200,00 din
- RENAULT ESPACE 2900 GTX — 309.000,00 din (brez promet. davka)
- RENAULT 25 GTX — 312.000,00 din (brez prom. davka)
- TOYOTA COROLLA H.B. XLI že za — 213.000,00 din
- TOYOTA CARINA II XLI že za — 265.000,00 din

DOBAVA V ŠTIRINAJSTIH DNEH!

- Prodajamo vse modele vozil RENAULT, TOYOTA in MAZDA!
- V ceno sta vračunana carina in prometni davek
- Garancija 100.000 km

ZAZNAMOVANI

Človek je oblečen v skrivnostni plašč formul. To je podobno človeku, ki je poln skrivnosti, pa saj tudi vse elemente v človeku lahko zapišemo s formulo. Res? Vse? Kakšna pa je formula za človeško duševnost, posebno za duševnost nas zaznamovanih? Kaj je tisto v nas, česar drugi ljudje nimajo?

Da, so, sem bivši kaznjenc. Zdi se mi, da sem celo podoben tistim iz zaporov, eden od najhujših plahih izgubljenec na prostosti in v zaporih, ki skoraj nič ne govori. Prične se razmišljanje o drugih stvareh, kot na primer o službi in stanovanju, o svojih težavah in po prihodu iz zapora o svojem početju med ljudmi, ki niso zaznamovani kot mi.

Da, ko bi človeka vsi ne zavržili, celo še starši! Ko sem po prvem zaporu prišel domov, je moje razočaranje doseglo vrhunec. Izključili so me dom, okolica in družba.

V zaporu se počutim varnega, tam moje delo upoštevajo. Zunaj me samo preganjajo. Ko človek pride drugič ali tretjič pred sodišče, se tam ne potrudijo več, da bi ugotovili resnico, temveč povratnike kar obsodijo, in to čim bolj strogo. Je to res? Imam prav? Vsi bivši kaznjenci, kot sem jaz, smo izredno občutljivi. Mišlimo, da bi nas ljudje morali razumeti, ti pa so trdno prepričani, da morilec, tatovi, goljufi in drugi ne zaslužijo veliko razumevanja, temveč jih je treba čim ostreje prijeti in jih »spakirati«, da ne bodo ali ne bom delal kaznivih dejanj (kradel).

Resnično sem prepričan, da je prav v tem ključna točka in povod za to, da se toliko bivših kaznjencev spet vrača v zapore.

Kaj pomaga zveneti ime »KPD«, če pa tam človeku ne vcepljajo samostojnosti, ga ne vključujejo v neposredno samoupravljanje in ga ne seznanjajo z resničnimi težavami, ki ga čakajo po vrnitvi na prostost. Vrnitev iz zapora prinese vsakemu kaznjencu tak ali pa še večji duševni preobrat, kot mu ga je prinesel prihod v zapor. Kmalu po prihodu v zapor dobi kaznjence občutek varnosti, ker se znajde med sebi enakimi, ki ga ne obsojajo. Zunanja roka pravice, roka tistih ljudi, ki bi se mu lahko maščevali,

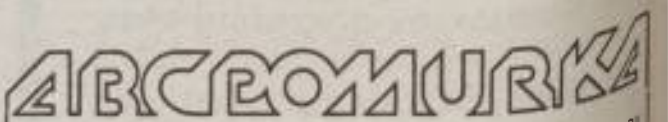
li, ne seže do njega. In kako je po prihodu domov? Človek je nenadoma izpostavljen vsem in vsemu, isto kot v zaporu. Če mu kdo vrže v obraz njegov prestop, ima pravico do tožbe, toda v tem primeru bi moral včasih tudi po trikrat na dan na sodišče in tudi to ti ne bi nič pomagalo. In kako se tak človek počuti, če mora tožiti koga, ki mu je rekel tat ali pa kaj drugega? Prav takrat bolj kot kadarkoli čutiš, da to si in smo. Čutiš se obtoženca, ne tožnika. In kakor da od vsehposod nenehno odmeva: »Zaznamovan!«

Zato se nam dogaja, da smo vsakokrat, ko smo na prostosti, v središču pozornosti med ljudmi

in da vsak gleda in kaže na nas in takrat takoj pomislimo, da bi spet rajši bili ali bili v zaporu kakor na svobodi in da bi od strahu kar umrli.

Zakaj nas družba zavrača in sovraži? Zakaj nam ne pomagajo, ne pa nas sodi kot največje krivce na svetu? Največji krivci niso nikdar kaznovani in za stirihi z dovolj denarja, in tako se naprej ostajajo na prostosti. Prosim vas, da ne bodite tako crngledi, da nas in nam pomagajte v novo in svobodno življenje in za našo prihodnost. Saj smo vendar tudi mi ljudje.

Slavko Topol
Ul. 17. oktobra 2
Murska Sobota

Kmetijsko gospodarstvo Rakičan razpisuje na podlagi sklepa delaveškega sveta dela in naloge poslovnega organa podjetja s 4-letnim mandatom z nazivom:

— glavni direktor

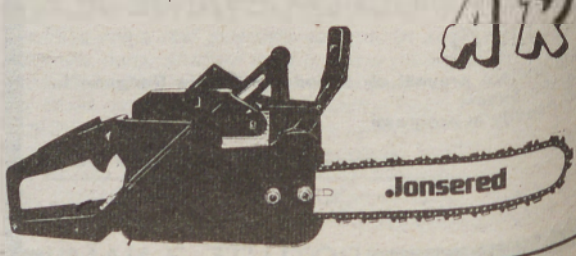
Kandidat mora poleg zakonskih pogojev izpolnjevati še naslednje: — da ima visokošolsko izobrazbo kmetijske ali ekonomske smeri — in štiri leta ustreznih delovnih izkušenj. Kandidati naj pošljejo svoje vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku po objavi na naslov: Kmetijsko gospodarstvo Rakičan, Lendavska 5, 8200 Rakičan, 69000 M. Sobota — z oznako »za razpisno komisijo«. Sklep o izbiri bomo kandidatom sporočili v 15 dneh po končanem izboru vloge.

Motorne žage

znane švedske firme JONSERED
tip 625 stanejo 7.004,00 din,
tip 2051 turbo pa 7.622,00 din

Prodaja: AVTORADGONA, PE

TRGOVINA, TEL.: 74 691

I. SOL — moški

Poraz Sobočanov in Ljutomerčanov

V drugem kolu tekmovanja v prvi slovenski odbojarski ligi za moške sta pomurska ligaša Pomurje iz Murske Sobotice in Emona Commerce Ljutomer igrala doma in ostala praznih rok. Ljutomerčani so izgubili z 0:3 v srečanju z Granitom iz Slovenske Bistrice, Pomurje pa prav tako z 0:3 z Mežico. Treba pa je povedati, da pomurska ligaša nista ponovila igre iz prvega kola, ko sta na trenutke zaigrala dobro in navdušila gledalce. V naslednjem kolu gostuje Pomurje v Celju, Emona Commerce Ljutomer pa v Mežici.

GOBEC (Pomurje) — eden od boljših igralcev

II. SOL — vzhod

TRI ZMAGE POMURCEV

V drugem, kolu prvenstva v drugi slovenski odbojarski ligi so bile pomurske ekipe uspešne. Odbojkarji Radenec so doma premagali Vuzenico s 3:1, Veržej pa prav tako s 3:1 Fužinarja II. V ženski konkurenci je Mladost v Murski Soboti premagala Celje II s 3:0. Pomurje je bilo prosto. V prihodnjem kolu igrajo — moški — Hoče-Radenci in Vuzenica; Veržej in ženske — Celje II; Pomurje in Paloma Branik III; Mladost.

SNL

Točka Nafti, visok poraz Mure

V devetem kolu prvenstva v slovenski nogometni ligi sta pomurska ligaša iztržila samo točko, kar je manj kot smo pričakovali. Nafta je v Lendavi igrala neodločeno z Jadranom Lamo iz Dekanov 1:1. Gol je po vodstvu gostov v drugem polčasu dosegel Pintarič z lepim strelom. Sicer pa Nafta, ki je nastopila brez poškodovanega Davida, z igro ni navdušila. Lendavčani so bili sicer bliže zmagi, med drugim je Rob zadel vratnico. Nepriznava hud poraz pa je doživela soboška Mura v Naklem, saj je izgubila tekmo z 1:6. Častni zadetek za Muro je dosegel Črnko. Skoraj nerazumljivo je, da igrajo Sobočan iz nedelje v nedeljo tako spremenljivo. V prihodnjem kolu igra Mura doma že v soboto s Slovanom. Nafta pa gostuje pri Steklarju v Rogiški Slatini.

CIRKVENČIČ (Mura) — najmlajši v moštvu

SOL — vzhod

Beltinka in Turnišče sama na vrhu

V osmem kolu prvenstva v slovenski odbojarski ligi vzhod so nogometaši Beltinke in Turnišče dosegli pomembni zmagi. Turnišče je v derbi tekmi kola doma premagalo vodilnega Železničarja iz Maribora z 2:1. Gola za Turnišče sta dosegla Markoja, mlajši in Rous. Gostitelji so tokrat zaigrali lepo in učinkovito, saj so znali izkoristiti napake gostov. Beltinka pa je v gosteh premagala Pekre—Limbuš z 1:0. Edini gol na tekmi je dosegel Hartman. Beltinčani so bili boljši tekme in imeli tudi nekaj priložnosti za gol, ki jih niso izkoristili. V naslednjem kolu je v Beltincih pomurski derbi med Beltinko in Turniščem. Tekma bo vsekakor zelo zanimiva, saj sta pomurska ligaša na vrhu lestvice.

MUJDRICA (Turnišče) — zanesljiv v obrambi

SRL — moški

Prepričljiva zmaga Pomurke Bakovec

V drugem kolu prvenstva v slovenski moški rokometni ligi je Pomurka Bakovec v Murski Soboti prepričljivo premagala Veliko Nedeljo, novince v ligi. Bakovčani so bili ves čas tekme boljši tekmelec in v vodstvu, tako da so zmagali brez večjih težav z rezultatom 30:20. Strelci golov: Stefan Lovenjak 10, Petek 6, Buzeti in Okreša po 4, Anton Lovenjak 3 ter Žugelj, Zalodec in Meolic po enega. V naslednjem kolu gostujejo rokometarji Pomurke Bakovec v Krškem.

II. RRL — vzhod

USPEH POMURSKIH EKIP

V drugem kolu tekmovanja v drugi republiški moški rokometni ligi vzhod so bile pomurske ekipe uspešne. Krog je doma z visokim rezultatom 35:12 premagal Velenje. Najboljši strelci pri Krogu: Varga 9, Meolic 6 in Kuhar 5. Polet je v Murski Soboti premagal Partizana iz Slovenj Gradca s 30:24. Najučinkovitejša strelca sta bila Škraban in Kreft, dosegla sta po 11 golov. Radgona pa je doma premagala Pivovarno iz Laškega z 27:25. Najboljši strelci: Merčnik 17, Benko 4 in Grah 3. V tretjem kolu igrajo — Slovenj Gradec: Radgona, Mladinec: Polet in Pivovarna: Krog.

NAMIZNI TENIS

Kus premagal Radgono

V nadaljevanju tekmovanja prve slovenske lige so Radgončani doma neprijetno in nepričakovano izgubili z ekipo Ingrad iz Celja, kar sicer še ni trajalo, vendar jim že zmanjšuje možnosti za prvo mesto. Največji krivec za poraz domačinov je bil nerazpoloženi Rihtarič, ki je dosegel le eno zmago, Kuzma in Žitek sta opravila svoje, v ekipo gostov pa je blestel soboški igralec Kus, ki igra z licenco za Ingrad, saj je kot za šalo premagal vse tri Radgončane. V ki igra z licenco za Ingrad, saj je kot za šalo premagal vse tri Radgončane. V drugem srečanju s Fužinarjem z Raven ni bilo težav, le Rihtarič je spet nepriznava izgubil z Bežakom. Radgončani so z 10 točkami na drugem mestu čakovano izgubili v gosteh z Jesenicami ter Kemičarjem. Rezultati: RADGONA—INGRAD 4:5 (Žitek—Štrlič 2:1, Rihtarič—Kus 0:2, Kuzma—Maras 2:1, Rihtarič—Štrlič 2:0, Fridrih—Maras 1:2, Kus—Kus 0:2, Rihtarič—Maras 0:2, Kuzma—Štrlič 2:0, Fridrih—Kus 0:2); RADGONA—FUŽINAR 7:2 (Kuzma 3:0, Fridrih 2:1, Žitek 1:0, Rihtarič 2:1).

V Ljubljani je bil republiški kvalifikacijski turnir za mladince, na katerem je v treh enakovrednih skupinah nastopilo 30 igralcev, med njimi tudi trije Pomurci, ki so se odlično odrezali, saj sta se Kus in Rihtarič uvrstila v prvo skupino na skupni TOP turnir, Sapač pa v drugo skupino. V skupini A je Sapač z rezultatom 5:4 zasedel četrto mesto, kar je njegova najboljša uvrstitev na republiških mladinskih turnirjih, Rihtarič je v skupini B z rezultatom 8:1 zasedel drugo mesto, izgubil je z zmagovalcem, Mariborčanom Bračkom. Kus je v skupini C z rezultatom 9:0 premočno brez izgubljenega seta zasedel prvo mesto.

M. U.

Hokej na travi

Prva zmaga ABC Pomurke

V tekmovanju medrepubliške mladinske lige v hokeju na travi je ABC Pomurka iz Murske Sobotice v Zagrebu premagala Marathona s 3:0. Strelci golov: Škrlec, Škrlec in Vidmajer. To je prva zmaga Sobočanov.

Vodita ABC in Lipovci

V Murski Soboti je bil drugi turnir za prvenstvo Slovenije v hokeju na travi. Rezultati — Lipovci: ABC Pomurka 3:1, Lipovci: Radgona 3:0 in ABC Pomurka: Lipovci 3:0. Vodita ABC Pomurka in Lipovci s po 6 točkami.

Športni ribolov

Matjašec zmagal na Sladkem Vrhu

V okviru krajevnega praznika Sladki Vrh je bilo tudi tekmovanje v športnem ribolovu. Sodelovalo je 29 ekip s 70 posamezniki. Lep uspeh so dosegli ribiči Gornje Radgone, saj so zasedli drugo mesto. Med posamezniki je zmagal Miro Matjašec šele po dodatni tekmi. V regularnem času so namreč trije tekmovalci zbrali enako število točk.

Nogomet

Mura: Slovan v soboto

Zaradi pomurskega derbija v okviru območne slovenske nogometne lige vzhod med Beltinko in Turniščem, ki bo v nedeljo, 21. oktobra 1990 v Beltincih, bo soboška Mura odigrala prvenstveno tekmo slovenske lige z ljubljanskim Slovanom že v soboto, 20. oktobra, v Murski Soboti. Tako bodo imeli ljubitelji nogometa priložnost, da si ogledajo obe zanimivi tekmi.

Biatlonci v Radencih

Od 10. do 18. oktobra je bila na pripravah v Radencih 14-članska državna biatlonska in kombinatorska reprezentanca. Priprave so potekale pod nadzorstvom športnega zdravnika dr. Franca Boharja. Istočasno pa so opravljali tudi posebno raziskavo o režimu tekočin v telesu. Tako so športniki polovico priprav uporabljali nizkogazirano in nizkomineralizirano mineralno vodo miral, drugo polovico pa navadno vodo. V času priprav so državni reprezentantje koristili športne objekte, dvorane in sauno, s katerimi razpolagajo Radenci.

POHOD NA KOSTANJEV PIKNIK

V soboto, 20. oktobra 1990, bo 6. tradicionalni pohod na kostanjev piknik, ki ga pripravljajo ZTKO, Društvo Partizan in Planinsko društvo Gornja Radgona. Pohodniki bodo štartali pri Vidmu ob Ščavnici ob 9. uri pri osnovni šoli, v Radencih ob 10. uri pri Radinu v Gornji Radgani ob 10. uri pri osnovni šoli. Cilj pohoda je Janžev hram, kjer bodo srečanje društva Partizan iz radgonske občine, družabne igre in pekljo bodo kostanj.

Kolesarstvo

Šoš in Hajdinjak prva

Kolesarski klub Stoga Viko iz Varazdina je bil organizator tradicionalne spominske kolesarske dirke Josipa Kraša s ciljem pri njegovi rojstni hiši v Vuglincu. Lep uspeh sta dosegla Simon Šoš in Dušan Hajdinjak, člana Kolesarskega kluba Pomurje iz Beltincev, bila sta prva. Šoš je zmagal v kategoriji mlajših mladincev, Hajdinjak pa pri starejših mladincih. Daniel Drvarič je bil šesti. S tem so kolesarji Pomurja sklenili letošnjo tekmovalno sezono.

KROS DELA V VELENJU

Sobočanke ekipne zmagovalke

V Velenju je bil 25. tradicionalni kros za pokale Dela. Tekmovanja so se udeležili tudi pomurski tekači in tekačice in dosegli lep uspeh, saj so dosegli kar tri prva mesta. Med mlajšimi pionirji B je zmagal Ščančar, pri starejših pionirjih A pa Kolar (oba Murska Sobotica). Hanzlič (Ljutomer) je bil pri mlajših pionirjih B tretji, Kavač (Lendava) pa pri mlajših pionirjih A četrti. V konkurenci članah je Marija Stevanec zasedla drugo, Manueta Pergar pa četrto mesto (oba Murska Sobotica). Ekipno je bila Murska Sobotica pri članah prva. V tekmovanju članov je Geza Grabar (Murska Sobotica) zasedel šesto mesto. V skupnem vrstnem redu je Murska Sobotica zasedla osmo mesto, kar je lep uspeh.

Strelstvo

Prehodni pokal Noršincem

Strelska družina Pomurka — Mesna industrija je pripravila tradicionalno tekmovanje v streljanju z zračno puško za prehodni pokal Pomurke. Sodelovalo je 36 ekip s 112 strelci iz vse Slovenije. Največ uspeha so imeli strelci Noršince, saj so s 1595 krogi postali skupni zmagovalci in prejeli prehodni pokal pred SD Koloman Flisar Tišina, 1592, in SD I. Pohorski bataljon Ruše, 1583 krogov.

Pri pionirjih je ekipno zmagala Olimpija iz Ljubljane s 528 krogi pred STT Trbovlje, 509, in Brestom iz Cerknice, 507 krogov, posamezno Nino Selan (Olimpija), 184, pred Domnom Kropinom (Ruše), 178, in Sebastjanom Žnidaršičem (Brest), 178 krogov. V konkurenci mladincev je zmagal Damjan Kandare (Brest) s 464 krogi pred Valentino Snoj (Ježica), 458, in Alešem Števanecem (Tišina), 454 krogov. Med člani so ekipno zmagali Noršinci s 1105 krogi pred Avgustom Majeričem Maribor, 1103, in Kovinarjem iz Štor, 1101 krogov, posamezno pa Vili Ravnika (Štor), 467, pred Brankom Malcem (Štor), 465, in Dragom Pertocijem (Tišina), 465 krogov.

ZMAGALI GOSTITELJI

Strelska družina Gančani je pripravilo meddružinsko tekmovanje v streljanju z malokalibrsko puško. Sodelovalo je 40 strelcev. Tekmovali so v ekipni in posamični konkurenci. Med ekipami so zmagali Gančani s 247 krogi pred Panonijo, 231, in Mesno industrijo, 221 krogov. Pri posameznikih pa je bil najboljši Jože Kovačič (Panonija) s 87 krogi pred Brankom Jeričem, 87, in Zvonkom Rebrico (oba Gančani), 84 krogov.

Drugič pokal Tišini

Na Tišini je bilo tekmovanje v streljanju z zračno puško za prehodni pokal krajevnih skupnosti Tišina, ki ga je pripravila domača strelska družina Koloman Flisar. Sodelovalo je 18 ekip in 56 posameznikov. Največ uspeha so imeli gostitelji, saj so ekipno zmagali s 835 krogi pred Noršinci, 823, in Avgustom Majeričem iz Maribora, 821 krogov. Pri posameznikih pa je z novim rekordom strelšča (285 krogov) zmagal domačin Branko Bukovec pred Renatom Belcem (Večer), 282, in Ljubom Špindlerjem (Noršinci), 280 krogov.

Zmagi Pomurke in Panonije

V prvem kolu prvenstva v drugi republiški strelski ligi sever je Pomurka Mesna industrija iz Murske Sobotice premagala Kovinarja z Mute s 1450:1411 krogov. Pomurski derbi med Panonijo in SCT iz Murske Sobotice se je končal z zmago Panonije s 1448:1413 krogov. I. Pohorski bataljon iz Ruš pa je premagal Elrad s 1454:1434 krogi.

— Šport invalidov —

Magdičeva in Ciman tretja

Pomursko društvo paraplegikov je v Radencih organiziralo republiško prvenstvo v kegljanju in šahu za paraplegike. Sodelovalo je 52 tekmovalcev iz 7 slovenskih regijskih društev. Lep uspeh so dosegli pomurski tekmovalci, saj so v ekipni uvrstitvi v kegljanju zasedli drugo mesto za ljubljanci in prehiteli Mariborčane. Pri posameznikih pa sta se izkazala Marija Magdič, ki je v šahu zasedla pri ženskah tretje mesto, in Bojan Ciman, ki je bil tretji v šahu. Prireditelj je lepo uspeh.

Judo

POKAL LENDAVE SOBOČANOM

V organizaciji Šolskega športnega društva Mladost Lendava je bilo tekmovanje v judu za pokal Lendave. Sodelovalo je blizu 110 tekmovalcev iz 18 klubov. Najuspešnejši so bili Sobočan, ki so v skupni uvrstitvi osvojili prvo mesto in prejeli pokal Lendave. Druga je bila ptujska Drava, tretja pa Impol iz Slovenske Bistrice.

Rezultati — pionirji — do 28 kg: 1. Rančigaj (MS); do 31 kg: 1. Žilavec, 3. Lesjak (oba MS); do 34 kg: 1. Hašaj, 3. Erniša (oba MS); do 38 kg: 2. Cikajlo, 3. Čuk (oba MS); do 42 kg: 2. Vaglič, 4. Tkalec (oba Lendava); do 46 kg: 1. Vehab, 2. Horvat, 3. Lazar (vsi MS); do 50 kg: 2. Pavlič (MS); do 60 kg: 3. Glažar (MS); nad 60 kg: 4. Kerec (MS). Mladinci — do 60 kg: 1. Mazouzi, 2. Šeruga (oba MS); do 65 kg: 2. Breznik (Lendava); do 71 kg: 3. Vehab (MS); do 78 kg: 1. Kos (MS), 4. Lešnjek (Le); do 95 kg: 3. Šadl (MS).

T. K.

— Šah —

ZMAGAL GABER

Na oktobrskem šahovskem hitropoteznem turnirju, ki ga je pripravilo ŠD Lendava, je sodelovalo 9 igralcev. Zmagal je Gaber z 8 točkami pred Hajošem, 7, Vido in Strbadom, po 5, in Ligatijem, 4 točke.

J. G.

SNL

Sloven	9	7	1	20:2	15	
Rudar (V)	9	6	2	25:11	14	
Ljubljana	9	6	1	27:8	13	
Radni	9	4	4	19:5	12	
Sokol	9	5	2	17:11	12	
Ljubljana	9	5	1	3	19:13	11
Maribor	9	3	3	3	9:11	9
Maribor	9	3	2	4	15:23	8
Maribor L.	9	3	2	4	11:19	8
Maribor L.	9	1	5	3	10:12	7
Maribor	9	1	5	3	9:11	7
Sokol	9	2	2	5	13:15	6
Radni (V)	9	1	4	4	10:14	6
Verita	9	2	2	5	9:21	6
Maribor	9	2	1	6	5:16	5
Maribor	9	2	1	6	6:21	5

SOL-vzhod

BEZVINKA	8	6	1	19:5	13	
TURNIŠČE	8	6	1	16:5	13	
Lendava	8	6	0	2	15:7	12
Darjani	8	5	1	2	21:10	11
Opatica	8	4	1	3	11:11	9
Komur	8	3	2	2	17:7	8
Maribor	8	3	2	3	11:13	8
Prebrija	8	2	4	2	6:9	8
Strojan	8	4	0	4	7:12	8
Partizan	8	2	3	3	10:11	7
Paloma	8	3	0	5	10:12	6
Paloma	8	2	1	5	7:14	5
Paloma	8	2	0	6	9:22	4
Paloma	8	0	0	8	4:25	0

PNL

Rezultati — 8. kolo	
Maribor-Radenci 2:1	
Maribor-Celje 3:0	
Maribor-Dobrovo 2:2	
Maribor-Mladost 2:1	
Maribor-Lipa 5:0	
Maribor-Radenci 0:0	

Maribor	8	4	3	1	15:6	11
Maribor	8	4	2	2	18:14	10
Maribor	8	5	0	3	14:10	10
Maribor	8	4	2	2	11:8	10
Maribor	8	4	1	3	15:10	9
Maribor	8	4	1	3	7:7	9
Maribor	8	4	0	4	9:9	8
Maribor	8	3	2	3	9:9	8
Maribor	8	2	3	3	10:12	7
Maribor	8	3	0	5	8:22	6
Maribor	8	2	1	5	14:12	5
Maribor	8	1	1	6	8:19	3

I. MNL MS

Rezultati — 3. kolo	
Maribor-Lendava 4:3	
Maribor-Panovci 4:5	
Maribor-Lipa 1:1	
Maribor-Lipa 1:1	
Maribor-Lipa 3:0	
Maribor-Lipa 2:2	

Maribor	8	7	0	1	35:12	14
Maribor	8	4	4	0	19:11	12
Maribor	8	5	2	1	19:12	12
Maribor	8	4	2	2	20:13	10
Maribor	8	4	2	2	20:17	10
Maribor	8	4	1	3	22:12	9
Maribor	8	3	1	4	19:16	7
Maribor	8	2	2	4	16:24	6
Maribor	8	3	0	5	12:24	5
Maribor	8	2	1	5	12:22	5
Maribor	8	1	2	5	15:21	4
Maribor	8	0	1	7	4:29	1

II. MNL MS

Rezultati — 7. kolo	
Maribor-Lendava 9:6	
Maribor-Panovci 2:3	
Maribor-Lipa 7:2	
Maribor-Lipa 1:1	
Maribor-Lipa 4:2	

Maribor	7	5	1	1	18:16	11
Maribor	6	4	1	1	21:8	9
Maribor	6	4	1	1	19:7	9
Maribor	6	3	2	1	19:9	8
Maribor	7	2	2	3	18:14	6
Maribor	6	2	1	3	14:14	5
Maribor	6	2	1	3	11:15	5
Maribor	6	2	1	3	9:16	5
Maribor	6	2	0	4	15:16	4
Maribor	6	0	3	3	11:22	3
Maribor	6	1	1	4	9:27	3

I. ONL Lendava

Rezultati — 7. kolo	
Maribor-Lendava 1:1	
Maribor-Lendava 3:1	
Maribor-Lendava 3:0	
Maribor-Lendava 3:1	

7	6	1	0	15:3	13
7	5	2	0	14:8	12
7	4	1	2	12:9	9
7	4	1	2	14:12	9
7	3	1	3	14:13	7
7	3	1	3	15:13	7
7	1	3	3	14:9	5
7	0	3	4	4:9	3
7	0	3	4	3:16	2
7	0	2	5	9:23	2

Demokratske spremembe po Evropi, predvsem pa v Sloveniji in Republiki Madžarski, so prispevale k hitrejšemu uresničevanju dolgotrajnih prizadevanj prebivalcev o madžarski meji in Slovencev iz Porabja, da se ponovno uredi in odpre mejni prehod Martinje—Gornji Senik. S tem bi bilo omogočeno neposrednejše komuniciranje med prebivalstvom obmejnih krajev, predvsem pa dana možnost Slovencev na drugi strani meje, da se prek najkrajše možne poti srečujejo s svojo matično.

Pri tem gotovo ni mogoče zanemariti dejstva, da so omenjeni napor prebivalcev na obeh straneh meje imeli podporo institucij prejšnje oblasti v Sloveniji in so bili sestavni del pogovorov s politiki iz Madžarske, ki se temu prav tako dajali načelno podporo. Vsem nam so tudi poznane aktivnosti odgovornih v občini Murska Sobota, da bi se omenjeni predlog udeležili.

Daljši in podrobnejši poseganje v zgodovino dogajanj okrog novnega odpiranja martinjskega mejnega prehoda na tem mestu ne bi imelo smisla. Zapišimo samo še to, da se je do sedaj, v veliki meri tudi zaradi neodločnosti slovenske oblasti, vse skupaj vedno končalo v neskončnem kolesju državnih birokracij. V Sloveniji smo neplodno govorili o potrebi konkretni pomoči pri delu slovenskega narodnega telesa v Porabju. Slovenci iz Porabja pa so morali še naprej prihajati v matično domovino prek nekaj deset kilometrov oddaljenega mejnega prehoda v Hodošu. Ta začarani krog se je tako vrtel leto za letom. Ljudem pa je počasi minevalo potrpljenje.

Po odločnih zahtevah prebivalcev tega dela Goriškega in Porabcev so letos nastali pomembni premiki. Medsebojna srečanja predstavnikov novih oblasti iz Republike Slovenije in Republike Madžarske ter okrogla miza na Trdkovi ob dnevu odprte meje so vili resnično upanje, da prehod končno bo. Prezgodnje veselje pa v zadnjem

času ponovno kalijo predlogi odgovornih institucij, ki predlagajo začasne rešitve v obliki maloobmejnega prehoda, ki bi bil odprt le tri dni v tednu (sreda, sobota, nedelja). Seveda so glavni argument potrebna finančna sredstva in predvidena relativno majhna frekvenca na prehodu.

V Socialistični stranki Slovenije Murska Sobota smo nekateri aktivno sodelovali v vseh dosedanjih aktivnostih, zato odločno nasprotujemo rojevanju nedonošenčka, ki bi bil potreben mnogih poznejših terapij za preživetje.

Zahtevamo, da se v Martinju odpre meddržavni mejni prehod, ki edini omogoča Slovencev iz Porabja, da prek tega prehoda lahko pridejo tudi v kulturno, politično in gospodarsko središče matične domovine. Vsaka kategorija prehoda, ki tega ne bo omogočala, ne bo izpolnila svojega osnovnega poslanstva in bo v smislu vsestranskega povezovanja Porabcev s svojo matico dokaj jalov projekt. Ljudem ob meji pa pesek v oči v zameno za visoke obljube. Zaradi tega je nujno, da ob načelni podpori najdemo tudi dovolj sredstev in za ta prehod ne postavljamo gospodarskih kriterijev, saj gre v tem primeru za slovenski nacionalni (vsaj tako upamo) projekt, ki ne more biti podvržen splošnim gospodarskim in drugim kriterijem zveznih in republiških institucij.

Ker smo medijski prostor preplavili z različnimi odprtimi pismi, tega sestavka namenoma nismo tako poimenovali. Upamo pa, da ga bodo odgovorni v republiki Sloveniji prebrali, našli v njem tudi svojo vlogo in odgovornost ter naredili vse, da se dobre namere in dolgotrajna prizadevanja ne spremenijo v manipulacijo z nekimi začasnimi rešitvami.

Geza FARKAS,
za Socialistično stranko Slovenije
Murska Sobota

KAJ IN ZAKAJ BOMO VRAČALI?

Včasih je veljalo »komunistično-proletarsko« pravilo: Tujega neče mo, svojega ne damo! Čeprav se časi spreminjajo, še dandanes velja isto pravilo, četudi ga izgovarjajo drugi ljudje in v zvezi z drugo problematiko.

Zemlja, ta svetinja in sreča vsakega človeka, ta naš kruh in življenje, je postala v zadnjih nekaj tednih ponovno »politični« problem. Vsi starejši se bodo z grenkim priokusom spomnili nacionalizacije in agrarne reforme v petdesetih letih. Nekdo, morda jih je bilo tudi več, žal se natančno ne ve, kdo so te pomembne osebnosti naše nove oblasti, se je odločil, da malo obudi spomin na preteklost. Tako so ga obudili tudi v zvezi s pobitimi domobranci, belogardisti in drugimi nekdanjimi domačimi izdajalci. S tem so seveda vzburili veliko ljudi — predvsem tistih, ki so bili po vojni oškodovani tako ali drugače, zaprti in preganjeni — češ da bodo dobili celo priznano delovno dobo za tista leta; medtem pa bi radi nekdanjim pravim borcev odvzeli še tisto skromno pokojnino. Morda jo bodo razdelili med nekdanje »bele«. Kam smo prišli? No, pa pustimo to, kar lahko vsak dan slišimo in beremo. Naj se malo pobliže ustavim pri na novo odprtem problemu vrnitve zemlje, ki so jo po vojni zaplenili tujim oblastnikom oz. našim »kulakom«, kot pravi Partija.

V tistih časih so bili vsi mali ljudje srečni, da jim bo nova oblast oz. družba omogočila normalno življenje. Nekaterim je dala več, drugim manj, vsi pa so nekako živeli. Oškodovani so »moralo« biti tiho, kajti bili so zametki kapitalizma, ki ga takratna povojna socialistična oblast ni mogla sprejeti. To so bili časi, ko so ljudje drugače mislili zaradi odnosov s takratno ZSSR in Stalinom, saj so od njih pričakovali največ. Stvari so se zapletle, spomini na stalinistični režim pa so še dolgo ostali. Zemljo so takrat vzeli tudi cerkvi, ki se danes bori, da bi jo dobila nazaj. Prebiramo lahko članke o obubožanih duhovnikih in solze ti pričejo, ko jih vidiš, kako se vozijo v najboljših avtomobilih. Torej, vrniti zemljo, da bodo še močnejši in glasnejši, in pri tem pozabiti, koliko gorja so med NOB pretrpeli naši starši in stari starši prav zaradi škofa Rožmana in njegovih somišljenikov. Če bomo brskali po spominih v zvezi s cerkvijo, potem SPRAVA, ki smo jo opevali in jo še vedno na veliko opevamo, še dolgo ne bo našla trdnih tal. Zopet se oddaljujem od zemlje, za katero se bodo nekateri kmetje, predvsem v obmejnih območjih, začeli bati. Vrnili naj bi jo torej tistim, ki jim je bila nekoč odvzeta. Teh je veliko, saj jih ogromno prihaja na zemljiške skupnosti prijavljati svoje pravice. Med njimi, kot navaja v Delavski enotnosti Bernarda Peček, je tudi veliko tujcev, predvsem Avstrijcev. Nekdanji avstrijski lastniki zemlje, ki jim je bila pri nas odvzeta po vojni, niso tako neumni in izkori-

stijo vsako priložnost, ki se jim ponudi. Če bodo morali vrniti zemljo, odvzeto našim, zakaj je ne bi še njim. Seveda bo moral preteči še veliko vode, preden jim bo uresničila skoraj neumnost želja. Na območju Apurške doline je veliko takšnih kmetov, ki so po vojni dobili ali tudi odkupili zemljo izgnanih avstrijskih državljanov. Na njej živijo že veliko let, jo obdelujejo, seji pa bodo začeli živeti v strahu, da jo izgubijo. Kar precej jih poznam, ki se jim zdi to neumno sploh ne razmišljajo o tem, da bi »svojo« zemljo kdaj vrnili. Moral so jo pošteno plačati na tujem ali drugačen način. Kdo jim bo povrnil stroške za delo, ki so ga opravljali vsa povojna leta na tej zemlji? Baj je vprašanje oškodovanih, ki so jih — ali pa tudi niso — plačali nekdanjim lastnikom. Tukaj bo zopet nekdo dobil po grbi, če ne drug, bo to država, s tem pa mi vsi skupaj.

Toliko aktualnih problemov imamo, ki jih ne znamo rešiti, pa nam misel vedno uhaja »nazaj«. Zakaj je bila zemlja odvzeta vsem tem, ki jih omenjam. Ali moram res toliko govoriti o agrarni reformi, o želji takratnih ljudi, da bi vsi živeli enako dobro (žal se je to z leti izničilo) — so eni na ta račun prav dobre živele in živijo še danes — in se ti lahko našteval. Zdaj, ko smo na kopali socializem in misli na mogočni kalup sovjetskega socialističnega komunizma in nam srce vedno bolj »kapitalistično« bije, bomo začeli verjeti, da bo treba popraviti tudi te Titove napake. Ponovno so vsega krivi komunisti, saj so le-ti jemali, davili drugim, sebi pa pri tem polni žepi. Tako jih danes misli voditi več tudi v zvezi z odvzeto zemljo. Torej so krivci naredili tudi nekaj dobrega in humanega, kajti katera druga oblast tega ne bi storila. Ljudem so dali strobo nad glavo, možnost za prenehanje in delo. Današnja oblast misli drugače, ne rečem, da vedno slabše, vendar ga tudi lomi. V pravu s prijateljem, ki je trdil, da od komunistov vse življenje ni dobil ničesar in da tudi od današnje oblasti ne pričakuje ničesar, sem poudaril to, da nekoč ni nič dobil, tudi danes ne bo, kajti ko pa se mu zgodi, da mu prej kaj vzamejo. Je namreč lastnik zemlje, ki jo je kupil po vojni in je bila last izgnancev iz Avstrije.

Ja, takšna je ta reč. Danes ne veš, kako bo jutri! Časi mirnega življenja so mimo. Dolgo bo trajalo, preden bomo zajedrali in spoznali, da nam bo lahko le sedanje življenje in misel na jutri z dobrim delom omogoči napredek tudi v zvezi s tako imenovano SPRAVO med ljudmi v naši domovini.

Bojan Macut

Se vam zdi, da živite varno?

ŽIVLJENJSKO
ZAVAROVANJE

Če lahko mirnega srca obkrožite teh sedem točk, ste na dobri poti:

Vaša varnost
so zavarovani

1

in prihranki
pred inflacijo.

Vsako leto

2

se povečujejo.

Z vašim
partnerjem
zagotavljata varnost

3

življenjskim
si vzajemno
skupnega življenja.

Ko se vam
dobite dodatna
miren začetek

4

rodi otrok,
sredstva za
novega življenja.

Zagotovili ste
šolanje

5

sredstva za
otrok.

Starost vas ne skrbi,
da boste uživali
varčevalne

6

ker že danes veste,
sadove razumne
odločitve.

Tudi, če bo šlo
kaj narobe,
prebrodili z

7

v življenju kdaj
boste krizo
manjšimi težavami.

Z izpolnitvijo zavarovalne police, Življenjskega zavarovanja pri Zavarovalnici Triglav z enim podpisom lahko izpolnite vseh zgornjih sedem točk.

zavarovalnica triglav

KER ŽIVLJENJE POTREBUJE VARNOST

STUDIO NIT KOPER

Če še niste, postanite naročnik VESTNIKA...

NAROČILNICA

NAROČAM VESTNIK

Časopis začnite pošiljati od dne

Ime in priimek

Naslov: kraj, ulica, hiš. št.

Podpis:

Datum:

Naročilnico natančno izpolnite s tiskanimi črkami, izpolnite in pošljite na naslov: VESTNIK, 69000 MURSKA SOBOTA, Titova 29.

... in to zagotovo ne bo zgrešena odločitev:

- na cenen način boste spoznali svet okrog sebe,
- prihranili boste več kot 30%
- dobivali ga boste na dom,
- imeli boste do 20% popusta pri storitvah (mali oglasi, ipd),
- sodelovali boste v nagradnih akcijah za naročnike...

BANKA

A BANKA D. D. LJUBLJANA

Z DENARJEM POSLUJEMO PODJETNO!

LETNE OBRETNOSTNE MERE ZA VEZANE DINARSKÉ VLOGE OBČANOV

nad 3 mesece	25%
nad 6 mesecev	26%
nad 12 mesecev	27%
nad 24 mesecev	28%
nad 36 mesecev	29%
Dinarske hranilne vloge na vpogled	10%
Tekoči in žiro računi občanov	9%

VPLAČILO DELNIC

Denar lahko naložite v nakup delnic.
Prednostna delnica ABANKÉ vam prinaša
dobiček ki je 4% večji od obrestne mere za
nenamenske vloge, vezane nad 1 leto.
Redna delnica vam daje pravico do dela dobička
banke in možnost upravljanja vaše banke.

PLAČILNA KARTICA ABANKA VISA

Sodoben način življenja zahteva sodobno
poslovanje. Kartica ABANKA VISA vam omogoča
brezgotovinsko plačevanje blaga in storitev na
številnih prodajnih mestih doma in v tujini.

DEŽURNI TELEFON

Naša bančna ponudba je tako obširna, da je ne
moremo predstaviti v enem oglašju. Obiščite nas, ali
pa pokličite dežurni telefon 061 311 926 in
062 27 174 kjer vam bomo od ponedeljka do
petka od 7.30 do 18.00 in v soboto od
7.30 do 12.00 odgovorili na vsa vprašanja
o našem poslovanju.

BANKA PRIJAZNIH IN PODJETNIH LJUDI

AGROMERKUR

ogromerkur

proizvodnja perutninskega mesa p.o.
Murska Sobota

Obveščamo cenjene kupce, da
bomo

RAZPRODAJALI ŽIVE KOKOŠI

težine 3,6 kg, po 50,00 din za komad, vsak dan razen nede-
le 19. oktobra 1990 dalje od 8. do 16. ure na dvorišču Agro-
merkurja v Murski Soboti in od 7. do 12. ure na farmi v Gornjih
Retrovcih.

Prodaja za lendavsko območje bo organizirana na dvorišču
AGROMERKUR Lendava. Naročila sprejemamo vsak dan v dopoldanskih
urah v vrtnarici TMK Lendava ali po telefonu št. 75-001 in
75-002.

Priporočila se AGROMERKUR Murska Sobota!

VRTNICA
Mladinska 9
BELTINCI

cvetličarna
MARIA FERENČAK

Trnje 58

Tel.: (069) 70-560
69232 ČRENŠOVCI

Obveščamo stranke, da bomo pričeli sprejemati naročila za aranžmaje in
cvetje za dan mrtvih.

Se naprej se priporočamo s pestro izbiro rezanega cvetja in lončnic iz uvo-
za. V zalogi imamo sveče in suhe aranžmaje.

Po naročilu izdelujemo vence, ki jih dostavljamo na dom.

PRIPOROČAMO SE!

18. OKTOBRA 1990

Soboški sklad stavbnih zemljišč v minusu

Kako pokriti 1,1 milijona dinarjev primanjkljaja — Bo nova zakonodaja rešila
probleme — Vprašljiv načrt blokvske gradnje v letu 1991

V prvih devetih mesecih letos
ima Sklad stavbnih zemljišč ob-
čine Murska Sobota več kot mili-
on sto tisoč dinarjev primanj-
kljaja, kar je med drugim posledica
tega, da banke več ne odo-
bravajo sredstev za premoščanje
trenutnih likvidnostnih težav. V
zdajšnjih zaostrenih gospodar-
skih razmerah pa zaradi manjših
potreb stanovanjskega gospodar-
stva, predvsem krajevnih skup-
nosti, ki ne premorejo dovolj de-
narja, niso mogli izpolniti vsega
načrtovanega. To velja v prvi vr-
sti za usmerjeno družbeno grad-
njo, čeprav jim tudi pri usmerje-
ni zasebni in obrtni gradnji ne
gre vse po načrtih. Zato je nujno,
da se v čim krajšem času rešijo ti
problemi, zlasti glede oddajanja
parcel v Beltincih jug in za Bla-
govno-transportni center v Mur-
ski Soboti, da bi do konca leta
dobili povrnjen vsaj nekaj de-
narja.

To je bilo med drugim slišati
na seji soboškega izvršnega sve-
ta, na kateri so osrednjo pozor-

nost namenili pregledu finančne-
ga poslovanja Sklada stavbnih
zemljišč in prihodnjim nalogam.
Ker je to področje povezano s
procesom razlaščenja in v znatni
meri napaja občinski proračun,
soboška vlada teh zadev ne na-
merava pustiti v nemar. Še več! Iz
upravnega sklada so namreč vr-
sto zadev prenesli na občinski iz-
vršni svet, ki si bo prizadeval, da
že do konca leta 1990 pokrije ne-
gativno razliko med prihodki in
odhodki. Veliko pa si obetajo
zlasti od sprejema nove zakono-
daje, ki naj bi prinesla spremem-
be in s tem natančneje uredila
pristojnosti in odgovornosti na
tem pomembnem področju. Če
bi imeli urejene lastninske odno-
se, da bi odpadli marsikateri pro-
blemi, so opozorili člani soboške
vlade, in bi lažje izvedli oddaja-
nje zemljišč.

Po temeljiti razpravi so skleni-
li, da bodo od Geodetske uprave
terjali takojšnjo uresničitev do-
govorjenega o sporočanju po-
trebnih podatkov, s stanovanj-

skim denarjem naj bi reševali li-
kvidnostne težave, manj po-
membne primere pri pridobiva-
nju stavbnih zemljišč pa bodo
prenesli v prihodnje leto. Skupaj
z Blagovno-transportnim cen-
trom bodo sklenili kupoprodaj-
no pogodbo, za ureditev naselja
Beltinci jug je treba takoj urediti
lastninske odnose in začeti z
dražbo za zemljišča in njihovo
prodajo, za dokončno povezavo
Gregorčičeve ulice v Murski So-
boti pa bodo dodatno odkupili
še eno hišo, ki statično ne bi zdr-
žala obsežnih del. Hkrati pa naj
bi ugotovili višino najemnin za
poslovne prostore, da bi se izo-
gnili raznim špekulacijam. Za
zdaj so soglašali le z 11 od 37 za-
dev pri ponudbah in pogodbah
za nakup nezazidanega stavbne-
ga zemljišča v soboški občini.
Vprašljiva pa je tudi priprava na-
črta za pridobivanje stavbnih
zemljišč za blokvske gradnje v
letu 1991, saj ni na pretek ne
kupcev kot tudi ne zazidljivih
površin. Milan Jerše

Ko manjšinsko srce krvavi

Svojo intimno bolečino, nekakšno
romsko svetobolje, je razgrnil pred
polnim auditorijem Bela Cener, po
nosni, kljubovalen Rom iz Vanče
vasi, ko je skoraj moledujoče prosil
za tistih »pet minut, ki naj jih gospod
Pučnik poklonijo«
njemu. Aparat je pognal svoja administrativna kolesa
in objubil so mu, da bo tudi on pri-
šel nekod na vrsto, bogve kdaj, tam
v Ljubljani.

— Samo pet minut prosim, da-
nes, po tej preditvi — je ostal neo-
maje.

In res, čakajoč tam ob stopnicah,
je Bela Cener lahko odprl svoje sr-
ce.

To je poskušal že prej, na shodu
socialdemokratov — kjer so bili
domnevno v večini pripadniki stran-

ke — ko so se nekateri pokrovitelj-
sko posmihali svojevrstni govornici
Roma, ki je izlil svojo bol, rekoč:
»Moje srce je tudi iz mesa in krvi,
kot vaše, vendar moje zelo trpi...«
Pripovedoval je o brezperspektivno-
sti svojega naroda, ki je, ob zatonu
Socialistične zveze ostal brez po-
krovitelja, govoril je o fragilni rom-
ski neenotnosti. Če je usoda Slo-
vencev težka, potem je romska dva-
krat bolj žalostna, saj ne pripadamo
nikamor. Za italijansko in madžarsko
narodnostjo, ki imata velike pravice,
stojita matična naroda, in ne daj
Bog, če pride do razkola, onadva
imata kam, mi Romi pa bomo ostali
tu in, čeprav to komu ni všeč, se bo
naša usoda prepletala... — je
brez diplomatskega leporečja nani-

zal dejstva in na koncu je zaprosil za
»pet minut, da na štiri oči razložim
predsedniku, kar še ni za javnost...«

Kaj boli Bela Cenerja, Roma iz
Vanče vasi? To, da osnutek nove
slovenske ustave ni pravičen do
njih, da ne govori o Romih, razen,
če upoštevamo pojem »etnične sku-
pine«. Vendar: kar nima imena, za
marsikoga ne obstaja. Posebno v
teh nenavadnih časih. Čeprav je
Madžarom in Italijanom dano mnogo
več kot le priporočilo za narodno-
stno komisijo pri slovenskem parla-
mentu — kar je dr. Pučnik lahko po-
nudil Beli Cenerju — tudi nad njimi
kot Demokratec meč visi manjšinska
usoda.

Ella Pivar

DENACIONALIZACIJA

ZAKON ZARADI IZJEM

Naš ugledni gost na okrogli mizi o denacionalizaciji Jože Sedonja je v pojasnilu, ki smo ga objavili neda-
vno, med drugim zapisal: »Tretja oseba, ki je pridobila nepremičnino na zakoniti način v last ali razpolaganje,
uživa stvarnopravno varstvo in nima po sedaj veljavnih predpisih nobene obveznosti do prejšnjega lastnika.«

Takle uvod smo zapisali zato,
da bi »razorožili«
tiste, ki so bili
nekoč lastniki premoženja ali pa
na neki drugi pravni podlagi trd-
no upajo, da ga bodo dobili vr-
njenega. Po sedaj veljavnih pred-
pisih je malo možnosti za to, kaj-
ti premoženje je bilo preproda-
no, »tretja oseba«
pa uživa stvar-
nopravno varstvo. Tudi zakon o
začasni prepovedi sečnje v goz-
dovih v družbeni lasti in začasni
prepovedi prometa z nepremi-
čninami v družbeni lasti ni zašči-
til razlaščenec in njihovih na-
slednikov, saj je v 1. členu dolo-
čil, da se »do 30. junija 1991«
pre-
pove promet z nepremičninami,
s katerimi razpolagajo družbeno-
politične skupnosti.«
to pa so
občine, republika. Družbeno-
politična skupnost torej ne more
prodati nepremičnin, ki jih je
pridobila na različne načine, pa
tako tudi ne tistih, ki so ji »osta-
le«
po nacionalizaciji. Drugače
je z drugimi lastniki oziroma
upravljalci, saj ti zakonsko niso
onemogočeni pri razpolaganju z
nepremičninami, pa tako tudi ne
s tistimi, ki so jih pridobile (na
tak ali drugačen način) z nacio-
nalizacijo. Ker pa se v marsikate-
rem podjetju hoje, da bo prej ali
slej izdan zakon, ki bo tudi njim
onemogočil prosto razpolaganje
s takimi nepremičninami, zdaj to
premoženje prodajajo. Na ta na-
čin prihajajo do denarja; tisti pa,
ki te nepremičnine kupujejo, pa
delajo dobre kupčije, saj objekte
in drugo kupujejo po knjižni
vrednosti, za katero pa vsi vemo,
da je nerealna — nizka. Kupci

ne tvegajo preveč, kajti kot do-
bronamerne uživajo pravno var-
stvo.

Pomanjkljivost zakona je
spodbudila Združenje lastnikov
razlaščenega premoženja Lju-
biljana k sestavi poziva širši slo-
venski javnosti. Pravilno ugotov-
ljajo, da zakon o moratoriju
(odlogu) ni dosegel svojega na-
mena, saj se nanaša le na lastni-
no družbenopolitičnih skupnosti,
ne pa tudi drugih pravnih oseb
(podjetja in drugi). Moratorij za-
jema samo do 2 odstotka razlaš-
čenega premoženja v družbeni
lasti, preostalo pa je izvedeno in
prepuščeno prostemu prometu.
V Združenju podučujejo: Zakon
pa se nikoli ne dela za izjeme
ampak mora zajeti splošno soci-
alno stanje. Ker torej promet z
nepremičninami ni prekinjen, se
izigrava pravni interes razlašče-
nih lastnikov, ki utegnejo ostati
praznih rok tudi po sprejetju za-
kona o denacionalizaciji. Vode
Združenja lastnikov razlaščenega
premoženja so zdaj pozvali
Skupščino Republike Slovenije,
naj v najkrajšem možnem času
sprejme dopolnila k Zakonu o
moratoriju, v katerih naj bi bilo
določeno, da velja prepoved pro-
daje nepremičnin ob družbeno-
političnih skupnostih še za druge
pravne osebe (podjetja in druge).
Združenje tudi napoveduje, da
bo uporabilo vsa možna pravna
sredstva, da se izigravanje pre-
povedi in že opravljene prodaje
razveljavijo. Tudi morebitne
kupce poziva, naj se ne bi prena-
glihli z dvomljivim nakupova-
njem.

Domači razlaščenec in njihovi
nasledniki lahko imajo upanje,
da bodo dobili vrnjene svoje ne-
premičnine, denarno odškodni-
no ali odškodnino v kaki drugi
obliki. Drugače je s tujci, katerih
premoženje je bilo nacionalizira-
no po Zakonu o nacionalizaciji
zasebnih gospodarskih podjetij
(Uradni list Jugoslavije, številka
98/46 in 35/48). Zanje (tujce) ve-
ljuje določbe mednarodnih po-
godb, ki jih je Jugoslavija skleni-
la z državami, katerih državlja-
nom je bilo premoženje naciona-
lizirano. Tako je Jugoslavija
sklenila pogodbo o ureditvi do-

ločenih premoženjskopравnih
vprašanj z Republiko Avstrijo
(19. 3. 1980), ki je bila ratificira-
na in je akt objavljen v »Medna-
rodnih pogodbah«
9/81 (Doda-
tek Uradnemu listu SFRJ).
Ustrezne pogodbe so sklenjene z
drugimi državami. Tisti tujci, ki
so bili oškodovani zaradi nacio-
nalizacije imetja, ki so ga imeli v
Jugoslaviji, so dobili odškodnino
v svojih državah, le-te pa so, če
so sodelovale v vojni proti nam
in zato bile dolžne plačati od-
škodnino, dale za toliko manjš
odškodnino. Tipanje tujih drža-
vljanov, ki se zdaj zgrinjajo na
občine, da bi evidentirali ali pa
celo zahtevali vrnitev premože-
nja, je potemtakem izgubljanje
časa, po drugi strani pa vznemir-
janje naših ljudi, še posebno v
primerih, ko tujci »napadajo«
sedanje dobroverne lastnike. Ti
pa so po zakonu zaščiteni in naj
kar lepo v miru še naprej obdelu-
jejo svoje njive in vinograde.

S. Sobočan

Maloobmejno menjavo
z Madžarsko naj bi
oprostili carin in dajatev

Maloobmejna menjava brez carin in davkov

Naš izvoz so prizadeli
visoke cene naših izdel-
kov in procesi liberali-
zacije pri sosedih, ki so
omogočili, da kupujejo
na tržišču Zahodne Ev-
rope, kjer so izdelki za
20 do 45 odstotkov ce-
nejši.

Že 8. ali 9. oktobra naj bi
zato predstavnik madžarske-
ga ministrstva za zunanjo tr-
govino Miklos in Zveznega
sekretariata za zunanjo trgo-
vino Jugoslavije Mihailović
podpisala meddržavni spora-
zum, ki bo reguliral trgovin-
ske odnose v maloobmejnem
prometu med Madžarsko in
Jugoslavijo. Po tem sporazu-
mu naj bi bil izvoz in uvoz
blaga v obe smeri do vredno-

Za poslovanje v malo-
obmejnem prometu sta
se pred časom v Sloveni-
ji registrirali še Agro-
tehnika in Slovenijales.

sti 20 milijonov dolarjev
oproščen plačila carine in da-
jatev. Po sporazumu morajo
biti izvozniki, uvozniki in po-
trošniki tako uvoženega blaga
za območja maloobmejnega
pasu. S tem ukrepom naj bi
pomagali na noge sloven-
ski maloobmejni menjavi blaga
z Madžarsko. V lanskem
letu so slovenski nosilci ma-
loobmejnih poslov z Madžar-
sko — Zunanja trgovina
ABC Pomurke — v maloob-
mejnem prometu izvozila za
2,6 milijona in uvozila za 3,6
milijona dolarjev blaga. Le-
tos v 8 mesecih je izvozila le
za 1,2 in uvozila za 2 milijona
dolarjev blaga.

Manj prometa (4,72 milio-
na dolarjev) so imeli v malo-
obmejni menjavi letos v
osmih mesecih tudi v Mercatorju.
Od tega so uvozili blaga
za 2,8 in izvozili za 1,92
milijona dolarjev. Tudi v
Emoni so potrdili, da je ma-
loobmejna menjava postala
nezanimiva. Bara Balazs iz
Emone, ki je tudi delegat v
GZ Jugoslavije, pa je opozo-
ril na glavni problem, da mora
biti blago v maloobmejni
menjavi izdelano ali dodela-
no in tudi prodano na ob-
močju maloobmejnega pasu.
Tako bo madžarsko blago
možno prodajati npr. v Len-
davi, M. Soboti, Varaždinu,
Subotici in drugje ob meji.
Madžari pa so na blagovno
listo menjave zapisali potre-
be po zamrzovalnikih, plin-
skih pečeh, žici za ograje
ipd., česar pri nas ne izdeluje-
mo na območju maloobmej-
nega pasu. Naša stran prista-
ja na uvoz blaga, izdelanega
kjer koli na Madžarskem, le
da mora biti dodelano ali
prodano na maloobmejnem
območju. Različni pogledi
obeh strani bodo kljub bliž-
njemu podpisu sporazuma o
oprostitvi carin in dajatev po
mnenju gospoda Balazsa
vplivati, da se bo menjava
povečala šele leta 1991.

Boris Hegeduš

AVTOMOBILNI PROMET
Murska Sobota p.o.

TURISTIČNA AGENCIJA
Klas

69000 Murska Sobota,

Kidričeva 10, telefon (069) 22-649, 22-606.

telefax (069) 22-718

VABIMO VAS, DA SE NAM PRIDRUŽITE
NA PRIJETNIH POTOVANJH
ZA PRAZNIČNE DNI

RIM, 5 dni, od 28. 11. do 2. 12. 1990
GRČIJA, 5 dni, od 23. 11. do 27. 11. 1990; od 27. 11. do
2. 12. 1990
BRNO — PRAGA, 3 dni, 29. 11. do 1. 12. 1990
BUDIMPEŠTA, 1 dan, 29. 11. 1990
TRBIŽ, 1 dan, 17. 11. 1990
TRST, 1 dan, 24. 11. 1990

***** NAŠE POVABILO * VAŠA ODLOČITEV *****

Vse informacije lahko dobite po telefonu:
M. Sobota (069) 22-606, G. Radgona (069) 74-098
Lendava (069) 75-002, Ljutomer (069) 82-578

MESEC POŽARNEGA VARSTVA

V Krašjih in Domanjševcih se ne morejo pohvaliti

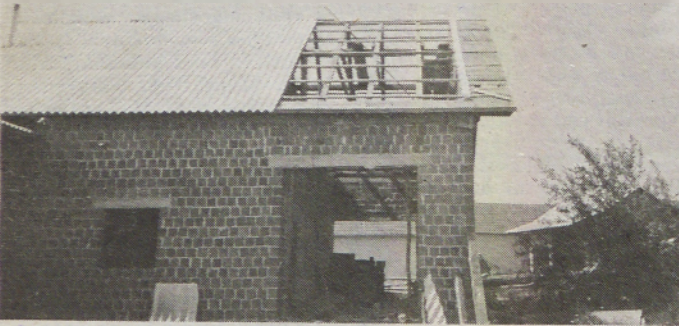
V Pomurju imamo zelo razvajočo gasilsko dejavnost, saj deluje samo v soseski občini 131 gasilskih društev. Prostovoljna gasilska društva so tudi v marsikaterem kraju nosilec številnih aktivnosti razvoja ter družbeno-političnega, kulturnega in športnega.

move tudi primerno vzdržujejo, saj se zavedajo, da so jih zgradili z lastnimi sredstvi in delom. Med številnimi gasilskimi društvi v soseski občini, ki se lahko pohvalijo, da so v preteklosti veliko storili za razvoj kraja in požarnega varstva, pa imamo tudi bele

jejo po zasebnih hišah. Ne mislimo, da bi se v teh težkih časih morali lotiti gradnje večjih ali velikih gasilskih domov, kot jih imajo ponekod, temveč majhne, za kraj primerne vaško-gasilske doma, ki bi ga lahko koristno uporabljali vsi krajanje. V Krašjih se namreč zadovoljujejo z gasilskim domom, ki lahko ima le zgodovinsko vrednost, nikakor pa ne more služiti potrebam današnjega časa in požarnega varstva. Gasilski dom v Krašjih tudi sameva kot edini te vrste v soseski občini in tamkajšnjih gasilcev in krajanov ne moti, da imajo v sosednjih krajih lepo urejene va-

ško-gasilske domove. V Domanjševcih so sicer letos začeli z gradnjo shrambnih prostorov za gasilsko opremo, vendar pa so ostali na pol poti, saj so objekt pustili nepokrit in propadanju, preden so ga zgradili. Res je sicer, da je težko zbrati potreben denar, vendar pa bi z malo dobre volje lahko vendarle objekt primerno zaščitili. V mesecu oktobra mesecu požarnega varstva, ko bomo več kot običajno govorili o problematiki požarnega varstva v posameznih občinah in krajih, bi morali spregovoriti tudi o takih primerih.

F. Mauček

Malomaren odnos do novega gasilškega objekta v Domanjševcih.

nega dogajanja. Večina gasilskih društev se je tudi sodobno opremila, saj imajo z moderne motorne brizgalne, gasilska vozila in drugo potrebno gasilsko opremo. V večini krajev so si gasilski skupaj z drugimi krajinami zgradili lepe vaško-gasilske domove, ki so okras kraja ter prostor za razne prireditve in shajanja. Te do-

vrane. Med te vsekakor sodita gasilski društvi v Krašjih in Domanjševcih, ki sta doslej pokazali premalo volje do reševanja prostorskih potreb, to je prostora, kjer bi lahko primerno shranili gasilsko opremo, ki je precej draga, in kjer bi se krajanje lahko shajali. Tako pa se zadovoljujejo s tem, da gasilsko orodje shranju-

Osamljen gasilski dom v Krašjih.

Jesen in nevarnost na cesti

Število prometnih nezgod in posledice le-teh ob dejstvu, da je prometna varnost na pomurskih cestah najslabša v jesenskih in začetnih zimskih mesecih, mi dajejo pobudo, da ponovno opozorimo na nevarnosti in pasti, ki nas v tem letnem času spremljajo med vožnjo in udeležbo v prometu.

Pomurje — žitnica Slovenije, kot ga radi imenujemo, je s svojo gosto in današnjim razmeram prilagojeno cestno mrežo prav v sedanjem času deležno povečane nevarnosti, saj se iz notranjosti Slovenije valijo kolone vozil z namenom, da se Pomurci, ki so se leta in leta izseljevali, oskrbijo s prepotrebno ozimnico, ali da priskočijo na pomoč pri spravilu pridelkov. Ob upoštevanju, da se vremenske razmere zelo hitro spreminjajo in da se vozniki spremembam prilagajajo z zamudno, bi v prvi vrsti opozoril na nevarnost, ki jo prinesejo hitrosti, ki so se zmeraj poglaviti vzrok za prometne nezgode. Glede na to, da je cesta v jesenskem času dodatno onesnažena, ko nanjo kmetijski stroji nanesejo zelo spolzko blato, da je vidljivost mnogokrat močno zmanjšana, da so vozila preobremenjena in da je zaradi še ugodnih temperatur na cestah veliko število pešcev, kolesarjev in voznikov koles z motorji, bi apeliral

na vse voznike, da hitrosti dejansko prilagajajo trenutnim razmeram.

Kdo neki se bo vračal iz rojstne vasi, ne da bi spil nekaj kozarcev in morda samo enega preveč. Ste razmišljali o tem, koliko počasnejša so vaša opazovanja in reagiranja, če kaj spijete, pa čeprav se še ne počutite vinjeni? In o tem, kako nevarna je vožnja z zarošenimi stekli, ko skozi stranska in zadnje steklo ne vidite, kaj se dogaja ob strani in za vami. Vse te tegobe prinaša jesen in zima ob tem, da je prav jesen najnevarnejša, saj se do zime teh težav že navadimo.

Ker je z dneva v dan noč daljša, bi vas radi opozorili tudi na primerne luči, ki skupaj s prilagojeno hitrostjo omogočajo pravočasne zaznave razmer, zaradi katerih lahko pride do prometne nezgode. Vse nas pestijo družbene razmere, ko standard nenehno pada, pa vendar mislim, da bo naložba v dodatne luči za me-

glo, ki je posebna past na cestah, produktivna, povrnjena že ob preprečitvi najmanjšega trka. Pa ne pozabimo, da so prižgane zasenčene luči zelo koristne tudi podnevi, čeprav je vidljivost dobra. Še posebno v jesenskem času, ko se mnogokrat pojavlja bleščavost (nizko sonce in mokra cesta), s prižganimi lučmi dosežemo, da smo dovolj vidni.

Tudi z zavorami previdno. Osvežimo znanje, da je zavorna pot na mokrem, blatnem ali poledelem cestišču mnogo krajša, če kolesa niso blokirana. Upoštevati pa moramo tudi, da pri blokiranih kolesih sprememba smeri, s čimer bi preprečili trčenje, ni mogoča. Bistvenega pomena za varno vožnjo po mokrem ali poledelem cestišču so tudi pnev-

matike in sploh tehnična brezhibnost vozila.

Značilnost pomurske prometne (ne)varnosti so vsekakor žrtve prometnih nezgod med pešci. Prepričan sem, da bi se število umrlih in poškodovanih pešcev bistveno zmanjšalo, če bi le-ti med hojo po cesti uporabljali odsevna telesa — kresničke, ki jih naredijo vidne. Prav tako je priporočljivo, da je vsaj del oblačila svetlejša barve, da ne govorimo o pravilih, ki določajo, da morajo pešci zunaj naselja hoditi po levi strani, kar omogoča spremljanje dogajanja na cesti. Pa srečno vožnjo.

Dušan Pohovnikar,
PPM MURSKA SOBOTA

PROMETNA VARNOST

Brezplačni tehnični pregledi

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pri Skupščini občine Murska Sobota organizira v soboto, 20. oktobra 1990, od 7. do 13. ure skupaj z Agroservisom Murska Sobota brezplačne tehnične preglede vseh motornih vozil. Vozniki, izkoristite priložnost in preverite brezhibnost svojega vozila.

F. M.

ZOPET SMRT

obcestni jarek, zatem pa je čelno trčil v tretjega kolesarja, 16-letnega R. Š. iz Murske Sobotice. Vrglo ga je v vetrobransko steklo vozila, od tam pa odbilo več kot 30 metrov daleč v obcestni jarek. Zaradi hudih telesnih poškodb je mladi kolesar umrl na kraju nesreče, voznik avta pa je šele po 162 metrih zaustavil vozilo, ne da bi prej zaviral.

Kolesar podri peško
D. D. iz Sotine je 13. oktobra ob 21. uri vozil kolo z motorjem po regionalni cesti v Rogoševcih in zaradi neprimerne hitrosti prepozno opazil peško K. H. iz Rogoševca. V trčenju si je peška zlomila desno nogo.

Usodno vrenje mošta

13. oktobra ob 8. uri so v zidnici v dobrovniških gorah našli mrtvega 54-letnega Ludvika Somija iz Dobrovnika. Pokojnik je prejšnji večer odšel v zidnico, da bi prinesel domov nekaj vinskega mošta. Pri pregledu trupla je zdravnik ugotovil, da se je zastrupil z ogljikovim monoksidom, nastalim pri vrenju mošta.

Z avtom v grmičevje

Mirko Laszlo iz Radmožanec se je 14. oktobra ob 19.45 peljal po lokalni cesti in pred vasjo Brezovica zaradi neprimerne hitrosti in goste megle zdrknil s ceste. Zapeljal je v obcestni jarek, trčil v grmičevje in se hudo poškodoval.

MJ

ABC Pomurka
Živnorojsko-veterinarski zavod za Pomurje Murska Sobota na podlagi sklepa delavskega sveta

ponovno razpisuje
prosto delovno mesto

VODJA FINANČNO-RAČUNOVODSKEGA SEKTORJA

za dobo 4 let.

Pogoji:
dipl. ekonomist (VII. stopnja) in 3 leta delovnih izkušenj ali ekonomist (VI. stopnja) in 5 let delovnih izkušenj

Prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj kandidati pošljejo v 20 dneh od dneva razpisa na gornji naslov.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po preteku razpisa.

AKCIJA MINUS 10 %

POSPEŠITI AKTIVNOSTI

Številne prometne nezgode, ki terjajo tudi veliko težje poškodovanih in mrtvih, narekujejo nenehna opozorila udeležencem v cestnem prometu po večji varnosti. Tudi ob letošnjem evropskem tednu prometne varnosti, kateremu smo dali v naši republiki posebno skrb z nekaterimi akcijami, kot denimo dan varnih poti, v okviru katerega so otroci z risbo in besedo izpričali večjo skrb družbe za prometno varnost, smo v Republiki Sloveniji ponovno opozorili na doslednejše uresničevanje programskih nalog, ki so bile sprejete v okviru akcije minus 10 %. Po besedah predsednika odbora letošnjega evropskega tedna prometne varnosti v Sloveniji dr. Dušana Pluta mora prometna varnost postati naloga in skrb politike, vladnih in skupščinskih odločitev, posebno pozornost pa je ob tem treba nameniti varnosti otrok, mladoletnikov, invalidov, starejših ali kako drugače funkcionalno oviranih oseb. Odbor tudi poziva prebivalce Republike Slovenije, da s svojim obnašanjem in ravnanjem v prometu s strpnostjo, razumevanjem in spoštovanjem drugih, zlati pa otrok in šibkejših udeležencev v

prometu, prispevajo k večji prometni varnosti. Višjo kulturo vseh udeležencev v prometu lahko dosežemo s sistematično in črtno prometno vzgojo od vrtca in osnovne šole dalje. Odbor

di predlaga, da se prometna vzgoja razširi na srednje šole. Ob vseh teh in še drugih aktivnostih izhajal iz spoznanja, da je tako široko razvejeno in ravno tako področje, kot je varnost v cestnem prometu, rešujemo le s skupnimi močmi vseh udeležencev.

F. M.

RADENSKA-JERUZALEM LJUTOMER, d.o.o.

Glavni trg 15

objavlja

prosta dela in naloge

ekonoma

za nedoločen čas.

POGOJI:

srednja šola ali KV trgovec živilske stroke, higienski minimum, izpit iz varstva pri delu, 2 leti delovnih izkušenj pri podobnih delih in nalogah, sobotno izpit kategorije B. Poskusno delo traja 3 mesece.

prosta dela in naloge

vodenje in nadzor sobaric

za nedoločen čas — v hotelu Jeruzalem.

POGOJI:

KV gostinske smeri ali ustrezne druge smeri, 1 leto delovnih izkušenj, higienski minimum, izpit iz varstva pri delu.

Poskusno delo traja 3 mesece.

Kandidati naj pošljejo ponudbe z dokazili v 10 dneh od objave na naslov: RADENSKA-JERUZALEM LJUTOMER, d.o.o., Glavni trg 15, Ljutomer. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh od objave

48 let

KVALITETE

ABC Pomurka

MLEKOPROMET p.o. LJUTOMER

ABC Pomurka — MLEKOPROMET, podjetje za predelavo mleka, p.o. LJUTOMER Kolodvorska ul. 10, ponovno

razpisuje

v skladu z določili splošnih aktov podjetja prosto delovno mesto delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostmi za štiriletni mandat.

VODJA KOMERCIALNEGA SEKTORJA

Poleg splošnih z zakonom določenih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

— da imajo visoko ali višjo strokovno izobrazbo ekonomske smeri;

— 5 let delovnih izkušenj pri podobnih delih.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj kandidati pošljejo v 10 dneh po objavi razpisa na naslov:

ABC Pomurka

MLEKOPROMET, p.o.o., LJUTOMER

Kolodvorska ul. 10.

Kandidate bomo o izbiri obvestili najkasneje v 30 dneh po preteku razpisnega roka.

GORENJE IMO, Industrija in montaža Lendava, p.o.

objavlja po sklepu delavskega sveta podjetja

DRAŽBO

za prodajo osnovnih sredstev:

1. Stroj za izdelavo strešnikov s transportnim trakom in drugo opremo, leto izdelave 1985, izključna cena 150.000,00 din.
2. Tovorno vozilo Zastava 650 D, nosilnost 5 t, letnik 1981, nevozno, stroirano, vozno, izključna cena 35.000,00 din.
3. Kombinirano vozilo Zastava 850, letnik 1984, nevozno, nekompletno, izključna cena 5.000,00 din.
4. Kombinirano vozilo Zastava 850, letnik 1985, nevozno, nekompletno, izključna cena 7.000,00 din.
5. Kombinirano vozilo Zastava 850, letnik 1985, nevozno, nekompletno, izključna cena 9.000,00 din.
6. Ambulantno vozilo Zastava 125 P, letnik 1979, vozno, izključna cena 15.000,00 din.
7. Viličar INDOS, nosilnost 2 t, letnik 1972, nevozen, nekomplet, izključna cena 5.000,00 din.

Dražba bo 26. oktobra ob 11. uri v prostorih podjetja Gorenje IMO, Industrijska 4 b, Lendava. Ogled osnovnih sredstev je možen do pred dražbo med 7. in 14. uro ter na dan dražbe med 7. in 11. uro. Interesenti morajo pred začetkom javne dražbe pri blagajni podjetja položiti 10-odstotno varščino od izključne cene.

Sodelujejo lahko pravne in fizične osebe. Prometni davek plačajo pec. Prodaja bo po sistemu videno-kupljeno

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTO

Kaže, da večkratna opozorila udeležencem cestnega prometa, zlasti voznikom osebnih avtomobilov, ne zaležejo kaj posebej, saj je vinjenost znova terjala velik krvni davek. En mrtve in 5 hudo poškodovanih v minulem tednu je žalostna bilanca, en človek pa je umrl zaradi zastrupitve.

Ogenj upepelil skedenj s hlevom

9. oktobra se je vnel požar na gospodarskem poslopiju Alojza Bukovca iz Presike 15 b. Oškodovanec je varil železno konstrukcijo strehe nad lesenim skedenjem. Del žarečega železa je padel na slamo. Ogenj je skušal pogasiti, a mu to ni uspelo in se je požar razširil tudi na hlev, velik 8 krat 4 metre. Pogorelo je ostrejšje skedenj s hlevom, 20 kubičnih metrov slame in 10 sena, materialno škodo pa ocenjujejo na 30 tisoč dinarjev. Da se požar ni razširil, gre zaslugi ljubomernemu gasilcu in njegovim kolegom iz Stročje vasi.

Preblizu desnega roba

Zaradi vožnje preblizu desnega roba se je 10. oktobra zgodila huda prometna nesreča in naselju Vanča vas. Leopold Ulen iz Rankovca 33 se je s Tišine proti Rankovcem peljal s kolesom in je v naselju Vanča vas zapeljal preveč na desno na rob asfalta. Zato je prednje kolo zdrsnilo na bankino, voznik je izgubil ravnotežje in si prelomil lobanjo.

Izsiljevanje prednosti

Voznik kolesa z motorjem Drago Ferenc iz Veržej se je 10.

oktobra ob 22.05 peljal z dvorišča podjeja Imgrad v Ljutomeru na regionalno cesto in izsilil prednost vozniku osebnega avtomobila Matiji Severju s Cvena, ki se je pripeljal iz ormoške smeri. V trčenju se je voznik kolesa z motorjem hudo telesno poškodoval. Zdravniki v rakičanski bolnišnici.

SMRT MLADEGA KOLESARJA

Neprimerna hitrost, vožnja po nepravilni strani vozišča in domnevna vinjenost so vzroki hude prometne nesreče s smrtnim izidom na regionalni cesti zunaj naselja Rankovci, ki se je zgodila 12. oktobra ob 18.10. Materialne škode je za okrog 13.500 dinarjev. Tega dne se je 40-letni Bogomil Slana iz Gornje Radgone z mercedesom peljal po regionalni cesti iz Murske Sobotice proti Gerdovcem. Ker ni mogel izpeljati blagega desnega ovinka je zapeljal na levo stran ceste. Tam so se nasproti s prižganimi lučmi peljali trije mladoletni kolesarji. Pri tem se je S. A. pravčasno izognil trčenju, drugega kolesarja je voznik mercedesa zadel v zadnje kolo in prtljajnik ter ga zbil v

PETEK SOBOTA NEDELJA PONEDELJEK TOREK SREDA ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA RADIO MURSKA SOBOTA RADIO MURSKA SOBOTA RADIO MURSKA SOBOTA RADIO MURSKA SOBOTA RADIO MURSKA SOBOTA RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Veliko nam je do tega, da nas poslušate, pa najsi bo to v petek ali v sredo!) 8.00 Konec jutranje oddaje.

16.00 Jesensko popoldne (lokalno bo gotovo manj tu-robo in pusto kot je sicer jesen, saj je petek in torej konec tedna, konec delovnih obvez. Ob 18.00 se lahko sprostite ob 21.23!). 19.00 Spored RS.

TV SLOVENIJA

PETEK 9.00 Delfin Flipper, amer. nanizanka. 9.25 Slovenija: Zima. 9.45 Pogum za tveganje: Pionirji sodobne kirurgije, angl. serija. 10.45 Mihailo Lomonosov, sovjetska nadaljevanka. 14.40 Žarišče. 15.10 Slovenija: Zima. 15.30 Sova, ponovitev nanizank. 17.00 Tv dnevnik 1. 17.05 Tednik. 18.10 Gradovi: Kako so rasti. 18.40 Hovi, angl. nanizanka. 19.05 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 19.59 Zrcalo tedna. 20.20 Nebu naproti, amer. serija. 21.20 Zakon v Los Angelesu. 22.10 Tv dnevnik 3. 22.30 Sova: Družinske vezi, amer. nanizanka; Izziv, amer. film.

HTV

Prvi program 9.15 Ponovitve, TV v šoli. 17.30 Mladinske oddaje. 19.30 Dnevnik. 20.00 Popolni vohun (nad.). 21.05 Glasbeni večer. 21.50 Dnevnik. 22.10 Slike časa. 23.15 Program plus.

TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Ponovitve, TV v šoli. 14.10 Mladinske oddaje. 18.00 Družinski magazin. 18.30 Inšpektor Buchholz (nad.). 19.30 Čas v sliki. 20.15 Stari (nad.). 21.20 9.0 S. - Pogrešan (nad.). 22.55 Rnjene ceste (film). 0.30 Kobra, prevzemite (nad.).

Drugi program 14.00 Sport. 16.25 Borza. 16.40 Moselbruck (nad.). 17.30 Svet (nad.). 18.00 Glasbene želje. 19.30 Čas v sliki. 20.00 Kulturni pregled. 20.15 Dežela dolin. 21.20 Znanstveni magazin. 22.25 Sport. 23.00 Leteči cirkus Montyja Pythona. 23.35 Diham s srcem (film).

TV MADŽARSKA

8.30 Dnevnik BBC. 9.10 Jutri. 10.35 Simfonija št. XV. 11.00 Video novice. 16.05 Z jana. 16.55 Vprašanja. 17.00 Tekla. 17.40 Reportaža. 18.10 Okno. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Družabna igra. 20.55 Panorama, svetovna politika. 21.55 Tv film: Volka se ne boji. 22.00 ameriški čb film. 24.00 TV dnevnik. 0.15 Dnevnik BBC.

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 16.30 Reklame, obvestila, glasba. 17.00 Aktualno. 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 19.00 Spored RS.

TV SLOVENIJA

8.30 Nemščina. 9.00 Angličščina za najmlajše. 9.10 Radovedni Taček. 9.30 Lonček, kuhaj. 9.40 ZBIS: Pesterna. 10.05 Čebelica Maja. 10.30 Čudežna leta, amer. nanizanka. 10.55 Zgodbe iz školjke. 11.25 Popotovanje ob reki Zali. 12.10 Večerni gost: dr. Miloš Kroft. 12.50 Oči kritike. 15.05 Karavana zapravljenčkov: Novigrad, zabavno-glasbena oddaja. 15.35 Pesem je... Andrej Šifrer. 16.20 Sova, ponovitev nanizank. 17.00 Tv dnevnik. 17.05 W. Disney: Veliki rdeči, ameriški mladinski film. 18.35 Zdravila. 19.05 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 19.59 Utrip. 20.20 Zrebanje 3 x 3. 20.35 Titanic, kontaktna oddaja v živo. 22.10 Tv dnevnik 3. 23.30 Sova: Zlata dekleta, amer. nanizanka; Studio 5 B, amer. nanizanka; Ko se ve-ja zlomi, ameriški film.

Drugi program:

14.30 Videonoc. 18.30 Danes skupaj. 19.00 Alo, alo, angl. nanizanka. 19.30 Tv dnevnik. 20.15 Filmske uspešnice: Tom Horn, ameriški film. 22.05 DP v košarki: Smelt Olimpija - Šibenka, posnetek. 22.50 Svetovni pokal v ritmični gimnastiki, posnetek iz Bruslja. 23.50 Satelitski programi.

HTV

Prvi program 9.35 Ponovitve, TV v šoli. 14.30 Mladinske oddaje. 19.30 Dnevnik. 20.15 Zlo pod soncem (film). 21.50 Dnevnik. 22.10 Sportna sobota. 22.25 Program plus. 0.50 Ekstra program plus.

TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Ponovitve. 16.00 Mladinski spored. 18.30 Nogomet. 19.00 Kolo sreče. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Kdor reče A (kviz). 22.15 Margarine (film). 23.35 Prisiljen k slabemu (film). Drugi program 12.20 Borza. 14.00 Sport. 16.15 Mater. 17.00 Ljuba družina. 18.00 Cesarčin kurir. 18.30 Magazin Alpe Jadrana. 19.00 Avstrija danes. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Črne oči (film). 22.15 Sportna reportaža.

TV MADŽARSKA

6.30 Dnevnik BBC. 7.00 Kralj Lear, angl. film. 16.10 Panonska kronika. 16.25 Gospodarstvo. 16.45 Katoliška kronika. 17.00 Sabljanje. 18.00 Kalendar 1990. 19.00 Čimborra. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Naša dediščina. 20.15 Varstvo mest. 21.55 Rock na odru, Beatrice. 22.45 Rokoborba, SP v Rimu. 23.25 TV dnevnik. 23.40 Na črni listi, dok. film.

9.00 Nedeljska kuhinja (prve pol ure oddaje boste slišali horoskop, humor in nekaj glasbe. Ob 9.30 je na vrsti Srečanje na pomurskem valu s Smiljo Baranja, ob 10.30 pa se boste uro in pol lahko pogovarjali z ekskluzivnim nedeljskim kuharjem!). 12.00 Oddaja v madžarsčini. 13.00 Panonski odmevi. 13.30 Minute za kmetovalce. 14.00 Novice. 14.10 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV SLOVENIJA

8.20 Živ zav. 9.10 Hovi, angl. nanizanka. 9.40 Gradovi: Kako so rasti. 10.10 Zgodba o Hollywoodu, angl. serija. 11.00 Alo, alo, angl. nanizanka. 11.30 Videomeh. 12.00 Kmetijska oddaja. 13.10 Show Rudija Carrella. 14.45 Rosowski, nemška nadaljevanka. 15.35 Sova, ponovitev, nanizank. 17.00 Tv dnevnik 1. 17.05 Jetniški rock, ameriški film (čb). 18.40 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Strategija srake, nadaljevanka. 21.10 Zdravo. 22.30 Tv dnevnik 3. 22.50 Sova: Doktor Doogie Howser, amer. nanizanka; Studio 5 B, amer. nanizanka.

Drugi program:

10.00 Oddaja za JLA in igrani film. 13.00 Športno popoldne. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Čudežna čutila, angl. serija. 20.30 Beseda na strelhi sveta, pogovor z Reinholdom Messnerjem in Tomom Česnom. 21.50 Športni pregled. 22.35 DP v nogometu - Olimpija - Budućnost, reportaža iz Ljubljane.

HTV

Prvi program 9.40 Mladinske oddaje. 13.00 Daktari (nad.). 13.55 Ogenj (film). 16.05 Svet narave. 17.10 Pojmo v dežju (film). 19.30 Dnevnik. 20.00 Strategija srake (nad.). 21.00 Zabavna glasba. 21.50 Športni pregled. 22.25 Program plus. 0.40 Ekstra program plus.

TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Ponovitve. 13.40 Mladinski spored. 18.30 Inšpektor Buchholz. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Sport. 21.15 Mike Hammer (nad.). 22.40 Julia in Julia (film). 0.20 Kobra, prevzemite (nad.).

TV MADŽARSKA

6.30 Vaska Tv. 7.00 Sončnica. 9.05 Večne minute. 9.10 Za otroke. 10.20 Guldenburgovi, pon. 11.05 Panorama, pon. 12.05 Za nemško narodnost. 14.00 Okusi na mikrovalovih. 14.15 Korenine. 15.00 Arany: Toldi. 15.35 Barkochba. 16.20 Varstvo okolja. 17.10 Spomini. 18.00 Kamera. 18.30 Sosedje, pon. 19.30 Tv dnevnik. 20.10 Laura Lansing je stanovala tukaj, amer. film. 21.50 S kviz in vrvoj, madž. film. 23.50 TVD. 0.05 Dnevnik BBC.

5.30 Prebujajte se z nami! (prijeten jutranji glas bo to-krat morda malo slabše vo-dijo, morda bo malce siten, toda še vedno vas bo uspel prebuditi.). 8.00 Konec jutranje oddaje.

16.00 Jesensko popoldne (uro in pol boste čestitali in pozdravljali, uro in pol pa malo manj - takrat bomo namreč pripravili pregled dogajanja, vrtili glasbo po naši izbiri in rekli še kakšno zanimivo!). 19.00 Spored RS.

TV SLOVENIJA

9.00 Miti in legende islamskih ljudstev. 9.15 Mačkon in njegov trop. 9.40 Slovenski ljudski pesni: Dolenska. 10.10 Utrip, Zrcalo tedna, Mernik. 15.35 Sova, ponovitev nanizank. 17.00 Tv dnevnik 1. 17.05 Zdravo. 18.30 Radovedni Taček. 18.45 Čebelica Maja. 19.10 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 N. Savič: Beg, drama. 20.55 Osmi dan. 21.45 Tv dnevnik 3. 22.05 Veliki koreografi: Al-fred Hitchcock vam predstavlja, amer. nanizanka; Studio 5 B, amer. nanizanka.

Drugi program:

17.30 Regionalni programi: Studio Ljubljana. 19.00 Bil Odie v raju, angl. seri-ja. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Zarišče. 20.30 Po sledih na-predka. 20.55 Sportna od-daja. 21.15 Camel Trophy, dok. oddaja. 21.50 Omizje: Javna RTV v Evropi in pri nas.

HTV

Prvi program 9.15 Ponovitve, TV v šoli. 17.25 Hrvaška danes. 18.25 Črke in številke (kviz). 19.30 Dnevnik. 20.05 Lorca - smrt pesnika (nad.). 21.05 V osredju. 23.05 Dnevnik. 23.20 Program plus.

TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Ponovitve, TV v šoli. 14.15 Mladinski spored. 18.00 Družinski magazin. 18.30 Inšpektor Buchholz. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Sport. 21.15 Mike Hammer (nad.). 22.40 Julia in Julia (film). 0.20 Kobra, prevzemite (nad.).

TV MADŽARSKA

6.30 Vaska Tv. 7.00 Sončnica. 9.05 Večne minute. 9.10 Za otroke. 10.20 Guldenburgovi, pon. 11.05 Panorama, pon. 12.05 Za nemško narodnost. 14.00 Okusi na mikrovalovih. 14.15 Korenine. 15.00 Arany: Toldi. 15.35 Barkochba. 16.20 Varstvo okolja. 17.10 Spomini. 18.00 Kamera. 18.30 Sosedje, pon. 19.30 Tv dnevnik. 20.10 Laura Lansing je stanovala tukaj, amer. film. 21.50 S kviz in vrvoj, madž. film. 23.50 TVD. 0.05 Dnevnik BBC.

5.30 Prebujajte se z nami! (prijeten jutranji glas bo to-krat morda malo slabše vo-dijo, morda bo malce siten, toda še vedno vas bo uspel prebuditi.). 8.00 Konec jutranje oddaje.

16.00 Jesensko popoldne (uro in pol boste čestitali in pozdravljali, uro in pol pa malo manj - takrat bomo namreč pripravili pregled dogajanja, vrtili glasbo po naši izbiri in rekli še kakšno zanimivo!). 19.00 Spored RS.

TV SLOVENIJA

9.00 Zgodbe iz školjke. 9.30 Šolska tv: Človekovo telo. 10.00 Boj za obstanek. 10.30 Nemščina. 11.05 Športna oddaja. 11.25 Osmi dan. 14.30 Nemščina. 10.05 Zarišče. 15.35 Sova, ponovitev nanizank. 17.00 Tv dnevnik 1. 17.05 Šolska tv. 18.05 Lonček, kuhaj: Krompirjevi hlečki. 18.20 Klic v sili. 19.00 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Nespodobno vedenje, angl. nadaljevanka. 21.00 Mestne zgodbe: Karlovac, zabavno-glasbena oddaja. 22.05 Tv dnevnik 3. 22.25 Sova: De-klameron, slov. nanizanka; Studio 5 B, amer. nanizanka.

HTV

Prvi program 9.15 Ponovitve, TV v šoli. 17.25 Hrvaška danes. 18.25 Črke in številke (kviz). 19.30 Dnevnik. 20.05 Lorca - smrt pesnika (nad.). 21.05 V osredju. 23.05 Dnevnik. 23.20 Program plus.

TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Ponovitve. 15.30 Mladinski spored. 18.00 Družinski magazin. 18.30 Inšpektor Buchholz. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Sphinxov let (film). 23.40 Kobra, prevzemite. Drugi program 17.00 Tv v šoli. 18.00 Cesaričin kurir. 18.30 Glasbene želje. 19.00 Stajerska danes. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Da ali ne. 21.07 Reportaže iz tujine. 22.00 Čas v sliki. 22.25 Club 2.

TV MADŽARSKA

9.10 Za otroke. 9.40 Življenje je po mojem... 10.15 V deželi Ink. 10.45 Pravljica igrice. 14.00 Stara lokomotiva. 14.15 Moja družina in druge živali. 14.45 Polarna lisica. 15.30 Prija-teljstvo. 16.25 Življenje je čudo-vito, ameriški film. 18.15 Slike revolucije. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Prva obletnica Republike Madžarske, slavnostni koncert v Državni operi. 21.55 Dediščina, franc. film. 22.55 Tv dnevnik. 23.10 Dnevnik BBC.

TV MADŽARSKA

9.10 Za otroke. 9.40 Življenje je po mojem... 10.15 V deželi Ink. 10.45 Pravljica igrice. 14.00 Stara lokomotiva. 14.15 Moja družina in druge živali. 14.45 Polarna lisica. 15.30 Prija-teljstvo. 16.25 Življenje je čudo-vito, ameriški film. 18.15 Slike revolucije. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Prva obletnica Republike Madžarske, slavnostni koncert v Državni operi. 21.55 Dediščina, franc. film. 22.55 Tv dnevnik. 23.10 Dnevnik BBC.

5.30 Prebujajte se z nami! (že kar obrabljeno je, da ob imenu Marjan Dora govori-mo o tem, ce bomo ugasnili radijske sprejemnike. Nare-dite po želji, mi se trudimo za vas!). 8.00 Konec jutranje oddaje.

16.00 Jesensko popoldne (le s skupnimi močmi ga lahko popestrimo in spro-stimo, le s skupnimi močmi boste zadovoljni vi in mi. Med drugim je kot vsak dan ob 17.00 Aktualno, ob 18.15 pa odgovori na vaša vprašanja). 19.00 Spored RS.

TV SLOVENIJA

9.00 Živ zav. 9.50 Beg, drame. 10.35 Nespodobno vedenje, angl. nadaljevanka. 11.25 Borštnikovo srečanje, kronika. 15.05 Zarišče. 15.35 Sova, ponovitev nanizank. 17.00 Tv dnevnik 1. 17.05 Judje na Sloven-skem. 17.45 Po sledih na-predka. 18.15 ZBIS: Jesen-ski veter. 19.00 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Film tedna: Želja po nes-mrtnosti, kanadski film. 21.45 Tv dnevnik 3. 22.05 Videogodba. 22.50 Sova: Alf, amer. nanizanka; Max Headroom, amer. nanizanka; Zgodba o Hollywoodu, angl. serija.

HTV

Prvi program 9.15 Ponovitve, »TV v šoli. 17.25 Hrvaška danes. 18.25 Številke in črke (kviz). 19.30 Dnevnik. 20.00 Bagdadska kavarna (film). 22.35 Dnevnik. 23.00 Program plus.

TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Ponovitve, TV v šoli. 15.30 Mladinski spored. 18.30 Inšpektor Buchholz. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Moselbruck (nad.). 21.15 Hanussen (film). 23.10 Sied vodi v Berlin (film). Drugi program 17.30 Zemlja in ljudje. 18.00 Cesarčin kurir. 18.30 Glasbene želje. 19.00 Stajerska danes. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Pepe, Prengel in lepa Esther (film). 21.50 Novd v kinu. 22.25 Sport.

TV MADŽARSKA

9.10 Tretji kanal. 9.55 Premi-kažoč se tarče, TV film. 10.50 Ponovitve: Teden, Delta. 16.30 Video novice. 16.40 Narodno-stne oddaje. 17.15 Magazin Al-pe Jadrana. 17.45 Gospodarstvo. 18.00 Bolnica v predmest-ju, pon. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Guldenburgovi, 9. del nemške serije. 20.55 Studio '90, kulturni TV tednik. 21.55 Pe-sem žalostinka za Bela Bartoka. 22.05 Bartokova dediščina. 22.50 Tv dnevnik. 23.05 Dnevnik ZDF.

5.30 Prebujajte se z nami! (lahko pa poskusite tudi z uro. A kaj lahko se zgodi, da ure ne boste slišali in vam bo spet ostalo samo ra-dijsko prebujanje na mur-skem valu. Dobro jutro tudi jutri jutraj!). 8.00 Konec jutranje oddaje.

16.00 Jesensko popoldne (zdi se nam, da se je šele dodobra začel, pa smo že v zadnjem tednu oktobra ali vinotoka. Tokrat vam ponu-jamo zanimivosti v prvi uri sporeda, aktualne dogodke ob 17.00 in oddajo narode-nozabavne glasbe Zaigray-mo in zapojmo po domače ob 18.00). 19.00 Spored RS.

TV SLOVENIJA

9.00 Grizli Adams, amer. nanizanka. 9.25 Šolska tv: Oddaja za učitelje. 9.40 Pu-stolovščina-slikarstvo: Ne-vidni svet. 10.10 Angličščina za najmlajše. 10.12 Alpe Ja-dran. 10.50 Zakon v Los Angelesu. 15.15 Angličščina za najmlajše. 15.30 Alpe Ja-dran. 16.00 Sova, ponovitev nanizank. 17.00 Tv dnevnik 1. 17.05 Šolska tv. 17.20 Pu-stolovščina-slikarstvo. 18.00 Pripravimo se na smučanje. 18.30 Alf, amer. nanizanka. 18.55 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Podmornica, nemška nadaljevanka. 21.05 Tednik. 22.10 Tv dnevnik 3. 22.30 Sova: Vse razen ljubezni, amer. nani-zanka; Max Headroom, amer. nanizanka.

HTV

Prvi program 9.15 Ponovitve, TV v šoli. 17.25 Hrvaška danes. 18.25 Številke in črke (kviz). 19.30 Dnevnik. 20.00 Spleter. 21.05 Zabavno-ekološka oddaja. 22.05 Dnevnik. 22.30 Program plus.

TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Ponovitve, TV v šoli. 15.30 Mladinski spored. 18.00 Družinski magazin. 18.30 Inšpektor Buchholz. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Glasbeni senik. 23.00 Nemotno živiti bolje (film).

TV MADŽARSKA

8.00 Magazin za menežerje. 9.05 Zmajev srec, pon. 9.55 Studio '90. 10.55 Telovadba za invalide. 16.55 Panonska kronika. 17.20 Tretji kanal. 18.05 Gospodarstvo. 18.00 Bolnica v predmest-ju, pon. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Guldenburgovi, 9. del nemške serije. 20.55 Studio '90, kulturni TV tednik. 21.55 Pe-sem žalostinka za Bela Bartoka. 22.05 Bartokova dediščina. 22.50 Tv dnevnik. 23.05 Dnevnik ZDF.

ZVEZDE VAM MEŽIKAJO

Ona: Odločitev je sicer precej težavna, toda s čakanjem se lahko vse skupaj le še poslabša. Pomislite malo tudi na morebitne posledice, ki lahko sledijo vašemu neodgovornemu ravnanju. Popazi malo na partnerja!

On: Ne boš se zadovoljil s ponujenim, ampak boš zahteval še nekaj več. Premisli, ali se ti takšno tveganje ulegne povrniti, ali pa je posredi le tvoja domišljavost. Partner te bo uspel prav prefinjeno presenetiti.

Ona: Nikar se ne obotavlja, ampak se pogumno spusti v ti-sto, kar si resnično želiš. Obnašaj se vse preveč rezervirano in zadržano, to pa v trenutni situaciji ni ravno velika prednost. Prej težava.

On: Nečemu se boš prav od srca nasmejal, dobra volja pa se ti bo ohlajala čez konec tedna. Izlet z novimi prijatelji ti bo pri-nesel nepričakovano spoznanja o čustvih nekoga, da kogar nisi popolnoma ravnodušen.

Ona: Pripravi se na neljubo spremembo, ki bo dodobra zmedla tvoje ljubezenske načrte. Na dan bodo privleli občutki ljubosumja, kar pa ti lahko samo škoduje. Najbolje bo, da po-skusiš ohraniti karseda mirno kri.

On: Hazardiranje se ti ne bo ravno najbolje obneslo, pa tudi preitranih izgub se ti ni treba bati. Prišlo ho novo obdobje, ki ti bo prineslo veliko več odgovornosti, zato je najbolje, da se na to tudi pošteno pripraviš.

Ona: Za tvoj načrtovani korak je še nekoliko prezgodaj, ven-dar pa pravi trenutek ni več ruko daleč. Prihaja dokaj nestabil-no obdobje, iz katerega pa lahko čisto po naključju izveleš marsikaj zanimivega.

On: Odkril boš nekaj zelo zanimivega, vendar pa nikar ne po-skušaj tega izrabiti in napačne namene. In predvsem ne pozabi, da je dobra prijateljica veliko boljša, kot pa občasna ljubica. Obeja se ti zanimiv konec tedna.

Ona: Nepričakovan obisk ti bo nakopal celo goro skrbi, ven-dar ga boš vseeno vesela. Izvedela boš tudi tisto, kar te v tem trenutku najbolj zanima, to pa je zvestoba tvojega partnerja. Toda nikar se ne prenegaj!

On: Potreben bo povsem konkreten nastop, saj je le tvoja dobra volja odločno premalo za uresničitev tistega, kar si si zamislil. Vsekakor pa je veliko bolje, da storiš eno stvar dobro kot pa dve polovično.

Ona: Naj te nikar ne motijo občutki iz okolice, temveč ravnaj tako, kot ti velja srce. Nekaj, kar je bilo včeraj le še iskra, se počasi, vendar vztrajno razrašča v pravi ljubezenski ognjemet. Bodi pripravljen!

On: Poslovni načrti se ti bodo končno začeli uresničevati, pa tudi na ljubezenskem področju se ti obeta karseda zanimiva za-deva. Toda nikar ne pozabi na prijatelje, ki so ti pri tej zadevi pomagali!

Ona: Zaljubila se boš na prvi pogled, vendar bo vse skupaj minilo še hitreje, kot pa je prišlo. Nekdo ti ho obljubil veliko več, kot pa je v resnici pripravil storiti zate. Ponudba bo vse-akor več kot mamljiva.

On: Nekdo, ki si ga sicer izbrisal iz svojega spomina, se bo ponovno oglasil in ti predlagal konkreten posel. Raje dobro premisli in se nikar ne spuščaj v tvegane avanture, saj se ti la-hko še zelo maščuje.

Ona: Poskusi razmisлити čimbolj nepristransko in mogoče boš končno spregledala, da je on popolnoma drugačen, kot pa si si ga zamisljala. Zato nikar ne rini z glavo naravnost v zid, saj se lahko zid podre.

On: Prepri, ki si ga sicer pričel ti, se bo pomiril, ostal pa bo grenak priokus po nezaupanju. Nepričakovano se ti ho oglasil star poslovni sodelavec z povsem novimi idejami. Še najbolje bo, da sprejmeš izziv: takšen ali drugačen!

OVEN

LEV

STRELEC

KOZOROG

VODNAR

RIBI

DEVICA

TEHTNICA

ŠKORPIJON

ljubljska banka

Pomurska banka d.d.
Murska Sobota

kino

SPORED FILMOV V KINU PARK MURSKA SOBOTA od 19. 10. do 25. 10.

19. okt. ob 18. uri predpremiere amer. komedije **SOLTI GOSPODI** CNE DAISY, film je dobitnik 4 oskarjev 90. Režija: Bruce Beresford, igrajo: Morgan Freeman, Jessica Tandy, Dan Aykroyd in drugi.

19. okt. ob 20. uri amer. film **BEŽNO SREČANJE** — trda erotika

20. okt. ob 18. uri amer. pustolovski film **BARBARI**

20. okt. ob 20. uri amer. film **BEŽNO SREČANJE** — trda erotika

21. okt. ob 16. uri amer. pustolovski film **BARBARI**

21. okt. ob 18. uri amer. komedija **KO JE HARRY SREČAL SALLY**

21. okt. ob 17. in 19. uri amer. srhljivka **KNEZ TEME**

24. okt. ob 17. uri amer. srhljivka **KNEZ TEME**

24. okt. ob 19. uri amer. komedija **PRSTE K SEBI, ONA JE ŠE MLADA**

25. okt. ob 17. in 19. uri amer. komedija **PRSTE K SEBI, ONA JE ŠE MLADA**

KUD ŠALOVC

20. okt. ob 20. uri amer. pustolovski film **BARBARI**

KINO LENDAVA

PETEK, 19. OKTOBRA, ob 17. uri angl. fant. komedija Nore pustolovščine barona Münchausna

PETEK, 19. OKTOBRA, ob 19. uri amer. glasbeni film Ples v temi

NEDELJA, 21. OKTOBRA, ob 17. uri amer. glasbeni film Ples v temi

NEDELJA, 21. OKTOBRA, ob 19. uri angl. komedija Nore pustolovščine barona Münchausna

KINO DOBROVNİK

PETEK, 19. OKTOBRA, ob 10. uri amer. komedija Gremlini

NEDELJA, 21. OKTOBRA, ob 17. uri, amer. komedija Dvojčka

KINO TURNIŠČE

SOBOTA, 20. OKTOBRA, ob 19. uri, amer. komedija Dvojčka

NEDELJA, 21. OKTOBRA, ob 14.30, amer. komedija Gremlini

prodam

MOTORNÁ VOZILA

PRODAM

MOTORNKO KOL MZ 250, v zelo dobrem stanju, prodam 60.516. M-13936

GOLF, letnik 1982, ugodno prodam. 74.743. M-13938

FIAT 126 P, letnik 1979, prodam. Valerija Vogrinec, Sp. Ščavnica 52, Gornja Radgona. M-13940

ŠKODA 100 L, letnik 1974, z rezervnimi deli, registrirano do septembra 1991. M-13943

TOVORNJAK ZASTAVA, star 8 let, prodam. 87.219. M-13946

MERCEDES 220 D, ZASTAVO 101 in kompresor, 3-6 ATM, ugodno prodam. Fokovci 2, 72.711. M-1679

ZASTAVO 101, letnik 1983, prodam. 26.055. M-1683

ZASTAVO 126 P, letnik 1979, ugodno prodam. Jenč, Gančani 179. M-1684

KORAL 55 Ax, letnik 1988, prodam. Bogojna 127. M-1685

PEUGEOT 305 SR, elektromotor 3-5, 5-7 kW, freza Gorenje Muta 50 m gumijastega kabljskega podaljška, 4 x 2,5, orodje za avtomehanika, kompresor Trudhenik, 250 l, kompresor 80 l, števecna omara s 24 elementi, krožno žago, pralni stroj za pranje objektov, 50 barov, skobelni stroj Hobiles 300, nedokončan, prodam. 24.832. M-1686

ZASTAVO 750 SC, letnik 1979, ugodno prodam. Prosečka vas 8. M-1688

RENAULT 18 TLS, letnik 1983, november, ugodno prodam. Horvat, Lendavska 43 a. M-1697

ZASTAVO 750, za dele, prodam. Petanjci 6 a. M-1701

ZASTAVO 750, v celoti ali po delih, prodam. Merčnik, Lendavska 23 a, M. Sobota M-1704

126 P, letnik 1989, ugodno prodam. 26.619. M-1801

ZASTAVO 128, letnik 1987, prodam. 26.359. M-1803

VW HROŠČ, prevoženih 86.000 km, registriran do 10. 9. 1991, prodam. Ogled po 16. uri v Puconcih 44. M-1756

OB BLIŽAJOČEM PRAZNIKU, DNEVU MRTVIH, SE PRI- POROČAM Z IZDELAVO ARANŽMAJEV, ŠOPKOV, VENCEV — RAZNO REZANO CVETJE, SVEČE, MAČEHE. CVETLIČARNA OLA, OLGA LAZAR, Čopova 8 (pri pokopališču), tel.: 23 656.

OBVEŠČAM JAVNOST, DA SEM ODPRIL

ODVETNIŠKO PISARNO

ADVOKAT RADOSLAV SUKIČ

MURSKA SOBOTA, Kocijeva 6 (poleg doma tehnike), tel.: 31 111, stanovanje: Kopitarjeva 21 a, tel.: 26 266

ZASTAVO 128, letnik 1989, ugodno prodam. 26.619. M-1801

126 P, registriran do aprila 1991, letnik 1979, prodam. Martin Pucko, Bratonce 86 a. M-1752

MOTORNKO KOL YAMAHA RD 125 X LC, letnik 1986, motor za VW hrošča 1303 in več rezervnih delov za VW prodam. 43.122. M-1757

GOLF J, letnik 1979, na novo registriran, prodam. Satahovič 52, 25.227. M-1758

MOPED BT 50 S ugodno prodam. 73.838. M-1760

PEUGEOT 309, karamboliran, prodam. 72.077. M-1767

GOLF JGL D, star 6 let, prodam. Tropovci, Kolesarka 51, 46.177. M-1768

JUGO 60, star eno leto, prodam. Ogled popoldne (razen sobote) Cipot, Lendavska 37 a. M-1770

OPEL KADET, starejši tip, dobro ohranjen, prodam. Marič, Krog, Plečnikova 76, M-1772

LADO SAMARO, letnik 1988, registrirano do septembra 1991, prodam. 42.470. M-1775

VISO 11 RE, letnik 1986, ugodno prodam. Sraka, Zorana Velnarja 8, M. Sobota, 22.581. M-1789

LADO 1200 S, letnik 1986, prodam. Križevci pri Ljutomeru 40, 87.920. M-1790

ZASTAVO 101 GTL, 55, letnik 1983, dodatno opremljen, in bas ojačevalec ACOUSTIC 220 prodam. 77.102. M-1791

ZASTAVO 101, letnik 1981, prodam. Leopold Brunec, Dokačevje 22. M-1792

OPEL KADET 1.6 i, avtomatik, letnik 1990, prodam. 25.409. M-1793

JUGO 1.1 GX (ZASTAVO 101), letnik 1987, 22.000 km, prodam. 26.595. M-1796

PRIKOLICO za avtomobil, nosilnost 800 kg, prodam. Kovač, Razlagova 14. M-1797

RENAULT 4 TLJ, registriran do avgusta 1991, ugodno prodam. Šalamun, Banovci 5 a, Veržej, 87.333. IN-12076

ZASTAVO 750, letnik 1981, prodam za 13.000 din, 81.795. M-1705

SIMCO HORIZONT prodam. Krog, Murska 80, 26.119. M-MM

OPEL ASCONO 1.6, letnik 1973, registriran do septembra 1991, rahlo poškodovano, prodam. Brezovci 61. M-MM

ZASTAVO 101 — SKALA 55, staro 1 leto, prodam 25 % ceneje sraka, 72, 72.130. M-BP

GOLF JGL, letnik 1982 in molzni stroj Vitrex prodam. Stefan Krampac, Kopriva 1, Ljutomer. IN-12083

ZASTAVO 750 S prodam. 36.689 — od 16. do 17. ure. LE-13025

LADO 1200 KARAVAN, po delih, in zapravljičev (Bagerl), nov, kolarsko izdelan, neokovan, prodam. Štraki, Noršinci 32, Ljutomer. IN-12081

KMETIJSKA MEHANIZACIJA

PRODAM

TRAKTOR IMT 539, malo rabljen, v dobrem stanju, prodam. Hodoš 76, 78.429. M-1678

TRAKTOR URSUS s koso, plugi, branami, obračalnikom ugodno prodam. Fokovci 2, 72.711. M-1679

DVOBRAZDNI TRAKTORSKI PLUG, 12-colni, visoki, prodam. Flisar, Brezovci 64. M-1682

PRIKOLICO TEHNOSTROJ, 3 tone, prekučna, dvoosna, in prikolico, dvoosno, 4 tone, prodam. Petanjci 95. M-13944

BRANE, krožne, manjše, malo rabljene in salonitne plošče, 6-rebne, črne, 185 kosov, in 15 Slemenjakov 10 % ceneje prodam. Jože Kaučič, Negova 115, 69245 Sp. Ivanjci. GR-13939

SKOBELNIK, frezer in kompresor prodam. Prešernova 45, Murska Sobota. M-1763

OBRAČALNIK SONCE in kosilnico Batuje BSK 3 prodam. Štefana Kovača 158, Turnišče. M-1763

TOMO VINKOVIČ 732 s priključki, 225, ur, prodam. Marin, Mekotnjak 34, Ljutomer. M-12074

ELEKTROMOTOR, nov, 380 V, 2,2 kW, 1450 vrtljajev, prodam. 81.255 dopoldan ali 82.134 — popoldan. M-12070

MOIŽNI STROJ, prikolico za živino in brejo kravo, 4 mesece, prodam. Raduha, Gaberje 97, 36.466. M-MM

TRAKTOR ZETOR 69, 45 KS, dobro ohranjen, prodam. Cena po dogovoru. 063) 751-030. LE-12085

MANJŠE STANOVANJE V MURSKO SOBOTO najameva. 87-775 ali 81-228, ZVEČER.

VESTNIK — Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota

Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Bernarda Balažič-Peček, Jani Dominko, Silva Eory, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec, Stefan Sočan, Branko Žunec, Endre Gönter (tehnični urednik) Nataša Juhnov (fotografija), Nevenka Emri in Marjan Maučec (ilektorja).

Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29. Telefoni: Novinarji 21 383 in 21 064, odgovorni urednik 25 019, glavna urednica in direktorica, naročniški oddelček, računovodstvo in tajništvo 21 064 in 21 383; GPS (trženje) 22 403 in 21 063; dopisništva: Gornja Radgona 74 597, Lendava 75 085 in Ljutomer 81 317, telefaks 22 319. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za trimesečje 1990 je 100,00 dinarjev, za delovne organizacije 200,00 dinarjev, za naročnike v tujini 70 DEM letno. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri A-banki Ljubljana: 50100-620-00112-5049512. Tisk GZP Mariborski tisk, Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temejnega davka od prometa proizvodov.

nn

ZIVALI

PRODAM

KRAVO, 8 mesecev, brejo, prodam. Kukec 28. M-1691

JAPONSKE PREPELICE, mlade nesnice, prodam 70.042. M-1708

TELICO, visoko brejo, prodam. 48.563. M-1709

MALE PUJSKE prodam. Janez Grah, Gradišče 62, Tišina. M-1744

KRAVO, staro 8 let, brejo 8 mesecev, prodam. Čikečka vas 19. M-1747

ŠNAUCERIE, srednje, poper-sol, stare 2,5 meseca, ugodno prodam. 042) 833.211. M-1749

BREJO SVINJO prodam. Hotiza 181, 36.361. M-1811

razno

PRODAM

PLETILNI STROJ singer, nov, prodam. 22.606, od 8. do 15. ure. M-1745

PEČ NA OLJE in pralni stroj Gorenje prodam. 26.710. Kidričeva 3, G. Radgona. M-1754

KUHINJO GORENJE, komplet, prodam. 22.602. M-1754

GROZDJE, smarnico, natrgano, prodam. Mladinska 23, 23.493. M-1766

GROZDJE, klinton in jurko, prodam. Pertoci, Plečnikova 14, Krog, 23.221. M-1771

KROMPIR, DROBEN in semenski prodam. Škafar, Bratonce 94. M-1773

HRASTOVE in jesenove plohe, debele 8 cm, prodam. 70.851, zvečer. M-1778

MAČEHE prodajam. Kupšinci 8 a, 24.095. M-1782

DVE TRAJNOŽARNI PEČI in kaloreks prodam. Budja, Rakičan, Št. Kovača 25. M-1794

PLETILNI STROJ singer, skoraj nov, z elektromotorjem in vsemi dodatki prodam. 23.034. M-1798

BARVNI TV in videorekorder, oboje skoraj novo, in plug, nov, prodam. 25.077. M-1799

KORUZO na storžih in grozde jurko prodam. 26.502. M-1800

1 ha koruze z njive prodam. 77.144. M-1808

PRIKOLICO ZA AVTO prodam. Kapca 76. LE-13020

VARAŽDINSKO ZELJE prodam. Verban, Tropovci, 46.015.

KUTER (blitz), 20 l, rabljen, ugodno prodam. Milan Sumak, Cankarjeva 8, p. Radenci. GR-13935

KOLO, novo, 10 prestav in hrastov sod, 500 l, po zelo ugodni ceni prodam. Franc Vogrinec, Sp. Ščavnica 52, G. Radgona. GR-13941

ŠIVALNI STROJ za entlanje prodam. 70.092. M-1693

MASIVNO POHIŠTVO za spalnico, boiler, peč s tušem in peč na trda goriva prodam. Murska 63, Krog. M-1695

VRTNARSTVO

CVETLIČARSTVO

BARBER

GORNJI PETROVCI 81 a tel. 78.044

SPREJEMAMO NAROČILA ZA 1. NOVEMBER

PRODAJAMO MAČEHE

UGODNE CENE!

RTV SERVIS

Marjan Zemljč

Glavni trg 3

LJUTOMER

tel.: (069) 81.580

— popravila vseh vrst TV, VIDEO in AU DIO naprav

— vgraditev daljnjskega krmiljenja ter S-kanalnika in TV

— obnova in zamenjava katodnih cevi

Za vsa popravila dajemo od 1 do 6 mesecev garancije

Na željo stranke napako odpravimo takoj!

Delovni čas: ponedeljek — petek od 7 do 18 ure

sobota od 7 do 12 ure

ŠTIRISOBNO ALI TRISOBNO STANOVANJE v centru Murske Sobote v bloku ali v individualni hiši kupim. Ponudbe pošljite pisno na uredništvo Vestnika pod šifro: »CENTER MS«

Iščemo sopsobnega partnerja podjetje, zasebnika ali individualno osebo za zastopništvo v Prekmurju.

Pogoja: telefon in manjša pisarna.

Informacije in prijave: (063) 37-692, 38-432.

V soboto, 20. oktobra, od 18. ure in v nedeljo, 21. oktobra, od 12. ure dalje **vabljeni na**

TRGATVENI BAL

v gostilno Pri Lujzi v Dobrovniku.

Goste bo ob dobrem vinu in prekmurskih ter madžarskih specialitetah zabaval znani zabavni ansambel iz Madžarske

zaposlitve

DELAVCA za delavca na kmetiji iščemo. Mali Bakovci 86, 76.114 ali 43.054. M-1696

AKVIZITERJE za prodajo pletenih iščem. Oglasite se v četrtek ali v petek po telefonu: 73.574 — po 17. uri.

DOBRO šiviljo zaposlim. Lahko upr. kolenku — za določen čas. Poskusna doba 1 mesec. Šolska izobrazba in potrebna. 22.709 — dopoldan. M-1761

V REDNO DELOVNO RAZMERJE. SPREJMEM DVA KV ZIDARJA in dva NK delavca. Stanovanje in prevoz na delo brezplačna. OD Jozeta Kološa, zidarjski mojster. Kričevinska 45, Maribor. M-MM

Razno

ROCK SKUPINA išče basista z opremo. 24.028. M-1694

Preklie! Preklieujem veljavnost hranilne knjižice št. 106682, izdane pri KZ Pankovka v Murski Soboti. Stefan Čur, Budinci 44. M-1702

Preklie! Preklieujem veljavnost zaključnega spričevala, izdanega na SPT — smer kovinarstvo, izdano leta 1981 Viljem Luk, Lipovci 92. M-1711

Preklie! Preklieujem veljavnost hranilne knjižice št. 26296-4, 4558/3 in 4025/1, izdane pri HKS Panonka v Murski Soboti na ime Marta Kovač, Budinci 7. M-1718

Preklie! Preklieujem veljavnost zaključnega spričevala, izdanega na SPT — smer kovinarstvo, izdano leta 1981 Viljem Luk, Lipovci 92. M-1711

Preklie! Preklieujem veljavnost zaključnega spričevala, izdanega na SPT — smer kovinarstvo, izdano leta 1981 Viljem Luk, Lipovci 92. M-1711

Preklie! Preklieujem veljavnost zaključnega spričevala, izdanega na SPT — smer kovinarstvo, izdano leta 1981 Viljem Luk, Lip

MALE OGLASE SPREJEMAMO VSAK DAN OD 7. do 13. ure, ob sobotah pa od 8. do 12. ure. Oglase je potrebno oddati do sobote za objavo v naslednji številki.

Življenje mineva v želji za tistim, česar nimamo, in objokovanju tistega, ki ga nimamo več.
(J. Roux)

V SPOMIN

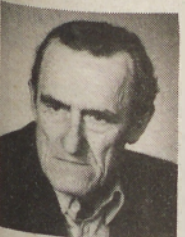
5. oktobra je minilo deset let, odkar ni več med nami dragega moža, očeta in sina

Ludvika Vučaka

iz Strukovec

Nobena bolečina ni tako trdna, da je čas ne bi zmehčal, pa tudi zbrisal. Bil je le privid, da se je življenje ustavilo, saj je minilo desetletje, odkar te ne vidimo več, ne slišimo tvojega glasu. Vedno znova pa te oživljajo spomini in sadovi tvojih rok. Hvala vsem, ki se ga še spominjate!

Vsi, ki smo ga imeli radi

Zaman je bil tvoj boj, zaman vsi dnevi hudega trpljenja, bolezen je bila močnejša od življenja.

ZAHVALA

V 63. letu starosti nas je po dolgotrajni bolezni zapustil dragi mož,

Štefan Poredoš

iz Bodonce

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih pomagali, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje in ga v tako velikem številu pospremili k zadnjemu počitku. Hvala zdravnikom in zdravstvenemu osebju bolnice v Rakičanu za njihov trud med zdravljenjem, g. duhovniku za lep pogrebni obred in tolažilne besede, pevcem pa za odpete žalostinke. Hvala tudi predstavnikom GD in KS za ganljive poslovilne besede in Gozdno-lesnemu gospodarstvu.

Žalujoči: žena Sidonija in vsi, ki smo ga imeli radi

ZAHVALA

V 76. letu nas je po kratki in hudi bolezni zapustil naš dragi mož, oče, tast, opapa in stric

Vilko Friškič

iz Murske Sobotе

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli ustno ali pisno sožalje, darovali vence, cvetje in v druge namene ter ga pospremili na zadnji poti.

Posebna hvala zdravstvenemu osebju I. nadstropja in intenzivne nege internega oddelka bolnišnice v Rakičanu, g. župniku za cerkveni obred in pevcem za odpete žalostinke. Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Vsi njegovi

Niti zbogom nisi rekla niti roke nam podala, smrt te vzela je prehitro, a v naših srcih vedno boš ostala.

ZAHVALA

V 49. letu nas je zapustila naša draga žena, mama in hčerka

Marta Marič

roj. Nemet iz Polane

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in sodelavkam iz Perila — priokrojevalnica II, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, pomagali, izrekli sožalje ter jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in šopke. Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, ter predstavnikom KS in DO Mure za ganljive poslovilne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: mož Jože, sin Simon, hčerka Nataša, mama in vsi, ki so jo imeli radi

Želja v meni živi, da srečava se jaz in ti, da skupaj bova v večnosti, večna lučka naj gori na najine pretekle dni.

V SPOMIN

22. oktobra pred štirimi leti je bila tiha jesenska noč, ko smo onemeli ob kruti resnici, da smo te za vedno izgubili, dragi mož, oče in stari oče

Jože Čontala

iz Sebebovec

V naših srcih boš ostal za vedno. Za vse, kar si storil v življenju za nas, še enkrat oče — hvala ti.

Z bolečino v srcu vsi tvoji

V SPOMIN

3. oktobra mineva dvajset žalostnih let, odkar nas je zapustila naša draga hčerka in sestra

Ela Predatsch

roj. Benko iz Nuskove 43

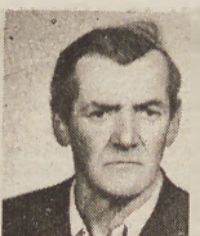
26. aprila je minilo pet let, polnih žalosti, odkar nas je za vedno zapustila žena, mama in stara mama

Marija Benko

roj. Huber iz Nuskove

Hvala vsem, ki se ju še spominjate!

Žalujoči: oče oziroma mož Ernest ter brat oziroma sin Herman z družino

Zaman je bil tvoj boj, zaman vsi dnevi hudega trpljenja, bolezen je bila močnejša od življenja.

ZAHVALA

V 68. letu starosti nas je po dolgotrajni in hudi bolezni za vedno zapustil dragi mož, oče, dedek in brat

Ivan Pal

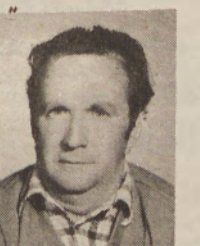
iz Lipa

Iskreno se zahvaljujemo botrini, vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam bili v pomoč, ter vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, za svete maše in dobrodelne namene, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala vsem zdravnikom in sestram Onkološkega inštituta v Ljubljani in kirurškemu oddelku murskosoboške bolnišnice za zdravniško pomoč med njegovo boleznijo. Prisrčna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem iz Lipa za odpete žalostinke ter govorniku za ganljive besede ob odprtem grobu.

Lipa, 29. 9. 1990

Žalujoči: žena Ana, sin Miran z ženo Cecilijo, vnukinja Lidija, brat Martin in vsi, ki so ga imeli radi

Odšel si tja, kjer ni trpljenja, ne bolečin...

ZAHVALA

4. oktobra nas je v 57. letu starosti po dolgi bolezni zapustil dragi mož, oče, dedek, tast in zet

Gusti Zver

iz Lipa

Z bolečino v srcu se zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga obiskovali in spodbujali med njegovo dolgo in težko boleznijo.

Posebna hvala družini Henzlin, vsem patronažnim sestram in dr. Carju, g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavniku KS Lipa za ganljive besede ob odprtem grobu.

Hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje, za sv. maše in v dobrodelne namene.

Vsem še enkrat — hvala.

Žalujoči: vsi njegovi

Le mirno, mirno spi, naj sveča — roža to krasi.

ZAHVALA

V 77. letu starosti nas je po hudi bolezni zapustil naš dragi mož, oče, stari oče

Ludvik Škaper

z Vaneče

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga spremljali k počitku in mu darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Posebna hvala vsem sosedom, g. župniku, pevcem, govornici in kolektivu Kema ter zdravniškemu osebju internega oddelka v Murski Soboti za trud med zdravljenjem.

Žalujoči: vsi, ki smo ga imeli radi

Oh, kako boli, ko ljubeča moža in očeta več med nami ni. Ostali so sledovi tvojih rok, katere cenil bo še pozni rod. Ponosen, trden kakor skala, vso ljubezen iz sebe si nam dal. Za vse, prav vse ti še enkrat hvala. Oh, kako boli, ko tebe več med nami ni.

V SPOMIN

22. oktobra 1990 mineva pet žalostnih let, odkar te ni več med nami

Alojz Jauk

iz Gornjih Črnc

Nesrečni smo, ker smo te izgubili, a ponosni, ker smo te imeli. Hvala ti! S cvetjem in plamenčki sveč pa ti želimo vračati tvojo ljubezen in dobroto. Hvala vsem, ki se ustavite ob njegovem grobu, prižigate sveče in darujete cvetje.

Žalujoči: vsi tvoji

Niti zbogom nisi rekla niti roke nam podala, smrt te vzela je prehitro, a v naših srcih boš ostal.

ZAHVALA

V 77. letu starosti nas je za vedno zapustil dragi mož, oče, dedek in brat

Ignac Horvat

iz Bogojine

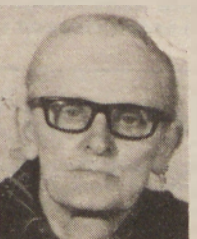
Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, izrekli sožalje, sočustvovali z nami, darovali vence, šopke in v dobrodelne namene ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebej se zahvaljujemo g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govornici KS za ganljive besede slovesa.

Zahvaljujemo se kolektivu PTT podjetja, ozdu MURA, 325. brigada, CSD iz Ljutomerja za darovane vence in izrečeno sožalje.

Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Žalujoči: žena Marija, sin Anton, hčerki Marija in Anica z družinami, sin Ignac, brata Alojz in Ivan z družinama

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame, tašče, stare mame in sestre

Barbare Toplak

roj. Varga

iz Strehovca

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, znancem, prijateljem, sosedom in drugim, ki ste drago pokojnico pospremili na zadnji poti, darovali vence in cvetje, za sv. maše, nam pa izrekli sožalje. Posebna hvala č.g. duhovniku za opravljen pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govornici za besede slovesa.

Strehovci, 10. 10. 1990

Žalujoči: VSI NJENI, KI SMO JO IMELI RADI

Zaprta del Gregorčičeve ulice

Po njej bo speljana vzhodna mestna obvoznica — Za celotno naložbo 7 milijonov dinarjev.

Z dokajšnjo zamudo so delavci Splošnega gradbenega podjetja Pomurje začeli urejati del Gregorčičeve ulice v Murski Soboti, kjer nameravajo speljati vzhodno mestno obvoznico. Gre za odsek ceste od križišča z Ulico arhitekta Novaka do križišča na Cankarjevi ulici, ki bo nekaj časa zaprta za ves promet. Denar za to naložbo, ki bo stala okrog 4,3 milijona dinarjev, sta zagotovila občina in občinski sklad stavbnih zemljišč, ki se je odrekal odškodnini za odkupljene hiše, svoj delež pa so prispevale tudi mestne krajevne skupnosti.

Sicer pa bo stala ureditev Gregorčičeve ulice — po načrtih naj bi z deli končali do maja 1991 — več kot sedem milijonov dinarjev. S tem bodo omogočili začetek priprav na zaprtje dela Titove ulice v Murski Soboti od semaforiziranega križišča do hotela Diana, kjer bi prepovedali promet in uredili sprehajališče.

M. Jerše

Prehod Martinje — Gornji Senik novembra?

Srečanje na meji — Prosenjakovci—Magyarszombatfa, praznik vina in mošta 10. in 11. novembra — Za prehod Martinje—Gornji Senik ni več ovir

Na pobudo predsednika SO M. Sobota Andreja Gerencerja in predsedujočega v županjskem svetu Železne županije dr. Ferencza Szeleja so se na meji med Slovenijo in Madžarsko sestali predstavniki carinskih organov in organov za notranje zadeve ter lokalni dejavniki z obeh strani meje. Najprej so se ustavili v Prosenjakovcih, kjer je tekla beseda o dveh temah. Dogovorili so se, da bodo 10. in 11. novembra pripravili dneve odprte meje

med Prosenjakovci in Magyarszombatfa. Praznik mošta in vina bo naslov dvodnevne prireditve, v okviru katere bodo poleg kulturnih in športnih srečanj pripravili posvet o hitrejšem razvoju obmejnih krajev. Na njem naj bi sodelovali strokovnjaki iz Slovenije in Železne županije.

V Prosenjakovcih je stekla beseda tudi o nujnosti odprtja mejnega prehoda. Na obeh straneh meje že tečejo aktivnosti, ki naj bi vodile k uresničitvi te želje

prebivalcev z obeh strani meje.

V Martinju in na Gornjem Seniku so predstavniki ene in druge strani ugotovili, da je odprtje tega prehoda prednostna naloga ne obeh straneh. Problemi so le še v konkretni izpeljavi, se pravi v gradnji prostorov in njihovem financiranju. O tem bo tekla beseda tudi na naslednjem sestanku v Sombotelu, kjer naj bi do konca konkretizirali vse potrebno za odprtje prehoda, to pa naj bi se zgodilo do konca novembra.

Dodatni denar za zdravstvo

Nedolgo smo v časopisju lahko brali, da slovenska vlada daje upanje zdravstvu z odobritvijo 400 milijonov dinarjev dodatnega denarja. Vendar pa se od obljubljenega ne da živeti, pravijo v zdravstvenih organizacijah, ki še bolj tonejo v denarne težave. Obljubljenega denarja še ni dobila (vsaj uradno) nobena zdravstvena organizacija. In vzrok? V Ljubljani, kjer so obljubili, da bodo denar delili selektivno, ne morejo dognati, po kakšnem ključu naj bi ga razdelili. Obljubili so, da po sedanjem še veljavnem ključu odobrenega denarja ne bi razdeljevali, drugih normativov in standardov za razdeljevanje pa tudi nimajo. To je namreč sploh problem v slovenskem zdravstvu in pri financiranju le-tega. Vemo pa, da se za ta denar močno potegujejo tudi nekateri domovi za ostarele — plačilo svojih zdravstvenih delavcev in zdravstvenega dela.

mh

Planinci v Gančanih

V okviru praznika soboške občine so člani Planinskega društva Matica iz Murske Sobotice pripravili tradicionalno kolesarjenje v Gančane in nazaj. Pred spomenikom Stefana Kovača-Marka so pripravili krajšo spominsko slovesnost s kulturnim programom, v katerem so sodelovali učenci beltiške osnovne šole.

F.M.

— LENART —

Saubermacher — Letnik

Po polletnem poskusnem sodelovanju med lenarškim podjetnikom in avstrijsko firmo, ki ima že desetletne izkušnje z zbiranjem in odvozom koristnih odpadkov ter organiziranim shranjevanjem nekoristnih, so v petek (12. oktobra) podpisali pogodbo o dolgoročnem sodelovanju.

Lenarška občina je ena redkih v Sloveniji, ki je na zadovoljiv način rešila problem razvrščanja in zbiranja odpadkov. Pri tem se je zgledovala po učinkovitem avstrijskem primeru, kjer so zbiranje odpadkov zaupali izkušenim strokovnjakom firme Saubermacher (Roth). Bivša občinska vlada je navezala stike z lastnikom podjetja in poiskala primerne sodelavce v domači občini. Tako so spomladaj začeli poskusno zbirati že razvrščene odpadke, v ta namen pa so iz Avstrije pripeljali posebne zabojnike ter avtomobil za zbiranje le teh.

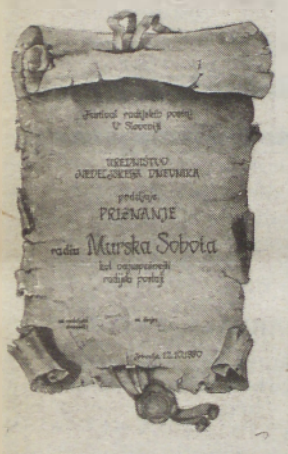
Sodelovanje je uspešno za eno in drugo stran. Tudi nova vlada, ki danes pravzaprav ni več nova, se je odločila nadaljevati s tem delom. Pred kratkim so sprejeli tudi odlok o kaznovanju, ki je povezan z zbiranjem koristnih komunalnih odpadkov.

Pravo zagotovilo nadaljnega sodelovanja pa je podpis pogodbe med mešanim podjetjem Saubermacher—Letnik in Izvršnim svetom SO Lenart. Lenarški občini bo v kratkem sledila tudi soboška, kot kaže, pa tudi gornjeradgonška.

Bernarda B. Peček

1. FESTIVAL RADIJSKIH POSTAJ SLOVENIJE

... 87,6 MHz, 648 kHz ...

Predstavniki slovenskih lokalnih in regionalnih radijskih postaj so se sestali v Trbovljah na svojem prvem festivalu, ki je bil namenjen tekmovanju ter hkrati druženju in spoznavanju dela radijcev 12 postaj. Za najuspešnejšo radijsko postajo so razglasili RADIO MURSKA SOBOTA. Poleg zlatega znaka Nedeljskega dnevnika s(m)o si radijci prislužili nagrade v posamičnih zvrsteh. Prvo mesto so zasedle: glasbena oddaja (o pripravah na snemanje plošče Vlada Kreslina), kontaktna oddaja To sem jaz in reportaža o štokljah. Drugi je bil komentar, medtem ko smo le pri osrednjih informativnih oddajah (1. mesto Radio Ptuj) in reklamnih spotih (1. mesto Radio Glas Ljubljane) ostali praznih rok.

Člani žirije, ki so jo sestavljali novinarji Nedeljskega dnevnika, so ocenjevali za 15 ur in 23 minut oddaj. Vse so bile predvajane prvi teden meseca septembra.

ATLETIKA

BALEK V LUGANU

Jugoslovanski državni prvak in reprezentant Milan Balek iz Murske Sobotice, sicer član AK Ljubljana, je sodeloval na mednarodnem tekmovanju v hitri hoji v Luganu in med 54 tekmovalci iz osmih držav zasedel 14. mesto s časom 43:49.6. Balek bo letos sodeloval še na dveh mednarodnih tekmovanjih v Švici in Italiji.

F. M.

Okolica avtobusne postaje pri Lenartu dobiva pravo podobo. V objektih na postaji so dobile prostor prodajalna tobaka in časopisa, hitre hrane, pijack, mesnica in drugo. I.e nekaj metrov stran pa so uredili prijetne poslovne prostore in prodajalne, ki so čisto nekaj drugega, kot nemožeči zabojniki raznih barv, na kakršne smo (ne)navajeni v pomurskih mestih.

bhp

Za avtocesto Madžarska — Jadran najmanj 10 let

Med aktualne probleme urejanja cestnih povezav oziroma cestne infrastrukture v republici Sloveniji spada tudi ureditev ceste od madžarske meje do Ljubljane in naprej do Slovenskega primorja. Investitor gradnje te ceste bo Republika Slovenija, od strank do posameznikov, je bil direktor Cestnega podjetja Murska Sobotica Vito Györek v razgovoru o tej cesti odločen, da morajo o zgraditvi teh cest v prvi vrsti soditi strokovnjaki, ki lahko to problematiko ocenijo interdisciplinarno. Po mnenju V. Györeka ima koncept, ki se »zavzema« za avtomobilsko cesto od Lendave do Slovenskega primorja, več pomanjkljivosti, ker ne upošteva časovne dimenzije, je zgrajena iz iste ceste in bistvenih ekoloških posegov. Slednja trditve velja vsaj za Pomurje, najbrž pa enako velja tudi za druga območja, po katerih naj bi cesta tekla.

Pred vsako novogradnjo ceste je namreč treba opraviti geološke raziskave, rešiti lastniške odnose, varninski idejni projekt, izdelati glavni projekt in urediti drugo dokumentacijo.

jo, ter, kar je najpomembnejše, zagotoviti finančna sredstva. Našteto zahteva najmanj 5 let časa. Tudi če se dela po večjih odsekih ločeno, časa priprave ni mogoče bistveno skrajšati. Tudi fizična zgraditev zahteva svoj čas, tako da bi avtocesto lahko dogradili šele konec naslednjega desetletja. Vprašljiva pa je tudi še neizračunana ekonomska rentabilnost gradnje.

Že danes pa se srečujemo s problemom, da so obstoječe ceste v smeri Madžarska—Jadran v takem stanju, da je kljub povečanemu vzdrževanju vprašljivo »preživeti« ceste čez zimo ali dve.

Po mnenju direktorja Cestnega podjetja Murska Sobotica Vito Györeka je potrebno najprej začeti z večjimi obnovitvenimi deli, ki bi zagotovila varen in relativno hiter prevoz se vsaj za nekaj let, hkrati pa pristopiti k projektiranju in pripravi dokumentacije za avtocesto na tistih odsekih, kjer ne bo nesorazmernih ekoloških obremenitev in se bo pokazala ekonomska rentabilnost ceste. Vito Györek meni, da morajo navedene probleme rešiti strokovnjaki Republiške uprave za ceste, parlament Slovenije pa naj projekt sprejme ali zavrne.

Boris Hegeduš

»Trezino senje« vse privlačnejše

Center Murske Sobotice je bil tega dne ena sama velika tržnica. Vsi so prodajali, kupovali, si ogledovali ponudbo...

Na Terezijinem sejmu, ki je že tradicionalno na dan, ko god Tereza, je resda veliko kiča in poskusov prodati blago visoko nad njeno resnično vrednostjo, vendar pa se tudi kupci ne dajo preteptati. Skratka, center Sobotice je bil tega dne res v duhu tržnega gospodarjenja. Od prodajalcev, njihovega pristopa do kupcev in pričevanja kupcev o kakovosti blaga pa se lahko vsi veliko naučimo.

Tisto, kar posebej pritegne, je veselo vzdušje, ponudba dišeče hrane in dobre pijače ter občutek, da je Murska Sobotica živo mesto, kjer se nekaj dogaja. Upajmo le, da seji ne bodo edina pozitivna mesta življenja.

Množica kupcev in radovednežev se je sprehajala po mestnih ulicah od jutra do večera. Slišati je bilo mešanico različnih jezikov in narečij.

Nekateri kupci so se ustavili kar pri točilnih pultih, kjer so prijetno utrujeni ugotovili, da je tam še največ zanimivih stvari.

Sejem pa je tudi dokaz ljudske iznajdljivosti, kjer ponujajo stvari, kar bi se dalo prodati. Kakih posebnih omejitev očitno ni bilo, saj vsi nekateri glasno opozarjali tudi na ponudbo nekaterih izdelkov, ki so bili pred letom prepovedani, ponujali pa so jih predvsem Poljani in Romi. Sejem je bil živ in odprt za vse...

Foto: Nataša Juhnoč

Nekateri bi stvari, ki jih ne potrebujejo, mirno vrgli v smeti, drugi jih pametno prodajo.

Doma izdelani čevlji so cenejši kot tisti v trgovini. So tudi kakovostnejši? Mnogi mislijo tako.

Ker so meje odprte, je vse več prodajalcev tudi iz sosednjih vzhodnoevropskih držav. Taki je iz Poljske.

Kupiti ali ne kupiti, to je zdaj vprašanje.

